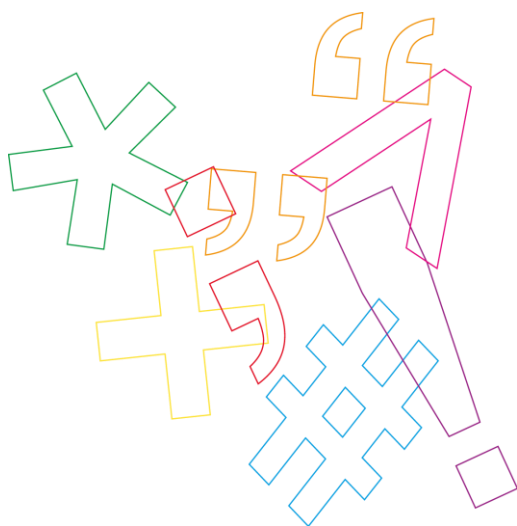

**SPRÁVA
O ČINNOSTI
A HOSPODÁRENÍ**
za rok 2019

Správa o činnosti a hospodárení za rok 2019

Organizácia: **Štátna vedecká knižnica v Prešove**

Rezort: **Ministerstvo kultúry SR**

Typ hospodárenia: **rozpočtová organizácia**

Miesto konania verejného odpočtu: **prezentačná miestnosť, Námestie mládeže 1**

Dátum a čas konania verejného odpočtu: **01. apríl 2020 o 14.00 h.**

Správa je zverejnená na adrese:

<http://www.culture.gov.sk/organizacie-ministerstva/verejne-odpocety/verejne-odpocety-2019-36b.html>

Správa je na webovom sídle organizácie: www.svkpo.sk

Vypracovali: Valéria Závadská

Roman Čonka, Marcela Domenová, Valéria Ferková, Anna Hajníková,
Mária Halienová, Zuzana Pašmíková, Renáta Šmidová, Jana Vitališová

OBSAH

1.	IDENTIFIKÁCIA ORGANIZÁCIE -----	5
2.	ZHODNOTENIE ČINNOSTI ORGANIZÁCIE -----	6
2.1	Rozhodujúce činnosti knižnice -----	6
2.2	Akvizícia a spracovanie knižničného fondu -----	7
2.3	Ochrana knižničného fondu -----	9
2.4	Spracovanie HKF a výskum dejín knižnej kultúry -----	10
2.5	Knižnično-informačné služby -----	14
2.6	Digitalizácia rómskej kultúry -----	17
2.7	Propagácia, prezentačná a edičná činnosť -----	24
2.8	Informačné a komunikačné technológie -----	29
3.	KONTRAKT ORGANIZÁCIE A ÚSTREDNÝM ORGÁNOM A JEHO PLNENIE -----	31
3.1	Vyhodnotenie kontraktu -----	31
3.2	Prioritné projekty a ich vyhodnotenie -----	37
4.	ROZPOČET ORGANIZÁCIE -----	38
4.1	Zhodnotenia plnenia záväzných ukazovateľov -----	39
4.2	Príjmy organizácie -----	40
4.3	Výdavky organizácie -----	41
4.4	Zhodnotenie plnenia kontraktu podľa činností -----	45
4.5	Finančné operácie -----	46
4.6	Samostatné účty -----	46
5.	PROSTRIEDKY EURÓPSKEJ ÚNIE A NA SPOLUFINANCOVANIE -----	47
6.	PERSONÁLNE OTÁZKY -----	48
6.1	Organizačná štruktúra -----	48
6.2	Stav zamestnancov -----	49
6.3	Priemerná mzda -----	49
6.4	Personálna práca, sociálna starostlivosť -----	50
6.5	Bezpečnosť a ochrana zdravia, požiarne ochrana -----	50
7.	ZÁVER -----	51
Príloha č. 1 - Štatistika výkonov knižnice -----		54
Príloha č. 2 - Zhodnotenie výsledkov interných a externých kontrol a auditov vykonaných za obdobie roka 2019 -----		55

Použité skratky

BOZP – bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci
CAIR – Centrálna aplikačná infraštruktúra a registratúra
DEKD – Dni európskeho kultúrneho dedičstva
DICRK – dokumentačno-informačné centrum rómskej kultúry
DKO – digitálny kultúrny objekt
EIZ – elektronické informačné zdroje
EK – ekonomická klasifikácia
HKD – historický knižničný dokument
HKF – historický knižničný fond
IA – investičná akcia
IKT – informačné a komunikačné technológie
IS – informačný systém
IVC – informačno-vedecké centrum
KF – knižničný fond
KIS – knižnično-informačný systém
KIS3G – knižnično-informačný systém 3. generácie
KH FF UPJŠ – Katedra histórie Filozofickej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika
kn. j. – knižničná jednotka
MK SR – Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky
MVS, MMVS – medziknižničná výpožičná služba, medzinárodná medziknižničná výpožičná služba
NK ČR – Národní knihovna České republiky
NKÚ – Najvyšší kontrolný úrad SR
NOC – Národné osvetové centrum
NP DICRK – národný projekt Dokumentačno-informačné centrum rómskej kultúry
NR SR – Národná rada Slovenskej republiky
OASF – oddelenie akvizície a spracovania fondov
OEP – oddelenie ekonomiky a prevádzky
OHKF – oddelenie historických knižničných fondov
OIT – oddelenie informačných technológií
OKIS – oddelenie knižnično-informačných služieb
POIS PO2 – Operačný program Informatizácia spoločnosti, prioritná os 2
OOF – oddelenie ochrany fondov
OZ/o.z. – občianske združenie
RDA – Resource Description and Access (slov. katalogizačné pravidlá popisu zdrojov)
RFID – Radio Frequency IDentification (slov. rádiový frekvenčná identifikácia)
SAK – Slovenská asociácia knižníc
SEM – Spoločenstvo evanjelickej mládeže
SNK – Slovenská národná knižnica v Martine
SNM – Slovenské národné múzeum v Bratislave
ŠR – štátny rozpočet
ŠVK – Štátna vedecká knižnica v Prešove
TSK – Týždeň slovenských knižníc
UK – Univerzita Komenského
UKB – Univerzitná knižnica v Bratislave
VVČ – vedeckovýskumná činnosť
ZŠ – Základná škola
zv. - zväzok

1. IDENTIFIKÁCIA ORGANIZÁCIE

Názov:	Štátna vedecká knižnica v Prešove
Sídlo:	Hlavná 99, 081 89 Prešov prevádzky: Námestie mládeže 1 (oddelenie knižnično-informačných služieb) Námestie mládeže 4 (dokumentačno-informačné centrum rómskej kultúry) Jilemnického 3/c (sklad knižničného fondu v prenájme)
Rezort/zriaďovateľ:	Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky
Dátum zriadenia:	1. september 1952 Rozhodnutie MK SR o vydaní zriaďovacej listiny č. MK-5893/2018-110/17023 zo dňa 1. 1. 2019
Forma hospodárenia:	štátna rozpočtová organizácia
Kontakt:	tel.: +421 51 245 1101 e-mail: kniznica@svkpo.gov.sk , URL: www.svkpo.sk www.portalsvk.sk
Štatutárny orgán:	Mgr. Valéria Závadská, riaditeľka

Členovia vedenia ŠVK:

Čonka Roman, Mgr. – vedúci dokumentačno-informačného centra rómskej kultúry
Domenová Marcela, doc., Mgr., PhD. – vedúca oddelenia historických knižničných fondov
Ferková Valéria, PhDr. – vedúca oddelenia knižnično-informačných služieb
Hajníková Anna, Ing. – vedúca oddelenia ekonomiky a prevádzky
Halienová Mária, Mgr. – vedúca oddelenia informačných technológií
Pašmíková Zuzana, PaedDr. – vedúca oddelenia akvizície a spracovania fondov
Vitališová Jana – vedúca oddelenia ochrany fondov

2. ZHODNOTENIE ČINNOSTI ORGANIZÁCIE

2.1 Rozhodujúce činnosti knižnice

Štátna vedecká knižnica v Prešove (ďalej len „knižnica“) plní verejné funkcie a realizuje verejnoprospešné činnosti v súlade so zriaďovacou listinou vydanou Rozhodnutím MK SR o vydaní úplného znenia zriaďovacej listiny Štátnej vedeckej knižnice v Prešove vydané Rozhodnutím MK SR o vydaní zriaďovacej listiny Štátnej vedeckej knižnice v Prešove č. MK 557/2002 zo dňa 01. apríla 2002.

Do zriaďovacej listiny sú premietnuté ustanovenia zákona NR SR č. 126/2015 Z. z. o knižniciach v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o knižniciach“), ktorý je základnou legislatívnou normou pre činnosť knižníc. To sa prejavuje plnením úloh pri zabezpečovaní prístupu k poznatkom a informáciám, pri podpore rozvoja vedy, výskumu a vzdelávania, v ochrane kultúrneho dedičstva a vytvorení optimálnych podmienok na jeho využívanie.

V súlade so zriaďovacou listinou knižnica vykonáva:

2.1.1 stále činnosti:

- a) akvizícia knižničného fondu z domácej i zahraničnej produkcie, ktorá sa realizuje všetkými hlavnými formami: nákupom, darom a výmenou,
- b) spracovanie všetkých druhov získaných dokumentov vytvorením bibliografických záznamov v KIS Virtua, tvorba autoritatívnych záznamov,
- c) dokumentácia rómskeho kultúrneho dedičstva, najmä jeho živých prejavov, ktorá zahŕňa ich spracovanie a sprístupňovanie v digitálnej podobe,
- d) ochrana knižničného fondu, zabezpečovanie knihárskych a konzervačných prác, starostlivosť o skladové priestory, uloženie a prísun dokumentov, revízia knižničného fondu,
- e) poskytovanie knižnično-informačných služieb v zmysle zákona o knižniciach v znení neskorších predpisov, prístup k externým informačným zdrojom, prístup na internet,
- f) správa a prevádzka informačných a komunikačných technológií ako nevyhnutná podpora prác v KIS Virtua a ekonomickom systéme SOFTIP a prác s rôznymi aplikáciami, zabezpečovanie bezpečnosti informačných systémov,
- g) riadiaca, ekonomická a kontrolná činnosť v spolupráci so systémom Štátnej pokladnice a plnenie úloh v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a požiarnej ochrany, zabezpečovanie ochrany osobných údajov,

2.1.2 dlhodobé činnosti:

- a) spolupráca pri budovaní spoločnej databázy knižníc používajúcich KIS Virtua,
- b) spoluúčasť na budovaní spoločnej databázy spracovaním rusínskej a ukrajinskej bibliografie na Slovensku,
- c) spracovanie starých tlačí z fondov knižnice, ale aj na území regiónu,
- d) vedecko-výskumná činnosť v oblasti dejín knižnej kultúry,
- e) digitalizácia hmotného a nehmotného kultúrneho dedičstva,
- f) príprava a realizácia strednodobých a dlhodobých prioritných projektov (2 a viac rokov),

2.1.3 krátkodobé činnosti:

- a) kultúrno-spoločenské a vzdelávacie aktivity pre verejnosť a aktivity na propagovanie ponúkaných služieb,
- b) príprava a realizácia krátkodobých (max. ročných) rozvojových projektov,
- c) realizácia odborných podujatí pre odbornú verejnosť a odbornú knihovnícku komunitu,
- d) edičná a publikačná činnosť.

Uvedené činnosti predstavujú základný rámec pracovnej náplne všetkých organizačných útvarov knižnice, avšak v rámci konkrétného rozpočtového roka sa môžu vyskytnúť aj činnosti a aktivity, ktoré v tomto výpočte nie sú zahrnuté, nie sú ani pravidelné a zväčša sú súčasťou projektov.

2.2 Akvizícia a spracovanie knižničného fondu

V zmysle organizačnej štruktúry za činnosti v oblasti doplňovania a spracovania získaných dokumentov zodpovedá OASF, ktoré realizuje odborné činnosti v oblasti doplňovania fondov, menného a vecného spracovania, akvizície a správy seriálov, analytického spracovania seriálov a verifikácie a adjustácie knižničného fondu.

K 31.12.2019 knižnica eviduje vo svojom knižničnom fonde **628 279 kn. j.** v celkovej hodnote **2 681 290,24 €**, a to hlavne domáce a zahraničné knihy a časopisy a v menšom objeme aj špeciálne audiovizuálne, elektronické a digitálne dokumenty, ako aj historické tlače.

Akvizícia knižničného fondu

V roku 2019 bolo do fondu knižnice zaradených **11 484 kn. j.**, ktoré sme získali tradičnými formami akvizície. Nákupom 5 370 kn. j., ako povinný výtlačok sme nadobudli 4 131 kn. j., darom sme získali 1 632 kn. j. a formou výmeny dokumentov 235 kn. j.. Z vlastnej činnosti sme do fondu zaradili 28 kn. j., 81 digitálnych kultúrnych objektov, ktoré sú výsledkom práce dokumentačno-informačného centra rómskej kultúry a 7 kn. j. sme získali ako náhrady za stratené (nevratené) dokumenty.

Nákup dokumentov

V roku 2019 sme zakúpili spolu **5 370 kn. j.** v celkovej hodnote **103 112,17 €**. Druhovú skladbu zakúpených dokumentov je nasledovná: knihy 5 190 kn. j., špeciálne dokumenty 52 kn. j. (z toho je 19 zahraničných elektronických kníh, 30 máp, 1 audiovizuálny dokument, 2 elektronické dokumenty) a 128 seriálových titulov (z toho 112 zahraničných a 16 slovenských), pričom z nich 2 sú len v elektronickej forme.

Návrh prioritného projektu *Nákup knižničných fondov na rok 2019* bol naším zriaďovateľom podporený sumou 20 000 €. Z rozpočtu knižnice sme na nákup dokumentov použili 83 112,17 €.

V roku 2019 sme rozšírili našu kolekciu elektronických kníh Cambridge e-books o 19 nových titulov v sume 4 503,06 €, a to z vedných oblastí história, lingvistiky, literatúra, ekonómia, manažment, politika a medzinárodné vzťahy, psychológia, filozofia. Historický knižničný fond sme rozšírili kúpou o 218 historických tlačí v hodnote 11 776,38 €. Rovnako sme sa snažili doplniť príručný fond našich špecializovaných študovní (študovne starých tlačí, slovanskej študovne a študovne romistiky) o kvalitné tituly, z nich 47 kn. j. bolo zahraničnej proveniencie v celkovej hodnote 5 008,15 €.

Pri nákupe sme sa v súlade s akvizičným plánom zamerali na humanitné a spoločensko-vedné odbory, najmä pedagogiku, psychológiu, filozofiu, históriu, jazykovedu, literatúru, ekonomiku, právo, slavistiku, ukrajinku a rusinistiku. V tomto roku sme doplnili knižničný fond aj o tituly zo sociálnej práce a ošetrovateľstva, o ktoré je stále veľký záujem. Keďže sme knižnica s univerzálnym fondom a v roku 2019 bola na akvizíciu vyhradená najvyššia suma za posledné roky, doplnili sme fond tiež o technické tituly a výnimočne aj o 132 turistických sprievodcov a máp z edície Lonely Planet. Na základe prieskumu využívania fondu sme z najviac žiadaných titulov zakúpili multiplikáty.

Nákup dokumentov vo finančnom vyjadrení, vrátane zdroja alokovaných finančných prostriedkov, prezentuje tabuľka 1.

Tabuľka 1 Hodnota zakúpených prírastkov v €

Ukazovateľ	rok 2017	rok 2018	rok 2019
knihy + špeciálne dokumenty	84 722,40	81 302,35	93 280,19
seriály	4 764,73	6 142,18	5 328,92
elektronické databázy + e-books	2 329,20	6 169,11	4 503,06
SPOLU, v tom:	93 063,00	93 613,64	103 112,17
- rozpočet bežných výdavkov	83 063,00	78 613,64	83 112,17
- prioritný projekt	10 000,00	15 000,00	20 000,00

Dary, výmena, náhrady, vlastná činnosť

Formou daru sme do fondu doplnili **1 632 kn. j.**, z toho 1 476 kníh, 117 seriálových ročníkov a 39 špeciálnych dokumentov. Od roku 2011 spracovávame priebežne dar od etnografa a slavistu profesora Mikuláša Mušinku, v roku 2019 sme zaradili ďalších 180 kn. j. (169 kníh a 11 seriálových ročníkov) a za 9 rokov spracovávania sme do fondu zaevidovali spolu už 17 276 kn. j..

Ešte v roku 2018 sme získali knižný dar aj od politológa Jána Hvaťa, ktorý knižnici daroval svoju celoživotnú zbierku ukrajiniek. Počas svojej aktívnej činnosti sa venoval predovšetkým problematike hladomorov na Ukrajine v 20. storočí a takisto politickému vývoju Ukrajiny. V roku 2019 sme spracovali ďalších 502 kn. j. tejto zbierky a spolu máme už 885 kn. j.

Z ďalších darcov titulov do fondu knižnice to bol Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí, Filozofická fakulta Prešovskej univerzity, Univerzitná knižnica Prešovskej univerzity a Mgr. Lukáš Perný.

V rámci výmeny a medzinárodnej výmeny dokumentov knižnica nadobudla **235 kn. j.**, a to 215 kníh a 20 titulov seriálov. Najvýznamnejším výmenným partnerom aj naďalej ostáva Slovanská knihovna NK ČR v Prahe. V roku 2019 sme nadviazali spoluprácu s novými výmennými partnermi: Knižnicou Slovenského národného múzea v Bratislave, Knižnicou Archívu Pamiatkového úradu SR a Univerzitnou knižnicou v Bratislave. Výmenným partnerom zabezpečujeme nielen publikácie z vlastnej produkcie, ale aj konkrétne dokumenty iných vydavateľov. Realizácia výmeny tým predstavuje nápor na rozpočet a zároveň si vyžaduje zvýšené úsilie na akvizičnú činnosť pri konkrétnych tituloch. Výmenným partnerom bolo odoslaných 85 dokumentov, z toho 71 kníh a 14 titulov periodík.

V rámci vlastnej činnosti produkuje a ako súčasť knižničného fondu evidujeme digitálne kultúrne objekty, v roku 2019 bolo zaevidovaných v KIS Virtua **81 digitálnych kultúrnych objektov**. Z vlastnej edičnej činnosti sme zaevidovali **28 kn. j.** v printovej podobe. Ako náhrady za dokumenty stratené a nevrátené používateľmi knižnica získala **7 kn. j.**

Povinný výtlačok

Knižnica je v zmysle zákona č. 217/1997 Z. z. o povinných výtlačkoch periodických publikácií, neperiodických publikácií a rozmnoženín audiovizuálnych diel v znení neskorších predpisov **oprávneným príjemcom povinného výtlačku** tlačených dokumentov v náklade nad 500 ks. Takto do fondu získala celkovo **4 131 kn. j.**, z toho 3 088 kn. j. neperiodických publikácií, 888 kn. j. periodických publikácií, 115 kn. j. nepravých seriálov (vrátane ročeniek, zborníkov, kalendárov a iných) a 40 kn. j. špeciálnych dokumentov (máp). Nedodané tituly neperiodických aj periodických dokumentov boli pravidelne urgované. Úspešnosť urgencií pri knihách je cca 30 % a pri časopisoch je to cca 90 % z celkovo odoslaných urgencií.

Nasledujúca tabuľka porovnáva výkony v oblasti akvizície dosiahnuté v roku 2019 s predošlými dvoma rokmi.

Tabuľka 2 Akvizícia knižničného fondu v číslach (kn. j.)

Ukazovateľ	Skutočnosť 2017	Skutočnosť 2018	Skutočnosť 2019
Akvizícia celkom, z toho:	12 700	13 055	11 484
- knihy	11 008	11 143	9 994
- seriály	1 537	1 674	1 278
- špeciálne dokumenty, v tom:	155	238	212
- mapy, normy	52	101	85
- audio- a videodokumenty	0	15	4
- elektronické dokumenty	12	21	23
- e-books	10	6	19
- digitálne kultúrne objekty	81	90	81
Licencie k elektronickým databázam	0	5	0
Akvizícia celkom, z toho:	12 700	13 055	11 484
- nákup	6 129	5 668	5 370
- povinné výtlačky	4 239	4 841	4 131
- dary	2 162	2 106	1 632
- výmena	69	156	235
- digitálne kultúrne objekty	81	90	81
- náhrady za stratené dokumenty	20	24	7
- bezodplatný prevod	0	153	0
- vlastná edičná činnosť	0	17	28

Spracovanie knižničného fondu

Od 1. februára 2018 spracovávame monografie a články podľa nových katalogizačných pravidiel RDA. Takto vytvárané záznamy sú obširnejšie a podrobnejšie, čo pre katalogizátorov znamená vyššiu náročnosť pri ich spracovaní. Odborní zamestnanci oddelenia v tejto súvislosti sa pravidelne zúčastňovali metodických školení, seminárov, vedeckých konferencií a prezentácií nových kníh (spolu 11).

V KIS Virtua **bolo spracovaných 11 484 kn. j.**, z toho 9 994 kníh, 1 278 seriálov a 212 špeciálnych dokumentov. Z uvedených čísel je jasné, že neperiodické dokumenty (najmä tlačené knihy) bez ohľadu na formu akvizície, resp. spôsob získania tvoria najväčší počet z celkového prírastku.

V KIS Virtua sme realizovali dennú evidenciu všetkých dochádzajúcich novín a časopisov ako aj spracovávanie zviazaných ročníkov. Zaevidovaných bolo 16 900 čísel dochádzajúcich periodík. Celkový prírastok **viazaných ročníkov novín a časopisov je 1 278 kn. j.** v 2 093 zväzkoch. V Súbornom katalógu periodík, ktorý spravuje UKB, bolo redigovaných 12 bibliografických záznamov a 1 496 holdingových záznamov. Vytvorených bolo 97 nových holdingových záznamov.

Výsledkom činnosti dokumentačno-informačného centra rómskej kultúry sú digitálne kultúrne objekty, ktorých v roku 2019 bolo spracovaných a zaevidovaných do KIS v počte **81 digitálnych kultúrnych objektov**. Podrobnejšiu informáciu o ich spracovaní podkapitola 2.6.

V súvislosti s jedinečným postavením v rámci Slovenska vo vzťahu k ukrajinskej a rusínskej menšine knižnica naďalej zabezpečuje **analytické spracovanie** (článkovú bibliografiu) **rusínskej a ukrajinskej periodickej tlače**, konkrétne titulov vydávaných menšinou Rusínov a Ukrajincov na Slovensku: Nove žyttja, Duklja, Vesselka, Rusyn, NN info Rusín, Studium Carpato-Ruthenorum, Kolysočka, Artos.

V roku 2019 sme analyticky spracovali aj **zborníky vydané našou knižnicou** v rokoch 2017 a 2018, konkrétne tieto 4 tituly *Knižnice, knihovníctvo a knižná kultúra v minulosti, súčasnosti a budúcnosti*, *Ivan Macinský - ukrajinský básnik, prekladateľ a slovensko-ukrajinské literárne vzťahy*, *Osobnosti v knižnej kultúre a historických prameňoch: ad honorem Jozef Repčák*, *Liber - verbum - monumentumque (duchovná kultúra a konfesi-onalita v dejinách)*. Celkovo sme vytvorili **1 518 bibliografických záznamov článkov zo zborníkovej a časopiseckej literatúry**.

Tabuľka 3 Spracovanie knižničných jednotiek v číslach

Ukazovateľ	Skutočnosť 2017	Skutočnosť 2018	Skutočnosť 2019
Katalogizácia menná, z toho:	12 700	13 055	11 484
- knihy	11 008	11 143	9 994
- periodiká	1 537	1 674	1 278
- špeciálne dokumenty, v tom:	155	238	212
- mapy, normy	52	101	85
- audio- a videodokumenty	0	15	4
- elektronické dokumenty	12	21	23
- e-books	10	6	19
- digitálne kultúrne objekty	81	90	81
Katalogizácia vecná	4 786	4 455	4 593
Analytické spracovanie seriálov, v tom:	1 619	1 504	1 518
- regionálne tituly	0	0	112
- rusínske a ukrajinské tituly	1 619	1 504	1 406

2.3 Ochrana knižničného fondu

Odborné činnosti súvisiace so starostlivosťou o knižničné fondy zabezpečuje OOF. Jeho hlavnou náplňou je denný prísun a odsun dokumentov zo skladov a ich dopravu do požičovne, do príručných knižníc študovní a jednotlivých oddelení, revízie knižničného fondu, prevádzka knihárskej dielne a starostlivosť o priestory skladov.

Prevádzka skladov a knihárskej dielne

Prenajatý sklad Virba, ktorý sa nachádza v priemyselnej zóne Prešova, je objekt, v ktorom je umiestnený celý knižničný fond. Kapacitne vyhovuje nielen umiestneniu knižničného fondu, ale vďaka mobilnému regálovému systému, zabudovanému do jednej časti objektu, ponúka dostatočnú skladovú rezervu na niekoľko rokov.

OOF je plne zapojený do práce v KIS Virtua, prostredníctvom ktorého sa zabezpečuje tlač používateľských požiadaviek priamo na oddelení, čo urýchľuje prácu a predovšetkým značne šetrí čas pri overovaní, či je žiadaný dokument požičaný. Tým sa podarilo do veľkej miery eliminovať problémy, ktoré vznikali pri žiadankách vypisovaných manuálne. V roku 2019 bolo **prijatých spolu 70 802 žiadaniek**.

Súčasťou KF je aj historický knižničný fond, ktorý spravuje OHKF. Ide o náš vlastný historický fond a historický fond Rehole piaristov, ktorý spravujeme na základe uzatvorenej zmluvy o spolupráci. OHKF priebežne zabezpečovalo aj všetky manipulačné práce súvisiace s výberom žiadaných titulov pre používateľov na prezenčné štúdium a s heuristikou pre účely vedecko-výskumnej činnosti a tiež realizovalo čiastkové revízne práce v spolupráci s OOF.

Činnosť knihárskej dielne bola zameraná hlavne na väzbu periodík, na malé aj väčšie opravy dokumentov a v minimálnej miere na väzbu interných materiálov a ďalšie kartonážne a rezačské práce pre potreby knižnice. Na tomto pracovisku sme realizovali kníhviazačské práce v počte **3 277 zv.**, z toho bolo zviazaných 2 069 zv. seriálov, opravených 1 133 zv. poškodených dokumentov z knižničného fondu, zviazaných 57 zv. interných materiálov knižnice a 18 zv. boli menšie opravy dokumentov HKF. Externé kníhviazačské služby boli využité len v prípadoch zlatenia väzby niektorých časopiseckých titulov, a to v počte 157 zv. časopisov pre potreby príručnej knižnice študovne viazaných periodík, pretože na práce s tým spojené nemá knižnica vo vlastnej dielni dostatočné technické vybavenie.

Revízia knižničného fondu

Na úseku ochrany fondov bola v zmysle zákona o knižniciach, vyhlášky MK SR č. 201/2016 Z. z. o spôsobe vedenia odbornej evidencie, vyradovaní a revízii knižničného fondu v knižniciach a internej Smernice riaditeľky o evidencii, vyradovaní a revízii knižničného fondu v ŠVK v Prešove **vykonaná pravidelná revízia knižničného fondu** v počte 27 749 signatúr, t. j. **44 254 kn. j.**, z nich 571 kn. j. je nezvestných. Ukazovateľ revízie KF bol naplnený na **100 %**.

Súčasne s revíziou KF bol k revidovaným dokumentom priradený čiarový kód, ak v dokumente chýbal, a realizovalo sa čipovanie starších dokumentov KF.

Tabuľka 4 Činnosť OOF v číslach

Ukazovateľ	Skutočnosť 2017	Skutočnosť 2018	Skutočnosť 2019
Prijaté žiadanky spolu, v tom:	80 724	71 798	70 802
- z KIS Virtua	78 869	70 809	69 115
- na historické fondy	1 395	826	1 650
Knihárske práce, z toho:	2 820	2 985	3 277
- oprava dokumentov	790	916	1 133
- väzba novín a časopisov	1 991	2 010	2 069
- väzba interných materiálov	22	39	57
- opravy HKF	17	20	18

2.4 Spracovanie historického knižničného fondu

Hlavnou pracovnou náplňou OHKF je spracovanie historického knižničného fondu a starostlivosť oň v depozitoch, vrátane jeho revízie, ďalej poskytovanie služieb v študovniach, príprava a realizácia odborných podujatí a edičná a publikačná činnosť. S tým úzko súvisí aj vedecko-výskumná činnosť. Týmto agendám zodpovedajú tabuľka 5 *Prehľad najviac žiadaných titulov* a tabuľka 6 *Činnosť OHKF v číslach*, v ktorej sú uvedené všetky dôležité ukazovatele a ich plnenie.

Na oddelení sme v roku 2019 realizovali práce s HKF vo viacerých rovinách. Kládli sme veľký dôraz najmä na spracovanie dokumentov z vlastného fondu a na spracovanie nových dokumentov nadobudnutých kúpou (najmä zo slovenských antikvariátov) a darom. Vedeckovýskumná činnosť sa odrazila v konferenčných, publikačných a edičných aktivitách zamestnancov, ktorí pre výskum použili aj zdroje z historických knižníc v meste a iných pamäťových inštitúcií. Súčasťou agendy všetkých zamestnancov útvaru bolo tiež poskytovanie knižnično-informačných služieb v dvoch študovniach OHKF – študovni starých tlačí a slovenskej študovni. V nich zabezpečovali sprístupňovanie vlastného HKF alebo historického fondu evanjelickej Kolegiálnej knižnice, publikácií jednotlivých slovenských národov, kolegom z OKIS poskytovali súčinnosť pri spracovaní rešeršných požiadaviek, služby MVS a realizovaní odborných exkurzií so zameraním na dejiny knižnej kultúry.

Okrem uvedených činností dbali na adekvátnu starostlivosť o historické knižničné dokumenty, ich uloženie a ochranu. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že odborní zamestnanci útvaru realizovali vo vlastnej réžii nielen manipulačné práce s HKF, čiže výber, založenie, revíziu, ale aj pasportizačné práce v depozitoch. Týmto aktivitami fond sprehľadnili, usporiadali a vytvorili aj priestorovú rezervu pre prípadnú ďalšiu akvizíciu HKF. Zároveň realizovali mechanickú očistu častí dokumentov HKF.

Všetku uvádzané práce realizovali 4,4 zamestnancov (prepočítaný stav), pričom došlo aj k personálnym zmenám, ktoré si vyžadovali zaškolenie 2 nových zamestnancov.

Akvizícia, spracovanie HKF a vedecko-výskumná činnosť

Vedenie knižnice rozhodlo akceptovať návrhy oddelenia zakúpiť do HKF aj staré tlače a reflektovať na predložené ponuky. V takom prípade sa **akvizícia** realizuje iným spôsobom a hlavným zdrojom bývajú najmä antikvariáty, resp. darcovia. Prvé tlače, datované do 16. storočia, sme zakúpili už v roku 2018. V minulom roku sa podarilo takto zo získaných titulov spracovať **133 kn. j.** Tituly zakúpene v roku 2019 boli z antikvariátov Antikvariát Paseka a Antikvariátik.sk (obidva v Banskej Bystrici) a Antikvariát Steiner spol. s r.o. (Bratislava). Išlo o tlače s vročením do roku 1918, kde dominovalo obdobie prelomu 19. a 20. storočia, boli to najmä územné a jazykové slovníky a bohemiká, dôraz sa kládol na produkciu slovenských oficín. Z obsahového hľadiska to boli tituly z oblasti spoločenských, humanitných vied (jazykoveda, učebnice, slovenské dejiny, dejiny správy a dokumenty, náboženská spisba, literatúra), výnimočne z prírodných vied (chémia, prírodoveda, geografia). Pri inojazyčných dokumentoch dominoval nemecký, menej maďarský a latinský jazyk.

V rámci danej akvizície sme nadobudli a spracovali aj dary (historické dokumenty) od jednotlivcov, napr. Lukáš Perný (Prešov), Lenka Dzadiková (Bratislava), prof. Mikuláš Mušinka (Prešov), Ivan Hvat' (Rešov). Spracovali

sme aj poslednú časť daru fragmentu spolkovéj knižnice SEM Jednota Mateja Bahila, ktoré pôsobilo v 1. polovici 20. storočia v Prešove.

Spracovanie starých tlačí sa prerozdeľovalo zamestnancom predovšetkým podľa jazykového hľadiska a proveniencie (slovaciká a inojazyčné dokumenty). V rámci slavistiky dominovalo spracovanie slovacikálnych a bohemikálnych (územné a jazykové) dokumentov. Ďalšiu časť spracovania predstavovali spravidla záznamy jazykových germaník, hungarík, latiník a iných cudzojazyčných dokumentov.

Len čiastočne sme zohľadňovali tematické hľadisko spracovania súvisiace s VVČ, publikačnou činnosťou, a to v oblasti výskumu učebníc a národného obrodzenia, náboženskej spisby a tlačiarenskej, typografickej produkcie, z pohľadu dokumentovania diela vybraných osobností mesta a regiónu. Celkovo sme spracovali a zároveň revidovali **717 kn. j.** Okrem toho sme participovali s OASF pri vecnom spracovaní článkových záznamov z edičných titulov ŠVK (zborníky) a bibliografií.

Vedeckovýskumná činnosť bola v roku 2019 zameraná čiastočne na **spracovanie tlačí 16. storočia** v Eparchiálnej knižnici a vo vlastnom fonde. **Prístup do knižnice Krajského múzea** v Prešove bol v polovici roka pozastavený z dôvodu personálnej výmeny zamestnancov (rovnako sa to viazalo aj na sprístupnenie dokumentov z obdobia národného obrodzenia). **Heuristika na Rímskokatolíckom farskom úrade** v Prešove prebehla iba čiastková, pretože ku knihám dostupným v tzv. Katolíckom kruhu sa v knižnici nenachádza pomôcka. Tlače 16. storočia sa najskôr nachádzajú na fare umiestnené v drevených skrinách spolu s iným archívnym materiálom. Ich štúdium je plánované na rok 2020. O tlačiach zakúpených v roku 2018 do HKF bol spracovaný a uverejnený príspevok v Bulletin SAK (obdobie 16. storočia). Podobné čiastkové štúdie, nielen o tlačiach 16. storočia, plánujeme uverejniť aj v roku 2020, aby sme aspoň touto formou publikovali časť výskumnej práce, pokiaľ nedôjde k vydaniu samostatného zväzku generálneho katalógu.

Vlani sme naďalej pracovali s **osobnou pozostalosťou Jozefa Repčáka**, a to aj pre potreby prípravy príspevku na Kolokvium českých, moravských a slovenských bibliografov, ktoré sa konalo v Prahe a na ktorom sme sa aktívne zúčastnili. Pozostalosť si však vyžaduje napr. identifikáciu pôvodcov dokumentov (spojenie korešpondencie odosielateľ/prijímateľ), zlúčenie excerptov, poznámok a dokumentačného materiálu podľa témy do samostatných fasciklov, overenie lístkovnic – podkladov s reálne vydanou bibliografiou pred ich skartáciou, atď., t. j. systematické usporiadanie a vytvorenie inventára.

Výskum pre potreby edičných a publikačných výstupov sme realizovali v pamäťových a fondových inštitúciách v Prešove, čiastočne aj v zahraničí, a to v rámci týždenného pobytu Lucie Němcovej v Biblioteke Jagiellońskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego v Krakove, počas ktorého prezentovala prácu OHKF aj na vedeckej konferencii. Cieľom tohto výskumného pobytu bolo dokumentovanie historických jazykových slovacík s dôrazom na obdobie formovania moderného slovenského národa. V roku 2020 plánujeme výskum zintenzívniť v snahe prezentovať jeho výsledky na konferenciách alebo ich publikovať v odbornej tlači.

Hoci sme v rokoch 2016–2018 priebežne pracovali na čiastkovej úlohe **heuristika a analýza vybraných dokumentov z HKF vhodných na zaradenie do 2. fázy na vyhlásenie za HKD/HKF**, v priebehu roku 2019 bola úloha pozastavená, a to aj napriek tomu, že sme časť vybraných dokumentov a ich zaradenie do návrhu konzultovali so SNK v Martine. Dôvodom tohto rozhodnutia boli najmä personálne zmeny na oddelení, v dôsledku čoho došlo k pozastaveniu spracovania slavistických dokumentov HKF s dôrazom na ukrajiniká a rusiká a k prehodnoteniu unikátnosti pôvodne vybraných dokumentov. V závere roka sme znova vyselektovali a overovali niektoré časti predbežného zoznamu a konečný výber navrhovaných a spracovaných dokumentov v 2. fáze na vyhlásenia časti knižničného fondu za HKF bude spracovaný do finálnej žiadosti odhadom do konca 1. štvrtroka 2020. Touto žiadosťou a návrhom chceme podporiť fakt, že knižnica je jednou z nosných inštitúcií na Slovensku, ktorá má unikátny súbor dokumentov v oblasti slavistiky. Samostatný prístup si budú vyžadovať dokumenty z daru prof. Mikuláša Mušínu a aj z tejto kolekcie je možné vyčleniť súbor dokumentov pre vyhlásenie za HKF, no až po finálnom spracovaní jeho súkromnej knižnice.

Odborní zamestnanci OHKF v roku 2019 vystúpili na viacerých konferenciách (10 referátov) na Slovensku aj v zahraničí (Česká republika, Poľsko), publikovali vedecké štúdie ako konferenčné i nekonferenčné výstupy (9), ale aj iné príspevky, a to články (1), správy (10), anotácie a recenzie (18) a vykonávali na vyžiadanie odbornú recenznú – posudzovateľskú činnosť rukopisov prác/edičných výstupov pre slovenských vydavateľov.

Služby študovní

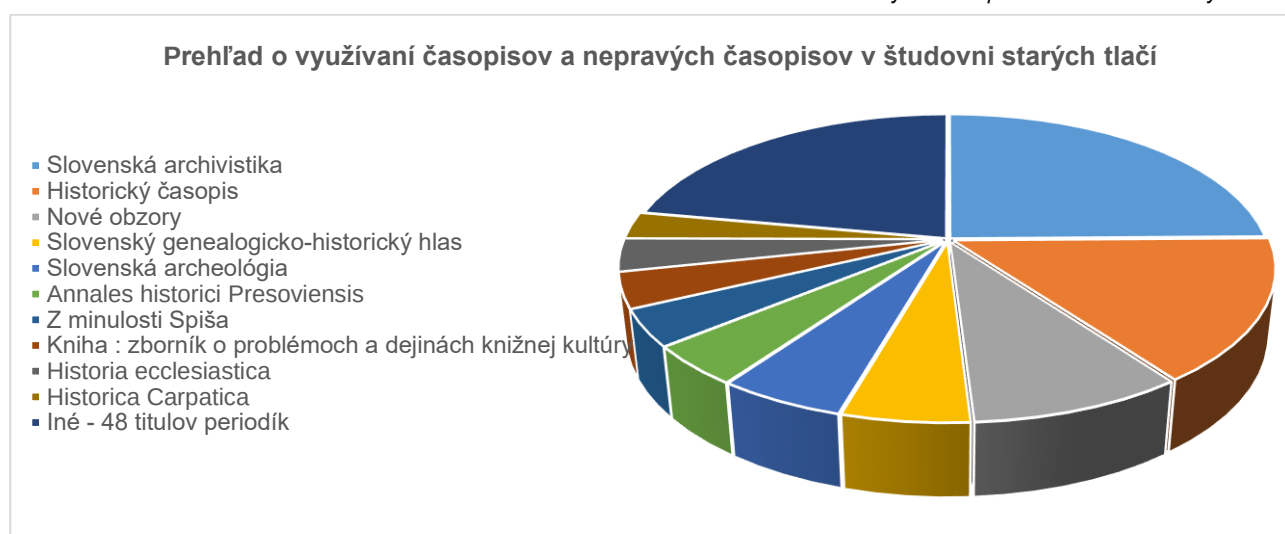
OHKF prevádzkovalo v roku 2019 dve špecializované študovne: slovanskú študovňu a študovňu starých tlačí, ktoré sa nachádzajú fyzicky v jednom spoločnom priestore knižnice na Hlavnej ul. a ponúkajú 16 študijných miest a 3 počítačové stanice s pripojením na internet a k EIZ. Používatelia tak majú k dispozícii aj 1 tlačiareň, 1 multifunkčné zariadenie a čítačku mikrofilmov.

V roku 2019 využilo služby oboch študovní **1 146 používateľov** (slovanská študovňa – 279, študovňa starých tlačí – 867), vrátane zahraničných návštevníkov z Ukrajiny, Talianska, Francúzska a Poľska. Na prezenčné

štúdium bolo poskytnutých **4 766 kn. j.** najmä z fondu príručných knižníc študovní, vrátane starých tlačí a rukopisov. O vzdelávacie aktivity Bibliografická hodinka, Naučme sa rešeršovať, na rozdiel od exkurzií, v daných dvoch študovniach zo strany používateľov záujem nebol. Táto skutočnosť znamená, že do budúcnosti musíme zvážiť spôsob a formu ich propagácie, pretože obidve aktivity sú obsahovo zamerané na podporu vzdelávania.

Zamestnanci OHKF vybavili **celkovo 1 650 žiadaniek** z HKF, ale aj iných historických knižníc, najmä však z Kolegiálnej knižnice v Prešove, pre potreby výskumu, spracovania, štúdiá, revízií, exkurzií atď. Pri návštevnosti bádateľov z odbornej vedeckej a pedagogickej obce pozorujeme klesajúci charakter, čo je však podmienené ich záujmom o takúto pramennú bázu, jazykovými kompetenciami a aktuálnymi témami výskumu. Determinantom je aj nízky počet študentov na vedných odboroch, ktorí tvoria základ používateľského zázemia knižnice. Okrem toho sme sa čoraz viac počas roka stretávali so záujmom o poskytnutie digitálnej verzie či kópie dokumentov z HKF, a keďže ani naša knižnica, ani iné digitálne slovenské databázy nespĺňali požiadavky bádateľov, používateľom sme odporúčali navštíviť iné, najmä zahraničné digitálne knižnice a online databázy pre ich výskum, pričom dokumenty sme im pomohli na webe aj vyhľadať.

Obrázok 1 Graf využívania periodík v študovni starých tlačí

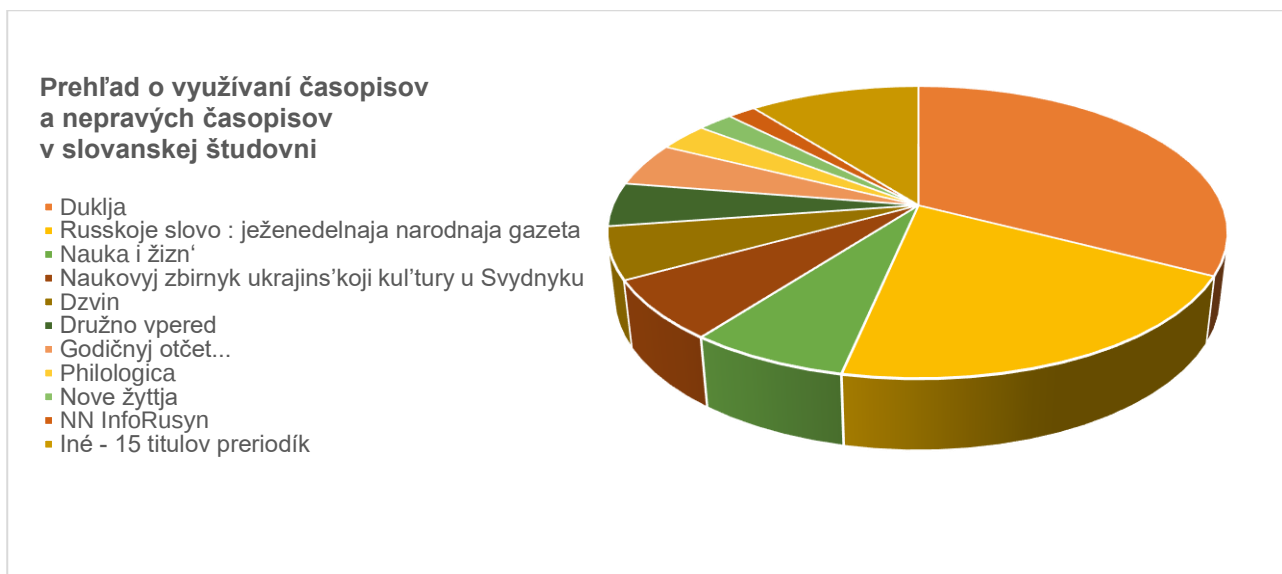

V roku 2019 sme v rámci **ponúkaných služieb študovne starých tlačí** registrovali najväčší záujem o celoslovenské časopisy z odboru história, na prvých dvoch miestach z hľadiska využívania sa umiestnili *Slovenská archivistika* a *Historický časopis*, ktoré sú nasledované časopisom *Nové obzory*, zameraným na región východného Slovenska. Zvýšený záujem sme zaznamenali aj pri časopise zameranom na jednu z pomocných vied historických – genealógiu, konkrétne pri titule *Slovenský genealogicko-historický hlas*, ktorý je nasledovaný časopisom *Slovenská archeológia*. Záujem o región východného Slovenska sa odzrkadlil vo zvýšených výpožičkách časopisu prešovského vysokoškolského pracoviska *Annales historici Presoviensis*, ale aj zborníka *Z minulosti Spiša*. Všimli sme si zvýšený záujem o poznatky z dejín knižnej kultúry, ktoré zastupuje zborník *Kniha*, záujem o cirkevné dejiny sa odzrkadlil vo využívaní časopisu *Historia ecclesiastica* a ako posledný sa v nami sledovanom súbore ocitol regionálne zameraný časopis *Historica Carpatica*.

Z hľadiska monografickej literatúry prístupnej používateľom v študovni starých tlačí sme v roku 2019 zaregistrovali najvýraznejší záujem o encyklopédie, lexikóny a biografickú slovníkovú literatúru. V úzkom slede bol nasledovaný záujmom o oblasť knižnej kultúry a knihovedy a tradične silne využívanou časťou príručky študovne sú bibliografie. Z jednotlivých tematických okruhov boli najžiadanejšie všeobecné dejiny, nasledované cirkevnými dejinami (v rámci cirkevných dejín bol z kvantitatívneho hľadiska najväčší záujem o evanjelikov a ďalšie protestantské cirkvi, rímskokatolícku cirkev západného i východného obradu). Pomocné vedy historické sú ďalším zo silno využívaných odborov (v rámci nich boli najžiadanejšie heraldika, paleografia a kodikológia), stabilne je využívaná aj regionálne orientovaná produkcia s výrazným zameraním na mesto Prešov. V rámci študovne starých tlačí používatelia využívali aj slovníkovú literatúru predovšetkým v kombinácii latinčiny a maďarčiny. Obsahovo ich zaujímala problematika spojená s archívniectvom, osídlením, vojenskými dejinami, pamiatkami a pamiatkovou starostlivosťou, dejinami štátov (vrátane Československa), dejinami práva a správ a historickou geografiou.

V rámci **služieb poskytovaných v slovanskej študovni** bol najvyužívanejším časopisom literárno-umelecký časopis ukrajinskej národnostnej menšiny na Slovensku *Duklja*, nasledovaný v Prešove vydávaným časopisom medzivojnového obdobia *Russkoje slovo*. Po ruskom vedecko-populárnom časopise *Nauka i žizn'* bol žiadaný *Vedecký zborník Múzea ukrajinskej kultúry vo Svidníku*, používatelia prejavovali záujem aj o ukrajinský literárno-umelecký časopis *Dzvin*, nasledoval ho ďalší časopis ukrajinskej národnostnej menšiny vydávaný na Slovensku *Družno vpered*. Do zoznamu najvyužívanejších časopisov a nepravých časopisov sa v roku 2019 dostali aj výročné správy prešovskej strednej školy *Godičnyj otčet* približujúce dianie Gréckokatolíckeho ruského reálneho gymnázia v prvej polovici 20. storočia. K najvyužívanejším periodikám sa v roku 2019 zaradil aj odborný slovákistický časopis vydávaný UK v Bratislave *Philologica*, zoznam najžiadanejších periodík uzatvárajú dvojtyždenník Zväzu Rusínov-Ukrajincov na Slovensku *Nove žyttja* a rusínsky dvojtyždenník *NN InfoRusyn*.

Obrázok 2 Graf využívania periodík v slovanskej študovni

Výrazne využívanou tematickou skupinou v rámci slovanskej študovne sú slovníky, predovšetkým výkladové (slovenčina) a dvojazyčné (ukrajinčina a poľština). Najžiadanejšími publikáciami boli v roku 2019 už tradične ukrajinistika nasledovaná bohemistikou a slovákistikou. V rámci ukrajinistiky sme zaznamenali záujem o dejiny Ukrajiny a Podkarpatskej Rusi, ale aj otázky spojené s ukrajinskou literatúrou a jazykom. V skupine bohemistiky a slovákistiky bol záujem používateľov nasmerovaný na dejiny literatúry a dejiny jazyka.

V študovni starých tlačí sa záujem bádateľov sústredil predovšetkým na otázky knižnej kultúry a cirkevné dejiny (reformácia a protireformácia), ale aj na historické periodiká vydávané v Prešove v maďarskom jazyku (z fondu kolegiálnej knižnice). V rámci slovanskej študovne sme oproti minulým rokom zaregistrovali okrem všeobecne ladenej ukrajinistiky zvýšený záujem o literatúru, problematiku Ukrajincov v Československu/Slovensku a ukrajinské školstvo v Prešove (výročné správy zahrnuté v rámci dobových časopisov).

Tabuľka 5 Prehľad najviac žiadaných titulov

Študovňa starých tlačí – najviac žiadané tituly		Slovanská študovňa – najviac žiadané tituly	
1.	Slovenská archivistika	1.	Duklja
2.	Historický časopis	2.	Russkoje slovo : ježenedelnaja narodnaja gazeta
3.	Nové obzory	3.	Nauka i žizn'
4.	Slovenský genealogicko-historický hlas	4.	Naukovyj zbirnyk ukrajins'koji kul'tury u Svydnyku
5.	Slovenská archeológia	5.	Dzvin
6.	Annales historici Presoviensis	6.	Družno vpered
7.	Z minulosti Spiša	7.	Godičnyj otčet... za učebnyj god... (Greko-katolíčeskaja russkaja real'naja gimnazija v Prjaševe)
8.	Kniha: zborník o problémoch a dejinách knižnej kultúry	8.	Zborník Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave : Philologica
9.	Historia ecclesiastica	9.	Nove žyttja
10.	Historica Carpatica	10.	NN InfoRusyn

V rámci služieb študovní sme poskytli **6 557 faktografických a bibliografických informácií**. V rámci informačnej výchovy sme uskutočnili **18** exkurzií, na ktorých sa zúčastnilo celkovo 105 záujemcov, z toho bolo pre zahraničných záujemcov realizovaných **5** exkurzií (návštevníci boli z Ukrajiny, Poľska, Talianska a z Francúzska). Z tematického hľadiska bol najväčší záujem o exkurzie venované knižnici a jej službám so zameraním na služby študovní, vyhľadávanie v online katalógu, regionálne dejiny, pomocné vedy historické (s dôrazom na kodikológiu, paleografiu), o knižnú kultúru a z oblasti slavistiky na všeobecný chod študovne SŠ a ukajiniká, resp. periodiká vydávané na Slovensku.

Na OHKF a jej študovniach sme umožnili realizovať odbornú prax pre študentov histórie z KH FF UPJŠ v Košiciach.

Tabuľka 6 Činnosť OHKF v číslach

Ukazovateľ	Skutočnosť 2017	Skutočnosť 2018	Skutočnosť 2019
Spracovanie HKF	1 200	1 003	717
Služby študovní, v tom:			
- počet návštevníkov	993	1 285	1 146
- počet prezenčných výpožičiek	5 145	5 197	4 766
- počet poskytnutých informácií	9 169	7 549	6 557
- počet žiadaniek na HKF	1 395	826	1 650
Odborné podujatia:	27	15	23
- exkurzie	19	10	18
- konferencie, semináre, prednášky	4	2	1
- výstavy	4	2	2
- prezentácie	0	1	2
Edičná činnosť	5	3	2

2.5 Knižnično-informačné služby

Knižnica poskytuje knižnično-informačné služby verejnosti v zmysle zákona o knižniciach, kde v § 16 a 17 sú uvedené typy služieb a podmienky ich poskytovania.

V roku 2019 sme dosiahli počet **5 472** registrovaných používateľov, z toho 3 995 používateľov bolo nových používateľov a tých, ktorí si členstvo predĺžili. Počet aktívnych používateľov za rok 2019, teda tých, ktorí za kalendárny rok vykonali aspoň jednu transakciu, bol **4 316 používateľov**.

Knižnicu navštívilo spolu **343 689 návštevníkov**. Uvedené číslo zahŕňa návštevnosť:

- požičovne v počte **69 095 používateľov**,
- čítárne a študovní v počte **5 204 používateľov**,
- online katalógu knižnice **140 127 návštev**,
- webovej stránky **119 319 návštev**,
- portálu knižnice **6 176 návštev**,
- všetkých realizovaných podujatí **3 768 návštevníkov**.

Z uvedených údajov je jasné, že ukazovateľ návštevnosti tvorí **návštevnosť fyzických osôb** v priestoroch knižnice, t. j. návšteva požičovne, čítárne, študovní a podujatí (písm. a), b) a f)), a **virtuálna návštevnosť**, t. j. návšteva webovej stránky, online katalógu a portálu (písm. c), d) a e)). Práve virtuálne návštevy predstavujú veľkú časť z celkovej návštevnosti, pretože používaný knižnično-informačný systém umožňuje používateľom vykonávať rôzne transakcie (vyhľadávanie, objednávky dokumentov, rezervácie, prolongácie) bez fyzickej návštevy knižnice, z prostredia domova, školy, práce, čo je dnes bežný štandard a patrí to ku komfortu poskytovaných online služieb.

Absenčné výpožičné služby

Knižnica realizuje výpožičný proces v module výpožičky KIS Virtua, v rámci ktorého sme evidovali spolu **252 768 výpožičiek**. Z uvedeného celkového počtu bolo **204 743 absenčných** a počas celého roka bolo uskutočnených 120 777 prolongácií. Používatelia si mohli požičané dokumenty prolongovať 5x na dobu 30 dní v prípade, že požičané dokumenty neboli žiadané iným používateľom. Periodicitu výpožičiek u najviac žiadaných dokumentov sme operatívne obmedzili na výpožičnú dobu 2 týždne, čo kvitovali samotní používatelia, lebo sme dosiahli rýchlejší obrat výpožičiek.

Posledné výzvy na nevrátené dokumenty boli zaslané **105** používateľom, čo je o 2 výzvy viac ako v roku 2018. Právnej zástupkyňi knižnice sme postúpili na riešenie 4 výzvy na vymáhanie nevrátených výpožičiek (z nich ešte do 31.12.2019 boli 3 kladne vybavené a 1 zostala nevybavená).

Posledné výzvy na úhradu dlžnej sumy sme zaslali 5 používateľom, ktorí síce vrátili všetky vypožičané dokumenty, ale neuhradili vzniknuté sankčné poplatky. Štyri výzvy boli ku koncu roka vybavené k spokojnosti knižnice, jedná výzva je v riešení.

Prezenčné výpožičné služby

V roku 2019 bolo zrealizovaných **48 025 prezenčných výpožičiek** a prezenčné služby študovní a čítárne využilo v priebehu roka spolu 5 204 návštevníkov. Prezenčné služby boli poskytované v čítárni a študovniach:

- **čítareň, všeobecná študovňa, študovňa viazaných periodík**

V čítárni boli vystavené najnovšie čísla bežného ročníka **186** titulov časopisov a **12** titulov novín, ktoré sme priebežne obmieňali. Ostatné tituly sme sprístupňovali používateľom na požiadanie z blízkeho príručného skladu. Všeobecná študovňa poskytuje v rámci príručnej knižnice prístup ku knižným publikáciám z rôznych vedných odborov. Aj tieto dokumenty sme obmieňali a doplňovali priebežne podľa požiadaviek používateľov. Študovňa viazaných periodík poskytuje prístup k viazaným ročníkom odborných časopiseckých titulov najmä z humanitných a spoločenskovedných odborov.

V priestoroch čítárne a študovne viazaných periodík sme poskytovali prezenčné výpožičky viazaných periodík buď z príručnej knižnice študovne alebo sme ich na základe vytlačených žiadaní dovážali zo vzdialeného depozitu. Používatelia mali pre lepšiu orientáciu na webovej stránke knižnice k dispozícii *Zoznam časopisov a novín dochádzajúcich do ŠVK v Prešove* v elektronickej podobe.

V týchto priestoroch sme používateľom poskytovali prístup k EIZ, napr. k databázam GALE, Science Direct (v rámci neho Elsevier, Engineering Village), ďalej Emerald Insight, IET Digital Library, Sage Premiere, Springer, Wiley. V roku 2019 podpísali *Zmluvu o používaní adresára, tzv. používateľského konta na zabezpečenom serveri SNK v Martine a o využívaní služieb systému Naviga* **spolu 6 používateľia**, čo je o 3 viac ako v roku 2018. Od začiatku realizácie projektu k 31.12.2019 podpísalo zmluvy spolu 278 používateľov.

V čítárni mali používatelia k dispozícii 12 študijných miest, v študovni viazaných periodík 11 študijných miest a vo všeobecnej študovni 20 študijných miest a 3 počítačové stanice s pripojením na internet. Čítareň a obidve študovne vlni **navštívilo 3 739 používateľov**, z toho služby internetu využilo 1 154 používateľov, vyhotovených bolo 12 139 kópií. V týchto priestoroch bolo **realizovaných celkovo 7 169 prezenčných výpožičiek**, z toho 28 bolo prezenčných výpožičiek noriem a **poskytnutých 12 360 informácií** (z toho 5 900 bibliografických a 6 460 faktografických).

- **informačno-vedecké centrum (IVC)**

V IVC sme v roku 2019 zaznamenali značný pokles všetkých dosahovaných ukazovateľov, nakoľko sme otváracie hodiny obmedzili len na dopoludňajší čas. Dôvodom tohto obmedzenia bol na jednej strane nižší záujem o služby IVC, a na druhej strane chýbajúce personálne kapacity a s tým súvisiace organizačné zmeny, ktoré bolo nevyhnutné realizovať. Zamestnankyňa v IVC zodpovedá za tri hlavné agendy a popritom v kumulácii zabezpečuje aj poskytovanie služieb v centre. Prevažná časť služieb IVC však postupne prešla do kompetencie zamestnancov OKIS na Námestí mládeže 1 (rešeršná činnosť, uzatváranie zmlúv k vzdialenému prístupu prostredníctvom systému Naviga a príručný fond študovne, t. j. prezenčné služby). Aj napriek týmto skutočnostiam IVC v roku 2019 navštívilo **272** návštevníkov (z toho internet využilo 170 používateľov). Z celkového počtu poskytnutých informácií sa IVC podieľalo počtom **875 informácií** (z toho 410 bibliografických a 465 faktografických), pričom najviac požiadaviek na informácie sa týkalo informačných zdrojov a služieb knižnice a ich prístupnosti pre používateľov.

Počítačové stanice boli využívané predovšetkým z dôvodu bezplatného prístupu na internet na vyhľadávanie, na odosielanie on-line žiadaní a realizáciu rezervácie kníh, vyhľadávanie v databázach, na prácu v textovom editore Microsoft Word a na prácu v tabuľkovom editore Microsoft Excel. Tieto stanice umožňujú tiež prístup ku grafickým programom ako je Microsoft Office PowerPoint, Microsoft Office Publisher, Microsoft Office Visio, Microsoft Expression Design a k mapám Európy v programe Ma20p-Microsoft MapPoint Europe.

V roku 2019 boli v IVC zrealizované 2 bibliografické hodinky, ktorých sa zúčastnilo 14 návštevníkov. Používateľom sme umožnili vrátenie absenčne vypožičaných dokumentov a budúcim používateľom sme poskytli možnosť aj v týchto priestoroch zaregistrovať sa do knižnice.

Knižnica prevádzkuje tri špecializované študovne – slovanskú študovňu, študovňu starých tlačí a študovňu romistiky. Informácie o činnosti týchto študovní a plnení ukazovateľov sú uvedené v podkapitole 2.4 Spracovanie historického knižničného fondu a v podkapitole 2.6 Digitalizácia rómskej kultúry.

Medziknižničná výpožičná služba (MVS), Medzinárodná medziknižničná výpožičná služba (MMVS)

Súčasťou výpožičných služieb sú medziknižničné výpožičné služby. Ich cieľom je sprostredkovať používateľom prístup k dokumentom, ktoré knižnica vo svojom fonde nemá, ale nachádzajú sa vo fondoch iných slovenských alebo zahraničných knižníc (MVS žiadajúca). Súčasne požičiava aj dokumenty, ktoré má vo vlastnom fonde a žiadajú ich iné knižnice pre svojich používateľov (MVS požiadaná).

• požiadaná MVS, MMVS

V rámci **MVS, MMVS požiadanej** bolo iným knižniciam poskytnutých **2 883 výpožičiek** (2 878 MVS a 5 MMVS), čo je pokles o 100 výpožičiek oproti predchádzajúcemu roku. Dôvodom tohto poklesu mohla byť aj skutočnosť, že sme predĺžili čas odosielania výpožičiek MVS. Referát MVS sa vo zvýšenej miere venoval konzultáciám kolegov z partnerských knižníc, aby dokumenty žiadali výhradne prostredníctvom online katalógu, dodržiavali pokyny ohľadne úplnosti údajov a aby dodržiavali dobu vrátenia výpožičaných dokumentov. Pokiaľ išlo o požiadavky na vyhotovenie kópií článkov, poskytli sme **2 129 kópií** (skenov), čo o 8 kópií viac ako v roku 2018. Vyhotovenie kópií skenovaním používateľa preferujú pred papierovými kópiami.

• žiadajúca MVS, MMVS

V rámci **žiadajúcej MVS a MMVS** bolo **kladne vybavených 621 požiadaviek** (medziročný nárast o 14 výpožičiek), pričom zo slovenských knižníc bolo zabezpečených spolu 556 výpožičiek MVS a zo zahraničných knižníc bolo kladne vybavených 65 požiadaviek, a to najmä z Česka, Nemecka a Poľska. Vlastným používateľom sme zabezpečili spolu **422 tlačенých kópií**, čo je pokles oproti predchádzajúcemu roku o 13 %. Nevybavené ostali iba požiadavky, u ktorých používatelia nesúhlasili s poplatkom zahraničnej požičiavajúcej knižnice.

Aj napriek čiastočnému poklesu počtu požiadaviek o tlačené dokumenty, ale na druhej strane miernemu nárastu požiadaviek na skenované kópie, považujeme záujem o MVS za stabilizovaný v porovnaní s množstvom dokumentov dostupných v elektronickej podobe.

Rešeršné, informačné a reprografické služby

Uvedené služby zabezpečovali najmä zamestnanci OKIS, OHKF a DICRK v rámci služieb študovní, ale informácie poskytovali telefonicky či e-mailom aj zamestnanci iných útvarov.

Využitie **rešeršnej služby** nie je viazané na registráciu do knižnice, a keďže ide o platenú službu, môže ju využiť ktokoľvek, kto prejaví záujem. Objednávku je možné realizovať osobne, telefonicky alebo elektronicky. Osobná, príp. telefonická konzultácia k vypracovaniu rešerše je často nevyhnutná z dôvodu bližšej špecifikácie možných zdrojov k požadovanej téme. Dôvodom je snaha vyhľadať relevantné zdroje tak, aby ich mohol používateľ všetky využiť. Rozsah záznamov v rešerši je rôzny a odvíja sa od témy zadávanej objednávateľom rešerše, časového rozpätia rokov vydania, jazykovej požiadavky na zdroje, okamžitej dostupnosti a pod.. Knižnica na základe používateľských požiadaviek spracovala **223 rešerší**, čo predstavuje medziročný pokles len o 7 rešerší. V rámci nich bolo poskytnutých spolu 15 674 záznamov.

Súčasťou služieb knižnice je **poskytovanie informačných služieb** vo forme faktografických a bibliografických informácií, podaných ústnou alebo písomnou (emailovou) formou. Vlni bolo poskytnutých spolu **16 897 informácií**, z toho bolo 9 774 faktografických a 7 123 bibliografických. Najviac žiadané bibliografické informácie boli z oblasti ošetrovateľstva, špeciálnej pedagogiky, výchovy, prírodných vied, sociálnej práce, ekonomiky, religionistiky, medicíny, dejín, manažmentu, práva, kriminalistiky, umenia, filozofie, spoločenských a aplikovaných vied. Pri prepočte na 250 pracovných dní bolo denne poskytnutých priemerne 68 informácií.

Súčasťou informačných služieb je online služba **Spýtajte sa knižnice**, v rámci ktorej majú možnosť používatelia položiť otázky z rôznych oblastí, na ktoré knižnica odpovedá najneskôr do 48 hodín. Prevažne sú to však otázky týkajúce sa knižnice, knižničného fondu, konkrétnych publikácií a pod. Vlni knižnica takto odpovedala na **118** otázok položených prostredníctvom uvedenej služby. Jej cieľom je poskytovať informácie rôzneho charakteru, presnejšie je to uvedené v pokynoch na webovej stránke knižnice. Z možnosti položiť otázku sú vylúčené okrem iného najmä požiadavky na rešeršovanie, pretože objednávanie rešerší má svoje špecifiká a na tento účel slúži iný formulár knižnice.

Dotykový kiosk, umiestnený vo vstupnom vestibule OKIS, slúži na poskytovanie elektronických informácií, kde je možné si prehľadne prezerať a získavať informácie v rámci definovaných rubriek. Počas roka sme zaznamenali len pozitívny ohlas na tento spôsob informovania.

Knižnica umožňuje svojim používateľom využívať reprografické služby na vlastných aj prenajatých zariadeniach, ktoré sa nachádzajú v jednotlivých študovniach. V roku 2019 sme pre používateľov vyhotovili **18 120 papierových kópií**.

Tabuľka 7 Činnosť OKIS v číslach

Ukazovateľ	Skutočnosť 2017	Skutočnosť 2018	Skutočnosť 2019
Registrovaní používatelia	6 975	5 684	5 472
Počet návštevníkov, v tom:	399 121	363 251	343 689
- požičovňa	78 133	68 171	69 095
- študovne	6 075	5 583	5 204
- OPAC, webstránka, portál	312 309	283 726	265 622
- podujatia	2 604	5 771	3 768
Výpožičky, v tom:	269 924	251 513	252 768
- absenčné	224 654	208 035	204 743
- prezenčné	45 270	43 478	48 025
MVS a MMVS spolu, v tom:	3 348	3 590	3 504
- MVS iným knižniciam	2 827	2 953	2 878
- MVS z iných knižníc	481	524	556
- MMVS z iných knižníc	34	83	65
- MMVS iným knižniciam	6	30	5
Podujatia pre používateľov, v tom:	174	174	158
- výstavy, prednášky, prezentácie, besedy	84	85	64
- výstavy nových kníh	47	46	45
- informačná výchova	39	40	45
Odborné podujatia pre knihovníkov	4	3	4

2.6 Digitalizácia rómskej kultúry

V roku 2019 sa národný projekt Dokumentačno-informačné centrum rómskej kultúry nachádzal v 5. roku trvalej udržateľnosti, ktorá musí byť garantovaná minimálne 5 rokov po finančnom ukončení projektu (od 16.06.2015).

Dokumentovanie rómskej kultúry

Dokumentovanie prejavov rómskej kultúry začína mapovaním a identifikáciou rôznorodých prejavov rómskej kultúry v troch zadefinovaných oblastiach: orálna história a literatúra, hudobné dedičstvo Rómov, vrátane divadelnej činnosti, a Rómovia a remeslá vrátane výtvarného umenia. Po analýze a selekcii zmapovaných informácií sa realizuje nahrávanie živých prejavov v teréne. Ťažisko činnosti DICRK bolo v spracovávaní nahrávok až do finálnej podoby, čiže vrátane popisných metadát, a ich sprístupnenie na prezentačnom portáli knižnice a portáli Slovakiana. Hlavné typy digitálnych kultúrnych objektov sú audiodokumenty, videodokumenty, skeny a fotografie.

Začiatkom roka 2019 bol schválený *Plán hlavných úloh na rok 2019*, v ktorom boli stanovené úlohy a ukazovatele činnosti DICRK, a to v oblasti spracovania digitálnych kultúrnych objektov z už nahratých podujatí, prípravy a realizácie pravidelných podujatí ako aj prípravy a realizácie nového odborného podujatia.

Kým v roku 2018 sme niektoré objekty prekladali do maďarského jazyka, v roku 2019 sme okrem slovenských, rómskych, anglických titulov začali vybrané objekty prekladať aj do francúzskeho a poľského jazyka, čím sa obsah digitálnych výstupov dostáva k širšiemu publiku a nadobúda širší medzinárodný rozmer. V roku 2019 sme **spracovali 81 DKO**. Ich prehľad je uvedený v tabuľke 8.

V rámci **nových nahrávaní** v roku 2019 to bolo dokumentovanie hudobného podujatia s názvom *Cimbal a husle* (Prešov, 14.11.2019), zaznamenanie tvorby rómskej výtvarníčky Šarloty Bottovej z Hnúšte (Prešov, júl 2019) a mapovanie stavu rómskeho jazyka, remesiel a miestnych špecifik v rómskych osadách (Varhaňovce, 31.10.2019). Súčasťou nových nahrávaní boli už tradičné podujatia, ale aj nové aktivity:

- **živé knihy**

Centrum realizuje **pravidelné podujatia s názvom Živé knihy** od roku 2015. Ich obsah je zameraný na významné dni a udalosti súvisiace s rómskou národnostnou menšinou (Svetový deň Rómov, Spomienka na obeť rómskeho holokaustu, Svetový deň rómskeho jazyka), pričom podujatie je určené jednak pre rómskeho návštevníka (posilňovanie identity), ale aj pre širokú verejnosť (informačná hodnota, zlepšovanie spolunažívania).

Pri príležitosti Svetového dňa Rómov sme v spolupráci s UM UM o. z. v rámci nimi organizovaného *UM UM Komunitného festivalu súčasného divadla a umenia* v Starej Ľubovni realizovali niekoľko podujatí pre širokú verejnosť. V priestoroch Ľubovnianskej knižnice sme otvorili výstavu rómskeho výtvarníka Jozefa Feča s názvom *Neznáme farby osobností* (31.05.2019 – 30.06.2019), uskutočnili sme podujatie zo série živých kníh, kde jednou živou knihou bolo samotné centrum s prezentáciou svojej činnosti a druhou živou knihou bolo hu-

dobné zoskupenie Duo Farsa s interpretáciou flamenco štýlu. Účastníkom trojdňového festivalu boli prezentované digitálne video objekty z rómskej kultúry na portalsvk.sk a audio-dramatizácie rozhlasových hier Kráľovná vody, Rómeo a Júlia, Rysavá jalovica a Portrét Doriana Greya.

Druhú zo série živých kníh sme usporiadali v spolupráci s NERV Platformou v meste Humenné, keď sme pre návštevníkov podujatia pripravili diskusiu o téme rómskeho holokaustu (20.09.2019). Živou knihou bola Lucia Segľová z Ústavu rómskych štúdií Prešovskej univerzity, hudobným hosťom bolo zoskupenie Ľudovej hudby Júliusa Bandyho, ktoré interpretovalo rómske a židovské piesne z vojnového obdobia.

Pri príležitosti Svetového dňa rómskeho jazyka sme v priestoroch divadla Viola v Prešove uskutočnili podujatie o slovenskom filme Ľoľi paradička, časť ktorého bola v rómskom jazyku. Na podujatí sme mali viacero živých kníh – od hlavnej predstaviteľky Kamily Mitrášovej, producentov filmu Marky a Richarda Staviarských, po autorov hudby Ľudovú hudbu Štefana Cinu.

Obrázok 3 Živá kniha - tvorcovia filmu Ľoľi paradička

• konferencia Kultúra Rómov v digitálnom prostredí

V roku 2019 sme pripravili odborné podujatie s medzinárodnou účasťou s názvom *Kultúra Rómov v digitálnom prostredí*, ktoré sme realizovali v priestoroch Metodicko-pedagogického centra v Prešove pre približne 80 pedagógov (20.11.2019). Keďže obsah konferencie mal aj vzdelávací charakter, na podujatie bol pozvaný aj sa ho zúčastnil štátny tajomník Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR Peter Krajňák.

DICRK už od roku 2013 zbiera, spracováva a sprístupňuje prejavy živej rómskej kultúry na Slovensku a následne ich transformuje na digitálne kultúrne objekty vo forme videa, audia, fotografie, skenov a e-dokumentov. Pri definovaní obsahu konferencie si preto stanovilo úlohu zmapovať a získať informácie o inštitúciách, organizáciách i jednotlivcoch na Slovensku, ktorí sa venujú rómskej kultúre s cieľom získať odpovede na nasledovné otázky:

- Kto sa venuje dokumentovaniu a sprístupňovaniu rómskej kultúry?
- Na ktorých úrovniach sa rómska kultúra dokumentuje?
- Je podpora rómskej kultúry štátom a súkromným sektorom dostatočná?
- Ako nakladať so získanými dátami rómskej kultúry? Ako ich sprístupňovať alebo ich ukladať iba do depozitov?

Na konferencii bolo prezentovaných 12 príspevkov, z nich 4 predstavili zahraniční účastníci z Ukrajiny. Krajské múzeum v Prešove predstavilo zbierkové predmety dokumentujúce rómsku kultúru, Ivana Šusterová z Úradu splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity účastníkom priblížila výskum olašských Rómov na Slovensku – jeho limity, význam a vízie. Zástupcovia Ústavu rómskych štúdií Prešovskej univerzity uviedli niekoľko poznámok k digitalizácii rómskej kultúry z pohľadu kultúrnej antropológie, v druhom príspevku hovorili o výučbe rómskeho jazyka na vysokoškolskej pôde. Dokumentovaniu rómskej kultúry sa venujú aj neziskové organizácie, napr. Vladimír Horváth z OZ Rómsky dom predstavil ich internetový projekt *Rómska digitálna encyklopédia*, Magdaléna Kmeťková z OZ Zdieľanie účastníkom priblížila význam a poslanie autorského dokumentárneho filmu v rómskych témach. O aktuálnych problémoch digitalizácie vedeckej literatúry o Rómoch na Ukrajine hovoril Mykhaylo Zan z Katedry politológie a verejnej správy Fakulty spoločenských vied Užhorodskej národnej univerzity. Rómskej kultúre na Ukrajine sa venujú aj neziskové organizácie. Novinár Viktor Chovka hovoril o výsledkoch a vyhliadkach na rozvoj rómskych televíznych médií v Zakarpatsku, Petro Habryn z organizácie Zakarpatská regionálna asociácia Rómov sa zamýšľal nad budúcnosťou printových novín v digitálnom veku.

Obrázok 4 Konferencia Kultúra Rómov v digitálnom prostredí

• mapovanie rómskych osád

V roku 2019 sme pokračovali v mapovaní rómskych osád na východnom Slovensku v súlade s plánom aktivít DICRK s cieľom získať informácie o stave v nasledujúcich oblastiach:

- *rómsky jazyk*, kde bolo našou snahou overiť úroveň jeho ovládania, rozsah a originalitu slovnej zásoby, špecifiká v jednotlivých lokalitách a dialektoch, schopnosť vyjadrenia abstraktných pojmov,
- *hudobná kultúra*, u ktorej sme chceli zachytiť hudobnú pamäť v jednotlivých segregovaných komunitách, originalitu melódií a celistvosť textu prezentovaných ľudových piesní,
- *tradičné a nové remeslá*, u ktorých sme sa snažili zmapovať prevádzku tradičných remesiel, najmä kováčstvo, ale aj rozvoj moderných remesiel.

Mapovanie a nahrávanie sme začali vykonávať v poslednom štvrtroku 2019. V súlade s pravidlami zberu dát sme najprv informovali miestnu samosprávu obce Varhaňovce a požiadali ich o súčinnosť. V októbri sme

v obci zaznamenali dva audio rozhovory (Ľudmila Žigová, František Balog) s cieľom zistiť stav jazyka v ústnych prejavoch. Rozhovory boli vedené v troch sekciách: príbehy zo života detí, príbehy o mŕtvych (muloch), príbehy z čias nedávnych. Vytvorili sme aj záznam rómskej folklórnej piesne.

- **projekt V4**

V roku 2019 sme sa zapojili ako partnerská organizácia do projektu s názvom *Rómske divadlo – tajné hodnoty najväčšej menšiny vo Vyšehradskom regióne*. Na spoluprácu na projekte, ktorého cieľom je **prezentácia rómskej divadelnej kultúry**, nás oslovili dve mimovládne organizácie z Maďarska a Česka: Nezávislé divadlo Maďarska z Budapešti a ARAart Praha. Prezentácia rómskeho divadla sa mala uskutočniť organizáciou naplánovaných podujatí u jednotlivých partnerov, čiže v Budapešti (december 2019), v Prešove (február 2020) a v Prahe (apríl 2020).

Žiadateľom projektu podanom v júni do Medzinárodného vyšehradského fondu bola maďarská strana a naša aktívna účasť na realizácii projekte sa začala na jeseň 2019 prípravou programu našej účasti v Maďarsku. V spolupráci s divadlom Actor pod vežou sme v dňoch 02.-04.12. zabezpečili predstavenie s názvom *Róm z perinky*. Monodrámu si napísal sám rómsky herec František Balog, ktorý prostredníctvom historiek zo života z detského domova, v ktorom vyrastal 22 rokov, približuje svoju rómsku identitu.

Súčasťou našej spolupráce bola aj inštalácia výstavy obrazov rómskeho výtvarníka Jozefa Feča s názvom *Neznáme farby osobností* v priestoroch Stredoeurópskej univerzity v Budapešti a prezentácia činnosti centra a vytvoreného digitálneho obsahu.

Služby študovne romistiky

Študovňa romistiky poskytuje priestor na **prezenčné výpožičky a štúdium dokumentov** pokrývajúcich široké spektrum romistickej literatúry z knižničného fondu. Fond študovne je postupne rozširovaný tak, aby ponúkal najnovšie publikácie a neustále sa aktualizoval.

V roku 2019 študovňu romistiky využilo **47** návštevníkov (z toho internet využili 13 používatelia). Z celkového počtu podaných informácií bolo v študovni poskytnutých 50 informácií (z toho 26 bibliografických), 62 prezenčných výpožičiek, vyhotovených pre používateľov bolo vyhotovených 1 454 printových kópií a 4 826 skenov. V priestoroch študovne bolo uskutočnených 17 prednášok a prezentácií a 3. Všetky podujatia navštívilo spolu **1 154** osôb. Bližšie informácie o jednotlivých podujatiach DICRK sú uvedené v podkapitole 2.7 Propagácia, prezentačná a edičná činnosť.

Obrázok 5 Divadelné predstavenie *Róm z perinky* realizované v Budapešti

Obrázok 6 Výstava Neznáme farby osobností na Stredoeurópskej univerzite v Budapešti

Tabuľka 8 Prehľad vytvorených DKO

Por. číslo	Autor/interpret	Názov DKO	Termín vytvorenia	Typ DKO	Kategória na portáli
1.	Ján Sajko	Dievča v kroji	marec	Maľba/3D OBJEKTY	výtvarné umenie
2.	Ján Sajko	Portrét ženy s ružou		Maľba/3D OBJEKTY	výtvarné umenie
3.	Ján Sajko	Muzikant na lúke		Maľba/3D OBJEKTY	výtvarné umenie
4.	Ján Sajko	Tanečnica		Maľba/3D OBJEKTY	výtvarné umenie
5.	Ján Sajko	Huslista		Maľba/3D OBJEKTY	výtvarné umenie
6.	Ján Sajko	Dievča s kvetinou vo vlasoch		Maľba/3D OBJEKTY	výtvarné umenie
7.	Ján Sajko	Tanečnica s ružou		Maľba/3D OBJEKTY	výtvarné umenie
8.	Ján Sajko	Tanečnica so šatkou		Maľba/3D OBJEKTY	výtvarné umenie
9.	Ján Sajko	Portrét ženy		Maľba/3D OBJEKTY	výtvarné umenie
10.	Ján Sajko	Tanec		Maľba/3D OBJEKTY	výtvarné umenie
11.	Balvalfest	Balvalfest 2013		Koncert/VIDEO OBJEKT	hudba
12.	Žaneta Štipáková	Žaneta Štipáková - rozprávanie		Rozprávanie/VIDEO OBJEKT	rozprávanie
13.	Ján Berky	Diabolské husle		Koncert/VIDEO OBJEKT	hudba
14.	Romathan	Romathan - Zlatá podkova		Divadlo/VIDEO OBJEKT	divadlo
15.	Romathan	Romathan - Stratená láska		Divadlo/VIDEO OBJEKT	divadlo
16.	Sabrosa	Sabrosa - koncert Scala Prešov		Koncert/VIDEO OBJEKT	hudba
17.	Roman Čonka	Cigánsky boxer		Divadlo/FOTOGRAFIA	fotografia
18.	Roman Čonka	Jozef Cichý		Rozprávanie/ FOTOGRAFIA	fotografia
19.	Roman Čonka	Pamätník Cinka Panny		Hudba/ FOTOGRAFIA	fotografia
20.	Jozef Fečo	Elena Lacková	jún	Kresba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
21.	Jozef Fečo	Miroslav Rác		Kresba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
22.	Jozef Fečo	Karel Adam		Kresba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
23.	Jozef Fečo	Branislav Oláh		Kresba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
24.	Jozef Fečo	Ondrej Gadžor		Kresba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
25.	Jozef Fečo	Gustáv Karika		Kresba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
26.	Jozef Fečo	Ján Berky		Kresba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
27.	Jozef Fečo	Okuliare		Kresba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
28.	Jozef Fečo	Telefón		Kresba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
29.	Jozef Fečo	Spojenie		Kresba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
30.	Šarlota Bottová	Will Smith	september	Kresba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
31.	Šarlota Bottová	Peter Dinklage		Kresba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
32.	Šarlota Bottová	George Clooney		Kresba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
33.	Šarlota Bottová	Barbora Botošová		Kresba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
34.	Šarlota Bottová	Rival		Kresba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
35.	Šarlota Bottová	Tobey Maguire		Kresba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
36.	Šarlota Bottová	Gitana		Kresba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
37.	Šarlota Bottová	Nicolas Cage		Kresba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
38.	Šarlota Bottová	Robert John Downey Jr.		Kresba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
39.	Šarlota Bottová	Vin Diesel		Kresba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
40.	Šarlota Bottová	Robert De Niro		Kresba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
41.	Šarlota Bottová	Igor Kmeťo		Kresba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie

42.	Šarlota Bottová	Shawn Corey Carter		Kresba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
43.	Šarlota Bottová	Leonardo Wilhelm DiCaprio		Kresba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
44.	Šarlota Bottová	John Christopher Depp		Kresba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
45.	Šarlota Bottová	Mr. Bean		Kresba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
46.	Šarlota Bottová	Starec		Kresba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
47.	Šarlota Bottová	Curtis James Jackson		Kresba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
48.	Šarlota Bottová	Igor Kmeťo		Kresba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
49.	Šarlota Bottová	Arnold Alois Schwarzenegger		Kresba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
50.	Šarlota Bottová	Barack Hussein Obama		Kresba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
51.	Šarlota Bottová	Andrej Kiska		Kresba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
52.	Roman Čonka / Marcel Mravec	Ivan Akimov		Hudba/ FOTOGRAFIA	fotografia
53.	Roman Čonka	Viliam Šarkozy st.		Kováčstvo/ FOTOGRAFIA	fotografia
54.	Marcel Mravec	Ľudová hudba Júliusa Bandyho	október	Hudba/ FOTOGRAFIA	fotografia
55.	Lýdia Gabčová	Lýdia Gabčová		Rozprávanie/VIDEO OBJEKT	rozprávanie
56.	Živé knihy	Projekt Živá kniha - Ženy ženám		Rozprávanie/VIDEO OBJEKT	rozprávanie
57.	Cigánsky Bašavel	Cigánsky Bašavel		Koncert/VIDEO OBJEKT	hudba
58.	Jozef Fečo	Komiks		Kresba/2D OBJEKTY	výtvarné umenie
59.	Roman Čonka	Karel Adam		Hudba/ FOTOGRAFIA	fotografia
60.	Zdeněk Kovář	Helena Jonášová		Rozprávanie/ FOTOGRAFIA	fotografia
61.	Zdeněk Kovář	Šarlota Bottová		Výtvarné umenie/ FOTOGRAFIA	fotografia
62.	Ivan Šarkozy	Ivan Šarkozy - rozprávanie o kováčstve	november	Rozprávanie/ VIDEO OBJEKT	rozprávanie
63.	Róbert Rigó	Róbert Rigó - kováčske sympóziu		Rozprávanie/ VIDEO OBJEKT	rozprávanie
64.	Róbert Rigó	Róbert Rigó - kováčska tradícia v rodine		Rozprávanie/ VIDEO OBJEKT	rozprávanie
65.	Rácovci	Rácovci a kováčske remeslo		Rozprávanie/VIDEO OBJEKT	rozprávanie
66.	Dušan Barkóci	Dušan Barkóci - košíkár		Rozprávanie/VIDEO OBJEKT	rozprávanie
67.	Igor Radič	Igor Radič - Klenovská valaška	december	Remeslá/VIDEO OBJEKT	remeslá
68.	Filip Teller	Cigánsky Boxer - divadelné predstavenie		Divadlo/VIDEO OBJEKT	divadlo
69.	Karel Adam	Koncert Karel Adam		Koncert/VIDEO OBJEKT	hudba
70.	Luna	Koncert Luna		Koncert/VIDEO OBJEKT	hudba
71.	Tomáš Hrustič	Tomáš Hrustič - Čierno-biele svety		Rozprávanie/VIDEO OBJEKT	rozprávanie
72.	Albert Kováč	Albert Kováč		Rozprávanie/VIDEO OBJEKT	rozprávanie
73.	Žabno	Žabno		Rozprávanie/VIDEO OBJEKT	rozprávanie
74.	Bielcza	Bielcza		Rozprávanie/VIDEO OBJEKT	rozprávanie
75.	Borzęcin	Borzęcin		Rozprávanie/VIDEO OBJEKT	rozprávanie
76.	Szczurowa	Szczurowa		Rozprávanie/VIDEO OBJEKT	rozprávanie
77.	Viliam Sarkozy st.	Viliam Sarkozy st.		Rozprávanie/VIDEO OBJEKT	rozprávanie
78.	Patrik Samko	Patrik Samko		Rozprávanie/VIDEO OBJEKT	rozprávanie
79.	Ivan Akimov	Projekt Živá kniha - Ivan Akimov		Koncert/VIDEO OBJEKT	hudba
80.	Luna	Gelem Gelem		Koncert/VIDEO OBJEKT	hudba
81.	Vojtech Váradi	Vojtech Váradi		Remeslá/ FOTOGRAFIA	fotografia

2.7 Propagácia, prezentačná a edičná činnosť

Knižnica okrem výstupov odbornej činnosti prezentovala svoje fondy a služby aj prostredníctvom ďalších aktivít realizovaných pre laickú i odbornú verejnosť, a to od výstav, prednášok, prezentácií, exkurzií cez odborné podujatia, až po edičnú činnosť.

Kultúrno-spoločenské, odborné a vzdelávacie podujatia

V roku 2019 bolo uskutočnených spolu **158 podujatí**, v tom napr. bolo 23 výstav dokumentov z KF, 13 ostatných výstav, 28 prezentácií, prednášok a besied, 4 odborné podujatia a 45 výstav novej literatúry. Výstavy novej literatúry sa realizovali týždenne a predstavujú vlastne voľný prístup k najnovším prírastkom knižničného fondu. U používateľov majú stále veľmi pozitívny ohlas, nakoľko si môžu bez čakacej lehoty okamžite vybrať a požičať dokument, ktorý ich zaujme. V rámci realizácie vzdelávacích podujatí knižnica uskutočnila 40 exkurzií a 5 bibliografických hodínok, ktorých sa zúčastnilo 856 návštevníkov. Celková návštevnosť všetkých podujatí v knižnici v roku 2019 **bola 3 768 osôb**.

Tak ako každý rok aj v roku 2019 sme sa zapojili do aktivít celoslovenského podujatia **Týždeň slovenských knižníc**, ktorý organizuje Slovenská asociácia knižníc a konal sa v dňoch 05.-09.03.2019. Celoslovenské otvorenie sa uskutočnilo v Slovenskej knižnici pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči a na pôde našej knižnice sme zrealizovali spolu **15 podujatí pre 673 návštevníkov**. Za všetky uvádzame napr.:

- *Svetová literatúra v rómskom jazyku* – prezentácia rómskej divadelnej kultúry pre dve cieľové skupiny: deti predškolského veku a rodičov. Cieľom podujatia realizovaného v priestoroch materskej školy v obci Varhaňovce bola kniha a jej prínos na rozvoj osobnosti dieťaťa. Kniha má niekoľko funkcií, od formatívnej, informačnej až po estetickú. V prezentácii sa zamestnanci DICRK zamerali na estetickú funkciu knihy, ktorá je dominantná najmä v knihách pre deti a mládež. Snažili sa tým motivovať rodičov k vytvoreniu vzťahu dieťaťa ku knihe, pričom zdôrazňovali ako literatúra determinuje jeho progres v spoznávaní sveta. Realizáciou tzv. otvorenej hodiny mali rodičia možnosť vidieť, ako čítanie deťom prebieha.

Keďže dôležitým faktorom pre výber podnetného literárneho textu pre špecifický typ čitateľa predškolského veku je prehľad o tvorbe pre deti a mládež, takýto stručný prehľad predstavili dospelým účastníkom prezentácie. DICRK prezentovalo svoje edičné výstupy pre deti, mládež a dospelých, a to audio dramatizácie: *Kráľovná vody*, *Portrét Doriana Greya*, *Rómeo a Júlia*, *Rysavá Jalovica*. Od čítania postupne prešli k počúvaniu dramatizovaného literárneho textu, čím ponúkli účastníkom ďalší zdroj esteticko-literárneho vnímania a spoznávania literatúry rómskej národnostnej menšiny, konkrétne rozprávky *Kráľovná vody* od Zlatice Rusovej v dramatizovanej podobe (04.03.2019);

- *Kúzelná fyzika 1 a 2* – predstavenie popularizátora fyziky Michala Figuru z Prešova plné experimentov s fyzikálnou podstatou a často neočakávaným dejom, určené pre rôzne vekové kategórie divákov, čomu boli jednotlivé experimenty prispôbené. Cieľom predstavenia bolo eliminovať obavy z fyziky a naopak vyvolať záujem o fyzikálne deje okolo nás, vnímať fyziku na každom kroku a popularizovať túto vednú disciplínu. M. Figura si vyrába pomôcky na experimenty sám a tie potom vysvetľuje spôsobom a cez príklady z dennej praxe, ktoré návštevníci ľahšie pochopia. Počas svojho vystúpenia predvádzal experimenty z gravitácie, pohybu, silu, energiu, rýchlosť, svetlo atď. (05.03.2019);
- *Science show Divadlo fyziky* (07.03.2019) – po prvýkrát sa v Prešove predstavilo zoskupenie mladých ľudí pod názvom Úžasné Divadlo Fyziky z Brna, ktorí sa rozhodli divákov baviť fyzikou, odovzdávať radosť z poznania a prebudiť v ľuďoch nadšenie z pozorovania sveta okolo seba. Pri svojom predstavení rozprávali príbeh, v rámci ktorého predvádzali svoje pokusy. A keďže im vždy záleží na tom, aby diváci pochopili podstatu a príčiny prekvapujúcich vzťahov, často ich do svojho vystúpenia interaktívne zapájali (07.03.2019);
- *Ivan Macinský – ukrajinský básnik, prekladateľ a slovensko-ukrajinské literárne vzťahy* – prezentácia zborníka, ktorý vydala knižnica v roku 2018 ako výstup z konferencie s medzinárodnou účasťou usporiadanej k 95. výročiu narodenia a 30. výročiu úmrtia tohto básnika. Editorkou zborníka, ktorý dokumentuje na osobe protagonistu slovensko-ukrajinské literárne vzťahy, bola bývalá zamestnankyňa knižnice Mária Ňachajová (08.03.2019);

Okrem aktivít počas TSK 2019 sme organizovali rôznorodé podujatia, ktorými sme chceli osloviť rozličné cieľové skupiny, napr.:

- *Ivan Macinský – ukrajinský básnik, prekladateľ a slovensko-ukrajinské literárne vzťahy* – prezentácia zborníka bola realizovaná aj v zahraničí, v Zakarpatskej oblasti univerzálnej vedeckej knižnici F. Potušnjaka v Užhorode (18.-19.04.2019);
- *Vedecký brloh na vandrovke: Biológia – Plazy z rôznych strán* (RNDr. Igor Majláth, PhD.); *Kliešte a iné parazity* (RNDr. Viktória Majláthová, PhD.); *Mozog, základňa pamäti* (RNDr. Terézia Kisková, PhD.) – prednášky so živými aj neživými ukážkami a interaktívnym zapojením účastníkov brlohu (30.05.2019);

Obrázok 7 Divadlo fyziky z Brna

Obrázok 8 Vedecký brloh na vandrovke - biológia

- Vedecký brloh na vandrovke: Hommage Nikola Tesla – elektrické experimentálne divadlo s efektnými pokusmi s Teslovými cievkami na počesť ich vynálezcu Nikolu Teslu. Predstavenie bolo nabité svetelnými efektami, elektrickými výbojmi a bleskami, ktoré predstavil Jakub Tejiščák, absolvent Technickej univerzity v Košiciach. Súčasťou podujatia mala byť prednáška o živote a diele Nikolu Teslu v podaní Márie Zentkovej z Ústavu experimentálnej fyziky SAV v Košiciach, ktorá musela svoju účasť na poslednú chvíľu odrieknuť (18.10.2019);

Knižnica je aktívnym organizátorom pravidelných odborných podujatí, a to vedeckých konferencií najmä z oblasti výskumu dejín knižnej a duchovnej kultúry, ktoré každoročne tematicky venuje príslušným historickým medzníkom, výročiam či jubileám v tom-ktorom roku v duchu ekumenizmu a na interdisciplinárnej úrovni. Tieto podujatia garančne, organizačne a obsahovo zastrešuje OHKF. V roku 2019 uskutočnili:

- 1 vedecká konferencia s medzinárodnou účasťou s názvom *Náboženské pomery a konfesionalita v odraze knižnej kultúry a prameňoch (osobnosti – udalosti – pamiatky)*, ŠVK v Prešove (10.-11.09.2019);
- 2 odborné výstavy, a to (1) odborná panelová výstava s expozíciou *Slovenská republika rád a jej odraz v literatúre a historickej spisbe* (21.06.-14.09.2019), (2) odborná panelová výstava s expozíciou *Reformácia - protireformácia a Prešov: z dejín knižnej a duchovnej kultúry mesta* (16.09.-27.12.2019);

Z roku 2018 pokračovala odborná panelová výstava s expozíciou *Od monarchie k republike: zlomové udalosti na stránkach dobovej tlače a ich reflexia v knižnej kultúre*, ktorá bola otvorená začiatkom novembra a trvala do 28.02.2019;

Dokumentačno-informačné centrum rómskej kultúry viac-menej pravidelne realizuje prednášky a besedy zamerané na prezentáciu rómskej kultúry. Vlni to boli:

- Prázdniny v knižnici – využitie obdobia jarných prázdnin na organizovanie tvorivých dielní pre deti, ktorých cieľom bolo učiť deti chodiť do knižnice, čítať a vzdelávať sa, rozvíjať svoju kreativitu, formovať v deťoch už od útleho veku čitateľské návyky a tým podporovať získavanie vedomostí po celý život. Podujatia v dňoch 19.- 20.02. pripravili zamestnanci DICRK deťom z Komunitných centier Stará tehelná Prešov a Kojatice, odkiaľ prišli aj so sociálnymi pracovníkmi. Rovnaké podujatie sa uskutočnilo aj počas letných prázdnin (17.07.2019). Deti sme oboznámili s tým, koľko práce a úsilia konkrétnych ľudí stojí za každou jednou knihou a že z úcty k týmto ľuďom je potrebné sa o knihu správne starať. Jedným z prejavov správneho zaobchádzania s knihou je i ZÁLOŽKA, ktorú si deti za pomoci zamestnancov vyrobili. Súčasťou podujatí bolo premietanie digitálnych rozprávok divadla Romathan, ktoré bolo ukončené krátkym zhrnutím hlavných myšlienok premietaných rozprávok, ako to, že nie je podstatná farba pleti človeka, ale to ako sa človek správa, akým je človekom;
- Neznáme farby rómskych osobností – prezentácia výstavy, ktorej obsahom sú portréty svetových osobností s rómskymi koreňmi mladého výtvarníka Jozefa Feča pre žiakov ZŠ Vtáčkovce v okrese Košice – vidiek. V rámci prednášky sme im predstavili štyri takéto osobnosti: Charlesa Chaplina, Elvisa Presleyho, Esmy Radžepovú a Eleny Lackovú. Stručný výklad o živote a tvorbe každej zo spomínaných osobností sme doplnili video ukážkou z vystúpení svetovej rómskej kráľovnej hudby Esmy Radžepovej, za akú bola vyhlásená v Indii v roku 1976. V jej podaní si žiaci vypočuli aj rómsku hymnu. Počas následnej besedy sme s deťmi hovorili i o ďalších známych a významných rómskych osobnostiach, predstavili sme im prácu MUDr. Jána Cibulú, prvého rómskeho lekára v Československu, bývalého prezidenta Medzinárodnej rómskej únie a kandidáta Nobelovej ceny za mier, hovorili sme aj o súčasníkovi, úspešnom kulturistovi Adamovi Cibulovi, 5-násobnom zlatom majstrovi a 2-násobnom striebornom majstrovi Európy v kulturistike, ktorý na majstrovstvách sveta v Bombaji v roku 2011 skončil ako piaty. Úspechmi známych rómskych osobností sme sa snažili motivovať žiakov k vzdelávaniu, múdreému využívaniu voľného času, k čítaniu a práci s knihou. Besedu sme smerovali aj k úvahám o ďalšom štúdiu žiakov a výbere budúceho povolania. Deti aj ich pedagógovia sa oboznámili s knižnicou a jej funkciou aj prostredníctvom prehliadky (15.03.2019);
- Piknik so spisovateľmi – podujatie organizovalo OZ Ďakujem – Paľikerav vďaka finančnej podpore Fondu na podporu kultúry národnostných menšín. Jeho cieľom bolo pre žiakov ZŠ Galaktická v Košiciach zabezpečiť stretnutie a diskusiu so spisovateľmi. Prostredníctvom DICRK, ktoré bolo na podujatie pozvané, sme žiakom predstavili činnosť a edičné výstupy centra. Keďže išlo o žiakov prvého stupňa, dôraz sme kládli hlavne na potrebu čítania a písania predstavením najznámejšej rómskej spisovateľky Eleny Lackovej (ako portrét Jozefa Feča z Katalógu rómskych osobností). Žiakom sme predstavili aj audio rozprávku Kráľovná vody (29.03.2019);

Edičná a publikačná činnosť

Súčasťou odborných činností v knižnici sú edičné a publikačné aktivity, prostredníctvom ktorých knižnica zverejňuje výsledky práce svojich odborných zamestnancov. V roku 2019 možno edičné aktivity rozdeliť do dvoch okruhov:

1. vydanie vlastných publikácií,
2. publikačná a prednášková činnosť odborných zamestnancov formou štúdií, článkov, materiálov v odborných periodikách, zborníkoch a aktívnej prezentácii na konferenciách, seminároch a pod.,

Kontinuálne spracovávanie edičných titulov aj v podobe výstupov z vedeckých konferencií usporiadaných knižnicou patrí medzi nosné aktivity, ktoré sú dominantne spojené s prezentáciou knižnice v rámci šírenia vedeckovýskumných poznatkov, so sprístupnením pamiatok kultúrneho dedičstva, systematickým mapovaním písomných prameňov z oblasti knižnej kultúry a osobností nadregionálneho charakteru.

V rámci prvého okruhu edičných a publikačných aktivít knižnica v roku 2019 vydala dve publikácie – nekonferenčné zborníky (v tlačenej aj elektronickej podobe ako e-booky vo formáte pdf), keďže okrem príspevkov, ktoré zazneli na konferenciách v roku 2018 boli do nich zaradené aj iné štúdie a rubriky (Rozhľady/Úvahy Jubileá/Informácie, Kronika/Správy a Recenzie/Anotácie), a to:

1. *Z dejín národnej kultúry Slovenska I. (udalosti, osobnosti a pamiatky z obdobia formovania moderného slovenského národa)* Ed. Marcela Domenová;
2. *Liber – verbum – monumentumque II. (konfesionalita, duchovná a knižná kultúra v dejinách)* Ed. Marcela Domenová.

Druhý okruh v tomto kontexte predstavuje samostatná publikačná, prednášková a prezentačná činnosť odborných zamestnancov knižnice na konferenciách, kolokviách a seminároch, pravidelné prispievanie do Bulletinu Slovenskej asociácie knižníc. Odborní zamestnanci OHKF vlani vystúpili na viacerých vedeckých konferenciách na Slovensku (Prešov, Martin) a v cudzine (Krakov, Praha), v zastúpení M. Čentéšová, M. Domenová, Š. Kačmár, L. Němcová, G. Olšavská (celkovo 10 referátov, a to aj v spoluautorstve). Odborní zamestnanci iných útvarov sa prezentovali na podujatiach organizovaných knihovníckou komunitou.

Domáca a zahraničná spolupráca

Najaktívnejšia spolupráca sa realizovala v oblasti knižnično-informačných služieb s knižnicami na Slovensku aj v zahraničí **pri poskytovaní MVS a MMVS**. Nezanedbateľná je tiež spolupráca s knižnicami formou **členstva v profesijných združeniach**, v ktorých má knižnica svoje zastúpenie: riaditeľka je členku správnej rady SAK a dlhodobo je členkou redakčnej rady Bulletinu SAK, a vedúca OHKF Marcela Domenová je členkou krajského i celoslovenského výboru Spolku slovenských knihovníkov a knižníc.

Na úseku **výmeny dokumentov** pokračovala spolupráca s partnermi v zahraničí, a to s knižnicou Ústavu pro soudobé dějiny v Prahe, so Slovanskou knižnicou pri Národnej knižnici Českej republiky v Prahe, s knižnicou Ústavu mezinárodních vztahů v Prahe (Česko). Ďalšími výmennými partnermi boli Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego v Katowiciach (Poľsko), Biblioteka Jagiellońska Uniwersytetu Jagiellońskiego v Krakove (Poľsko), Slovanská knihovna v Praze a Národní knihovna v Praze, Klementinum (Česko), Univerzitná knižnica Užhorodskej štátnej univerzity a Zakarpatská oblastná všeobecná vedecká knižnica v Užhorode (Ukrajina) a Národná knižnica v Minsku (Bielorusko). Spolupráca prebiehala na základe ponúk a dopytu knižnice a partnerských knižníc. Plodná spolupráca v tejto oblasti prebiehala aj medzi slovenskými knižnicami, a to hlavne s vedeckými knižnicami, knižnicami múzeí a vedeckých ústavov.

V rámci **výmeny informácií, účasti na prezentáciách ako aj odborných podujatiach** sme spolupracovali najmä s vysokými školami, múzeami, ale aj so spolkami, redakciami, knižnicami a médiami v oblasti slavistiky s dôrazom na rusinistiku a ukrajinistiku. Takými partnermi pre túto oblasť spolupráce už tradične boli Zväz Rusínov-Ukrajincov SR a regionálne pobočky, Rusínska obroda na Slovensku, Redakcia novín Nove žyttja, časopisu Duklja, časopisu Veselka, Info Rusyn, redakcia SNM – Múzeum rusínskej kultúry v Prešove, Spolok ukrajinských spisovateľov Slovenska, Spolok rusínskych spisovateľov Slovenska, Združenie inteligencie Rusínov Slovenska, Asociácia ukrajinistov Slovenska, Centrum ukrajinskej kultúry Prešov, SNM – Múzeum ukrajinskej kultúry vo Svidníku, Divadlo Alexandra Duchnoviča v Prešove, redakcia rusínskeho a ukrajinského vysielania Rozhlasu a televízie Slovenska v Košiciach, Inštitút rusínskeho jazyka a kultúry či Inštitút rusistiky, Inštitút ukrajinistiky a stredoeurópskych štúdií Filozofickej fakulty PU v Prešove, Spojená škola Tarasa Ševčenka s vyučovacím jazykom ukrajinským v Prešove, SNK v Martine, regionálne knižnice Prešovského a Košického kraja až po obce so zmiešaným obyvateľstvom – rusínskym a ukrajinským, Koordináčny výbor reopertantov v Slovenskej republike o.z. v Prešove (Štefan Kruško), Hudobno-dramatický súbor T. Ševčenka v Bratislave.

V rámci zahraničnej spolupráce sme na odbornej úrovni spolupracovali s Uniwersytetom Pedagogicznym v Krakove (Poľsko), so Slovenským inštitútom vo Varšave, Slovanskou knihovnou v Prahe, Národní knihovnou

v Prahe (Česko), Zakarpatskou oblastnou všeobecnou vedeckou knižnicou v Užhorode (Ukrajina). Išlo o spoluprácu v oblasti knižnej kultúry a jej výskumu.

Osobitne treba spomenúť realizáciu spoločného podujatia, prezentáciu knihy *Ivan Macinský – ukrajinský básnik, prekladateľ a slovensko-ukrajinské literárne vzťahy*, ktorú sme vydali v roku 2018, a to v Užhorode v spolupráci so Zakarpatskou oblastnou všeobecnou vedeckou knižnicou F. Potušnjaka v Užhorode dňa 18.04.2019. Na podujatí sa zúčastnili aj zástupcovia Zakarpatskej oblastnej organizácie zväzu spisovateľov Ukrajiny, pedagógovia z Užhorodskej univerzity, zo Spolku ukrajinských spisovateľov na Slovensku a viacerí autori, ktorí v zborníku mali svoje príspevky. Možno konštatovať, že záujem o titul zo strany verejnosti na podujatí bol na ukrajinskej strane väčší, ako na podujatí konanom na Slovensku počas TSK 2019. Prezentáciu zabezpečovala naša knižnica (technická podpora, odovzdanie knižného daru) a Spolok ukrajinských spisovateľov na Slovensku. Zároveň došlo k pracovnému stretnutiu s predstaviteľmi Zakarpatskej oblastnej organizácie zväzu spisovateľov Ukrajiny.

V rámci **mapovania dejín knižnej kultúry** OHKF spolupracovalo s pamäťovými a fondovými inštitúciami, vedeckovýskumnými pracoviskami, vedeckými a akademickými knižnicami na Slovensku i v zahraničí (Poľsko, Ukrajina), čo sa odrazilo na konferenčnej a publikačnej činnosti. Pracovníci OHKF využili v roku 2019 aj možnosť prezentovať pracovisko v zahraničí. V októbri bol v Prahe na 22. *kolokviu českých, moravských a slovenských bibliografov* prezentovaný príspevok *Knihovník a bibliograf Jozef Repčák a jeho vzťah k regiónu* autoriek Marcely Domenovej a Lucie Němcovej.

Instytut Historii i Archiwistyki, Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie usporiadal v dňoch 23.-24.10.2019 vedeckú konferenciu III Międzynarodowa Konferencja Naukowa Granice i pogranicza: dziedzictwo historyczno-kulturowe pogranicza, na ktorom Lucia Němcová predniesla príspevok *Poloniká v Prešove (staré tlače s dôrazom na krakovskú provenienciu)*. Súbežne realizovala v Biblioteke Jagiellońskiej výskum slovacík, čiastočne heuristiku sekundárnej literatúry k prezentovanému príspevku.

V oblasti dokumentovania a prezentovania rómskej kultúry pokračujeme v spolupráci s nadáciami, združeniami, neziskovými organizáciami a inštitúciami, ktoré na svojich webových sídlach majú zverejnenú vlastnú publikačnú činnosť (zborníky, štúdie, knihy, časopisy a pod.) s cieľom získať tento digitálny obsah, zverejniť ho na prezentačnom portáli knižnice a tieto elektronické zdroje aj trvalo uchovať.

Spoluprácu s vysokoškolskými pracoviskami potvrdzuje naša aktívna účasť na podujatiach s medzinárodnou účasťou, konkrétne na medzinárodnom workshope *Modely začlenenia Rómov do občianskej spoločnosti Slovenskej republiky a Ukrajiny*, ktorý organizovali v novembri Inštitút politológie FF a Ústav rómskych štúdií CJKNM PU v Prešove spolu s Katedrou politológie a verejnej správy Užhorodskej Národnej Univerzity, kde sme predstavili príspevok *Dokumentačno-informačné centrum Rómov pri Štátnej vedeckej knižnici v Prešove ako jeden z príkladov začleňovania Rómov do Slovenskej spoločnosti*. Druhá prezentácia s príspevkom *Rómska kultúra v digitálnom prostredí* sa uskutočnila na medzinárodnej konferencii *Rómovia – rodina – príbuzenstvo, Interdisciplinárny pohľad* na Prešovskej univerzite v decembri. Obidve prednášky predniesla Jana Gáborová Kroková.

Na základe zmluvy o spolupráci s organizáciou **Společenství Romů na Moravě / Romano jekhetaniben pre Morava** sme získali archív rómskych novín Romano hangos, ktoré sú vydávané v ČR. Bezplatne sme získali elektronický archív novín od roku 2000, ktorý bude zverejnený na www.portalsvk.sk. Tlačené ročníky Romano hangos doplnia študovňu romistiky.

So spoločnosťou **Slov Media Group s. r. o.** bola do konca marca uzatvorená zmluva o spolupráci pri šírení DKO prostredníctvom lokálnych televízií. Knižnica poskytla bezplatnú licenciu na 30 DKO, ktoré boli vysielané prostredníctvom rómskej televízie TV Romana a lokálnych televízií TV Vega a TV Severka.

Činnosť v oblasti rómskej kultúry sme predstavili v relácii Národnostný magazín. V spolupráci s **internou redakciou RTVS Košice** bol spracovaný príspevok o Milanovi Godlovi, sólistovi divadla Romathan, ktorý zomrel v decembri 2018 (14.01.2019). Celý dokument o tomto hercovi bol odvysielaný 21.03.2019. Koncom októbra 2019 bol v rómskom národnostnom magazíne odvysielaný aj portrét kováča Ivana Šarkozyho z Dunajskej Lužnej.

2.8 Informačné a komunikačné technológie

Činnosť OIT presahuje rámec vlastného útvaru a je dôležitá pre všetky odborné práce realizované v knižnici. Zabezpečuje hardvérovú a softvérovú podporu a údržbu nevyhnutnú pre plynulú prevádzku knižnice. Na oddelení možno úlohy a odborné práce rozdeliť do 4 oblastí:

1. zabezpečovanie udržateľnosti NP DICRK vrátane virtuálneho sprístupňovania digitálneho obsahu (www.portalsvk.sk, Slovakiana);
2. správa a prevádzka ostatných IKT a IS v knižnici a ich servis, správa webového sídla a portálu;
3. zabezpečovanie grafických činností pre podujatia organizované ostatnými útvarmi knižnice;
4. realizácia prioritného rozvojového projektu.

Udržateľnosť NP DICRK

Národný projekt DICRK sa dostal do piateho roka udržateľnosti. Naďalej prebiehalo spracovanie audio, video a foto materiálov zozbieraných v predchádzajúcich rokoch do podoby finálnych digitálnych kultúrnych objektov ako aj zaznamenávanie nových DKO v teréne. Spracované objekty v prezentačnej podobe sú dostupné pre širokú verejnosť v 3 jazykových mutáciách (slovenskej, anglickej a rómskej) na portáli www.portalsvk.sk, kde sú neustále dopĺňané a aktualizované. K objektom v maďarskom jazyku pribudli aj titulky v tomto jazyku, rovnako k objektom v poľskom jazyku pribudli poľské titulky. Naďalej boli spracovávané aj analógové dokumenty skenovaním, ktoré sú tiež umiestňované na portáli.

Bol zavedený nový systém kontroly DKO kurátorom metadát, ktorý pozostáva z trojfázovej kontroly objektov. V prvej fáze sú po zostrihaní a prepise videa kontrolované slovenské titulky. Po kontrole a oprave chýb sú postúpené externým prekladateľom na preklad do anglického a rómskeho jazyka. Po ukončení spracovania DKO knihovníckymi a technickými zamestnancami je realizovaná druhá fáza kontroly objektu, ktorá okrem iného zahŕňa aj kontrolu menšej konvencie a kontrolu metadát. Tejto druhej fáze podliehajú všetky typy objektov. Po jej ukončení a oprave chýb je objekt zverejnený na portáli a zapísaný do KIS Virtua. Následne prístupujeme k tretej fáze kontroly a to kontrole na portáli a vo Virtue. Takto bola značne eliminovaná chybovosť pri spracovaní DKO.

Na základe Zmluvy o spolupráci medzi NOC a knižnicou boli pravidelne v mesačných intervaloch odosielané SIP balíky pre jednotlivé typy DKO v súlade s požiadavkami NOC na import do CAIR a na prezentáciu na Slovakiane. V roku 2019 bolo zaslaných do CAIR spolu **222 SIP balíkov**.

Správa a prevádzka IKT a IS, webu a portálu

Pri bežnej knihovníckej činnosti knižnica využívala naďalej ako svoj základný knižničný softvér KIS Virtua. Softvérové zabezpečenie a údržba KIS Virtua bežali v rutinej prevádzke, priebežne podľa potreby boli vytvárané, resp. aktualizované skripty na odhaľovanie chýb, napr. duplicitné záznamy holdingov, chyby v štruktúre prírastkových čísel a signatúr, využiteľnosti návratového automatu a pod. a pomocou existujúcich skriptov boli generované základné knižničné evidencie dokumentov (Prírastkový zoznam a Zoznam úbytkov). Pre používateľov knižnice bolo dokúpených 500 ks čipových kariet, ofsetovo potlačených novým vizuálom knižnice, ktoré slúžia ako knižničný pas pre použitie v nasledujúcom období podľa potrieb knižnice.

V súlade s platnou európskou a slovenskou legislatívou o ochrane osobných údajov boli vymazané údaje o používateľoch, ktorí nemali evidovanú nijakú aktivitu za posledné dva roky a voči knižnici nemali nijaké podľžnosti. Po vymazaní z databázy používateľov boli následne skartované ich prihlášky používateľa.

Na OKIS boli zakúpené 2 ks miniPC Lenovo s 24" monitormi pre operátorov v požičovni a vymenená opotrebovaná termotlačiareň Epson TM-T88V za novú. Stará tlačiareň na potlač čipových kariet zakúpená ešte v roku 2009 bola nahradená novou DataCard CD800. Na OHKF bol zakúpený počítač Lenovo V530 s licenciou Microsoft Office 2019 na spracovanie edičnej činnosti pre nového zamestnanca, ručný skener IRISCan Book 5, IRISCan Mouse Wifi a IRISPen Executive 7 na prácu v archívoch, notebook Dell Inspiron13Z a prenosné 2TB externé disky. Ďalej boli dokúpené snímače čiarového kódu Symbol LS2208 na oddelenia a kvalitnejšie laserové myši pre grafika a strihačov. Na prezentáciu elektronických výstav vo výklade na Hlavnej 99 bol zakúpený fullHD dataprojektor InFocus IN138HDST. Priebežne bola realizovaná výmena opotrebovaných batérií v UPS, ktoré zabezpečujú prevádzku pracovných staníc pri výpadku elektrického napätia.

Priebežne je realizovaná údržba sieťovej infraštruktúry, dátových úložísk a serverov, aktualizácia firmvéru týchto zariadení a potrebné profylaktické prehliadky a revízie zariadení. Počas roka boli realizované pravidelné ročné profylaktické prehliadky motorgenerátora, UPS a klimatizácií vo všetkých serverovniach. Koncom roka bol zakúpený maintenance na technické zariadenia, ktorým uplynula záruka a ich bezporuchový chod je potrebný pre zabezpečenie plynulej prevádzky knižnice. Ide o aktívne sieťové prvky Cisco, servre, diskové pole a páskovú knižnicu IBM. Priebežne sa riešili problémy s elektronickou poštou, aplikačným softvérom, výpadkami siete alebo celkovým používaním počítačov a tlačiarní.

Koncom roka došlo k poruche dataprojektora Optoma v prezentačnej miestnosti. Keďže ide o dataprojektor vo vyššej cenovej kategórii, bol zaslaný do autorizovaného servisu na opravu a ešte v decembri aj zrealizovaná oprava zariadenia.

Internetové pripojenie v knižnici realizuje firma SWAN s. r. o., ktorá je centrálnym poskytovateľom internetových služieb pre organizácie pod zriaďovateľskou pôsobnosťou MK SR. Počas roka bolo zaznamenaných viacero výpadkov pripojenia na internet na strane dodávateľa pripojenia, ktoré neboli priamo zavinené touto spoločnosťou, ale išlo o chybu tretích strán, ktorú spôsobil ľudský faktor (v prípade opakovaného prekopania optického káblu) alebo deštrukcia prípojného bodu SWANu (výbuch v bytovom dome na Mukačevskej 7 v Prešove), následkom ktorého bol niekoľkodňový výpadok pripojenia. Uzol na Hlavnej 99 je aj pod správou vládnej siete Govnet, ktorá poskytuje podporu DNS a e-mailových služieb knižnice. Od septembra 2014 knižnici poskytuje pripojenie do internetu optickou linkou s rýchlosťou 1Gbps združenie SANET. Táto linka je využívaná na pripojenie portálu knižnice do internetu a Ipsec tunel s SNK v Martine.

Ochranu údajov v KIS Virtua pred poškodením a stratou, ako aj centrálné zálohovanie dát v súčasnosti zabezpečuje správca servera, na ktorom beží KIS Virtua. O ochranu počítačov v knižnici pred počítačovými vírusmi sa stará antivírusový systém Kaspersky, ktorý je aj naďalej pravidelne aktualizovaný, čo značne prispieva k tomu, že počas celého roka bolo zavírenie pracovných staníc prakticky nulové.

Boli pripravené podklady na prípravu verejného obstarávania na novú webovú stránku knižnice, ktorá by mala dizajn v súlade s novým logom a celkovým grafickým vizuálom knižnice, responzívny dizajn, spĺňala požiadavky prístupnosti webových sídel v súlade so slovenskou legislatívou, t. j. so zákonom č. 95/2019 Z. z. o informačných technológiách vo verejnej správe a výnosom Ministerstva financií SR č. 55/2014 Z. z. o štandardoch pre informačné systémy verejnej správy v znení neskorších predpisov, ako aj mala zapracované nové funkcionality napríklad eshop, zasielanie noviniek na mail atď. Po realizácii obstarávania a podpise zmluvy s dodávateľom bola vytvorená a následne testovaná nová webová stránka knižnice, ktorá bude po vyhodnotení prístupnosti pre informačné systémy verejnej správy a vypracovaní Vyhlásenia o prístupnosti pripravená na preklopenie do domény začiatkom roka 2020.

Zabezpečovanie grafických činností

OIT zabezpečovalo podporu vytváraním všetkých grafických návrhov na pozvánky, plagáty a rôzne propagačné materiály, či už počas tradičného TSK, na propagáciu nových typov podujatí na popularizáciu vedy, odborných podujatí OHKF a DICRK.

V spolupráci s útvarom riaditeľky boli spracované Zásady používania nového loga pri tvorbe všetkých materiálov používaných v rámci bežnej činnosti knižnice (hlavičkové papiere, emailová komunikácia) alebo na propagáciu podujatí a výstupov (pozvánky, letáky, prezentačné materiály). Dokument nastavuje aj pravidlá používania loga knižnice iným subjektom.

Realizácia prioritného projektu

V roku 2018 sme ako prvá knižnica na Slovensku spustili prevádzku samoobslužného návratového automatu, ktorý využíva technológiu RFID a slúži používateľom 24 hodín denne, 7 dní v týždni, 365 dní v roku na vrátenie dokumentov požičaných z fondu knižnice. Po roku prevádzky môžeme skonštatovať, že táto investícia bola veľmi výhodná a pozitívne ohlasy na seba nenechali dlho čakať. Za rok 2019 bolo prostredníctvom návratového automatu vrátených 13 425 dokumentov a je veľmi využívaný používateľmi aj v neskorých večerných hodinách, cez víkendy a sviatky.

Významnou úlohou v roku 2019 bola realizácia poslednej časti projektu *Implementácia RFID technológie*, a to uskutočnenie verejného obstarávania a následného nákupu a inštalácie interiérového samoobslužného výpožičného a návratového automatu Selfcheck 1000 v pripravených priestoroch požičovne na OKIS. Týmto bol ukončený a nastáva rutinná prevádzka.

3. KONTRAKT ORGANIZÁCIE S ÚSTREDNÝM ORGÁNOM A JEHO PLNENIE

3.1 Vyhodnotenie kontraktu

Štátna vedecká knižnica v Prešove v zmysle uznesenia vlády SR č. 1370 zo dňa 08.12.2002 uzatvorila s MK SR **kontrakt na rok 2019 pod číslom MK-5492/2018-421/15215** ako interný plánovací a organizačný dokument na sprehľadnenie vzťahov medzi zriaďovateľom a knižnicou v oblasti realizácie činností a ich financovania. Kontrakt, ako sa uvádza v článku II, bol uzatvorený v súlade so zriaďovacou listinou prijímateľa na poskytovanie verejných služieb a realizáciu nasledovných činností:

- a) **výkon odborných knižničných činností** podľa zákona č. 126/2015 Z. z. o knižniciach a o zmene a doplnení zákona č. 206/2009 Z. z. o múzeách a o galériách a o ochrane predmetov kultúrnej hodnoty a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 38/2014 Z. z. (ďalej len „knižničný zákon“),
- b) **vedecko-výskumná činnosť**,
- c) zabezpečenie **financovania udržateľnosti projektov** implementovaných v OPIS PO2.

Uvedené činnosti naplňali tieto ciele a ich ukazovatele:

- a) v rámci výkonu odborných knižničných činností
 - zabezpečiť každoročné rozšírenie knižničného fondu kúpou v počte minimálne 4 000 knižničných jednotiek,
 - poskytnúť spolu minimálne 210 000 absenčných a prezenčných výpožičiek,
 - zabezpečiť minimálne 4 000 aktívnych používateľov a 300 000 návštevníkov knižnice, z toho fyzická návštevnosť v počte 54 500,
 - zabezpečenie elektronické spracovanie celého ročného prírastku knižničných jednotiek,
- b) v rámci vedecko-výskumnej činnosti
 - zabezpečiť práce na 1 vedecko-výskumnej úlohe,
 - autorsky spracovať 2 publikácie a 6 samostatných odborných príspevkov najmä z oblasti knižničného výskumu, múzejníctva, vednoodborovej, personálnej a regionálnej bibliografie a biografistiky,
 - pri budovaní vlastných elektronických databáz bibliografických a biografických informácií spracovať minimálne 700 dokumentov,
 - realizovať 2 prezentácie kníh z výstupov edičnej činnosti,
 - realizovať 3 odborné a vedecké podujatia.
- c) v rámci udržateľnosti projektu v OPIS PO2
 - zabezpečiť tvorbu minimálne 81 digitálnych kultúrnych objektov v členení podľa typov kultúrnych objektov nasledovne: 31 videoobjektov, 10 fotografií, 40 skenov 2D objektov,
 - realizovať minimálne 3 podujatia k významným udalostiam spojených s rómskou kultúrou a životom rómskeho etnika,
 - realizovať 1 odborné podujatie a vydať 1 elektronický zborník.

Pre knižnicu bolo prvoradým cieľom dosiahnutie ukazovateľov stanovených v kontrakte, ktoré sme splnili v rámci jednotlivých činností nasledovne:

A) Výkon odborných knižničných činností

1. zabezpečiť každoročné rozšírenie knižničného fondu kúpou v počte minimálne 4 000 kn. j.

Celkový prírastok knižničného fondu v roku 2019 predstavuje 11 484 kn. j., pričom z uvedeného prírastku akvizícia kúpou bola **5 370 kn. j.**, čo znamená, že prírastok kúpou definovaný kontraktom bol splnený na 134 %. Takéto úspešné plnenie ukazovateľa nákupu bolo možné predovšetkým vďaka dobrej akvizičnej politike a efektívnemu hospodáreniu s finančnými prostriedkami knižnice, pretože sme dokázali alokovať na nákup dokumentov v objeme **103 112,17 €**, vrátane sumy 20 000 € schválenej na prioritný projekt.

2. poskytnúť spolu minimálne 210 000 absenčných a prezenčných výpožičiek

Jednou z hlavných funkcií knižnice v zmysle zriaďovacej listiny a platného zákona o knižniciach je **poskytovanie knižnično-informačných služieb**, pričom výpožičné služby – absenčné ako aj prezenčné – predstavujú hlavný produkt zo všetkých ponúkaných služieb a je o nich aj najväčší záujem.

Ukazovateľ stanovený kontraktom sme splnili počtom **252 768 výpožičiek**, z toho absenčné výpožičky 204 743 a prezenčné výpožičky 48 025. Tento ukazovateľ prekročil úroveň roka 2018 o 1 255 výpožičiek. Medziročne vzrástli prezenčné a absenčné výpožičky o 0,5 %. Aj napriek množstvu rôznorodých informácií, študijných materiálov a odborných článkov dostupných na internete sú tlačené dokumenty stále veľmi žiadané.

3. zabezpečiť minimálne 4 000 aktívnych používateľov a 300 000 návštevníkov knižnice, z toho fyzická návštevnosť v počte 54 500

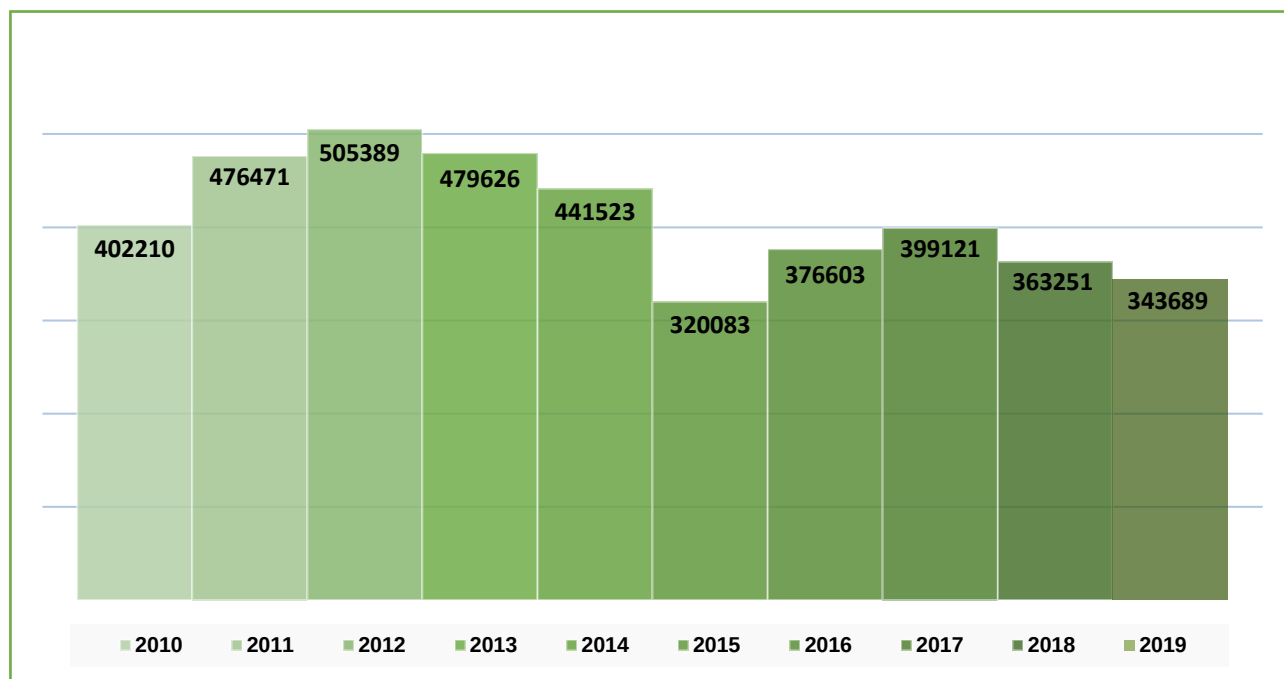
Počet aktívnych používateľov za rok 2019 bol **4 316**, z čoho jasne vidieť, že tento ukazovateľ bol naplnený. Pri evidencii aktívnych čitateľov postupujeme striktnie podľa normy STN EN ISO 2789:2009, ktorá považuje za aktívneho používateľa iba toho, kto aspoň raz ročne zrealizuje akúkoľvek aktivitu evidovanú v knižničnom systéme. Znamená to, že nie je možné ho počítať viac ako raz, hoci knižnicu navštívil a jej služby využil viackrát v danom roku. SNK v Martine podľa našich informácií eviduje registrovaných používateľov ako aktívnych.

Návštevnosť knižnice dosiahla počet **343 689 návštevníkov**, čo predstavuje plnenie ukazovateľa tento rok na **113 %**. Tento ukazovateľ pozostáva z fyzickej návštevnosti knižnice (požičovňa, študovne, podujatia) a z návštevnosti virtuálnej (webová stránka a online katalóg).

Návštevnosť knižnice je jedným z dôležitých ukazovateľov a graf 1 poskytuje **prehľad vývoja návštevnosti** za posledných 10 rokov. Okrem fyzickej návštevnosti požičovne, čítárne, študovní a knižnicou organizovaných podujatí zahŕňa aj návštevnosť virtuálnu, čiže návštevy webovej stránky, ale najmä online návštevy katalógu a portálu. Z grafu je zrejmý postupný pokles celkovej evidovanej návštevnosti od roku 2012, hoci od roku 2016 pomaly opäť rastie. Tu však veľkú úlohu zohrala iná metodika počítania virtuálnej návštevnosti do roku 2015. Od roku 2017 pozorujeme znova mierny pokles, ale ďalší trend je zatiaľ ťažké predpovedať. Mierny pokles návštevnosti v roku 2019 odôvodňujeme aj prvým rokom prevádzky samoobslužného návratového automatu, čím sme sprístupnili používateľom knižnicu 24/7/365. Návštevnosť používateľov, ktorý využili automat na vrátenie výpožičiek sa v celkovom počte návštevnosti nenachádza.

V súvislosti s návštevnosťou stále evidujeme **vysokú návštevnosť podujatí**, čo je dôsledkom novej politiky knižnice smerom k verejnosti. Nové typy podujatí sa pozitívne odrazili na návštevnosti knižnice a knižnica sa bude týmto smerom uberať aj v nasledujúcich rokoch.

Graf 3 Vývoj návštevnosti

4. zabezpečenie automatizovaného spracovania celého prírastku

Celý proces automatizovaného spracovania dokumentov knižničného fondu sa realizuje v KIS Virtua a následnosť jednotlivých krokov, od evidencie získaného dokumentu prostredníctvom prírastkového čísla a signatúry, cez vytvorenie bibliografického záznamu, až po vecný popis obsahu dokumentu a následnú expedíciu na oddelenie knižnično-informačných služieb, resp. na oddelenie ochrany fondov. V roku 2019 bolo takto spracovaných všetkých 11 484 kn. j..

B) Vedecko-výskumná činnosť**1. zabezpečiť prácu na 1 vedecko-výskumnej úlohe**

V priebehu roka 2019 sa naďalej realizoval parciálny výskum tlačí 16. storočia vo vlastnom knižničnom fonde a v historickej knižnici Eparchiálnej knižnice. Celkovo bolo spracovaných a zrevidovaných 10 tlačí zo 16. storočia. Od roku 2020 sa plánuje klásť väčší dôraz na realizáciu úlohy a odborné spracovanie tlačí s vyčlenením zamestnanca.

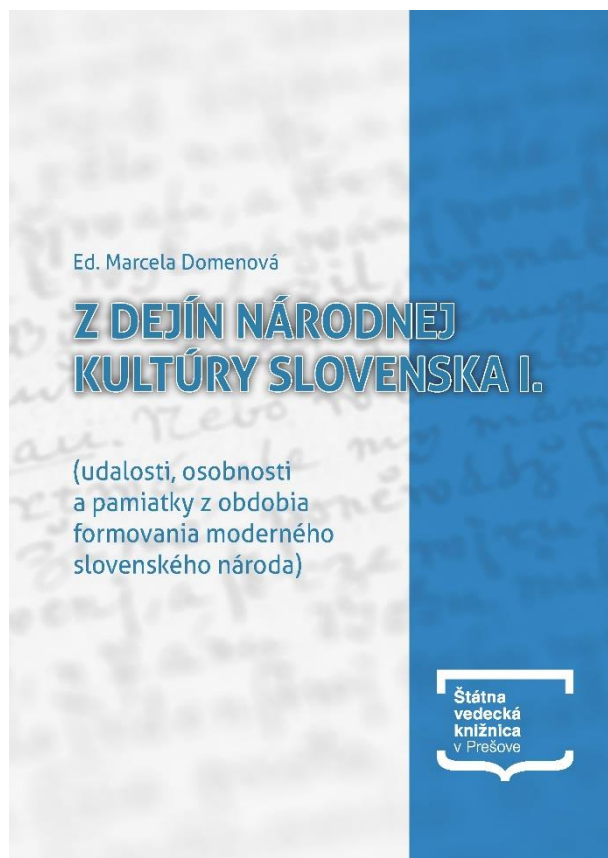
2. autorsky zabezpečiť vydanie 2 publikácií a 6 samostatných odborných príspevkov (štúdií) najmä z oblasti knižničného výskumu, múzejníctva, vedno-odborovej, personálnej a regionálnej bibliografie a biografistiky

V rámci edičnej a publikačnej činnosti, ktorou OHKF prezentuje výsledky svojej práce, sa nám podarilo vydať 2 plánované publikácie – zborníky. Do odbornej tlače na Slovensku a v zahraničí bolo zaslaných viacero odborných príspevkov – vedeckých štúdií, na ktorých sa autorsky podieľali odborní zamestnanci OHKF, no v tlačenej podobe rôznych edičných výstupov v roku 2019 ich vyšlo 9. Predpokladáme, že časť vyjde v roku 2020 ako bolo avizované redakciami, čím sme stanovený ukazovateľ pre daný rok prekročili.

Publikácie:

1. *Z dejín národnej kultúry Slovenska I. (udalosti, osobnosti a pamiatky z obdobia formovania moderného slovenského národa)*. Ed. Marcela Domenová. Prešov: ŠVK v Prešove, 2019. 212 s. ISBN 978-80-89614-64-6.
2. *Liber – verbum – monumentumque II. (konfesionalita, duchovná a knižná kultúra v dejinách)*. Ed. Marcela Domenová. Prešov: ŠVK v Prešove, 2019. 176 s. ISBN 978-80-89614-63-9.

Obrázok 10 Titul *Z dejín národnej kultúry Slovenska I.*

Obrázok 9 Titul *Liber - Verbum - Monumentumque II.*

Medziodborový nekonferenčný recenzovaný zborník pod názvom *Z dejín národnej kultúry Slovenska I. (udalosti, osobnosti a pamiatky z obdobia formovania moderného slovenského národa)*, obsahuje časť referátov, ktoré odzneli na vedeckej konferencii *Udalosti a osobnosti formovania moderného slovenského národa (knižná kultúra – jazyk – školstvo – osveta)*, Prešov 24.-25.04.2018. Podujatie sa uskutočnilo pri príležitosti pripomenutia si udalostí z rokov 1848 – 1849, ako aj životných jubileí významných osobností, národných dejateľov, pedagógov atď. v dejinách Slovenska. Okrem nich, zborník obsahuje aj iné príspevky a rubriky.

Pozornosť bola v príspevkoch venovaná nielen dejinným udalostiam v stanovených rokoch, pamiatkam knižnej kultúry a dobovej tlači (Slovenské národné noviny) či zberateľstvu slovenských ľudových piesní v období národného obrozenia, ale aj osobnostiam, akými boli Ján Tomka-Sásky, Adam František Kollár, Ján Kollár, Michal Institoris Mošovský, Bohuslav Tablic, Adam a Ján Hlovíkovci či Martin Hattala. Tieto príspevky boli podľa svojho obsahu, rozsahu a charakteru zaradené do viacerých rubriík, ako Štúdie (11 príspevkov), Rozhľady/Úvahy (2), Jubileá/Informácie (1).

Okrem nich sa v zborníku spomínajú aj prezentované aktivity spojené s ŠVK v Prešove a predstavenie zaujímavých edičných knižných výstupov zo slovenských vydavateľstiev. Ide o rubriky Kronika/Správy (2) a Recenzie/Anotácie (6). Titul vyšiel v printovej a elektronickej verzii (vo formáte PDF).

V roku 2018 sme si pripomenuli viaceré významné udalosti našich dejín. S mestom Prešov sa nosne viaže pripomienka zriadenia Gréckokatolíckeho biskupstva (eparchie) v Prešove (1818) a Gréckokatolíckeho arcibiskupstva v Prešove (2008). Pri tejto príležitosti sme usporiadali 26.09.2018 vedeckú konferenciu s medzinárodnou účasťou pod názvom *Dejiny knižnej a duchovnej kultúry Slovenska*. Prvým eparchom sa stal Gregor Tarkovič. Z uvedených dôvodov bolo podujatie venované dejinám knižnej a duchovnej kultúry, intelektuálov, cirkevným a duchovným osobnostiam v ekumenickom duchu s dôrazom na dejiny gréckokatolíckej konfesie a cirkevných osobností mesta a regiónu. Zborník *Liber – verbum – monumentumque II. (konfesionalita, duchovná a knižná kultúra v dejinách)* predstavuje nekonferenčný recenzovaný titul, do ktorého boli zaradené aj iné príspevky a rubriky.

Z pohľadu obsahového zamerania sa jednotlivé štúdie (v počte 12) venujú dejinám gréckokatolíckej cirkvi doma i v cudzine (Ukrajina, Maďarsko), predstaveniu zaujímavých primárnych prameňov k cirkevným dejinám, ako kanonické vizitácie, schematizmy, dobová tlač, rukopisy a staré tlače (modlitebné knihy, zborníky). Prieskum sa ponechal aj problematike emigrácie/vystaľovalectva, reformácii, osobnostiam ako Gregor Tarkovič, Ivan Kizák či Jozef Tóth.

Aj tento zborník obsahuje rubriku Kronika/Správy (3 príspevky) a Recenzie/Anotácie (13 príspevkov), v ktorých sa reflektuje na zaujímavé udalosti a nové edičné výstupy z pera slovenských historikov, archivárov, knihovníkov, pamiatkarov s dôrazom na cirkevné dejiny, dokumentovanie a ochranu pamiatok kultúrneho dedičstva Slovenska či vydávanie edícií prameňov, faksimile dokumentov. Titul vyšiel v printovej a elektronickej verzii (vo formáte PDF).

Vedecké štúdie:

1. ČENTÉŠOVÁ, Mariana. Šľachtický rod Bornemisovcov v Šariši v 16. storočí. In: *Nové obzory* 35. Prešov: Krajské múzeum v Prešove, 2019, s. 31-47. ISBN 978-80-89952-08-3.
2. DOMENOVÁ, Marcela. Nové klenoty knižnej kultúry v ŠVK v Prešove (akvizícia tlačí zo 16. storočia) / New Jewels of Book Culture at the The State Scientific Library in Prešov (Acquisition of the 16th century prints). In: *Bulletin SAK*, r. 2019, č.1, s. 15-24. ISSN 1335-7905.
3. DOMENOVÁ, Marcela, OLŠAVSKÁ, Gabriela. Pamiatky knižnej kultúry z obdobia formovania moderného slovenského národa v historickej Kolegiálnej knižnici v Prešove (vybrané okruhy a diela z rokov 1780-1875). In: *Z dejín národnej kultúry Slovenska I (udalosti, osobnosti a pamiatky z obdobia formovania moderného slovenského národa)*. Ed. Marcela Domenová. Prešov: ŠVK Prešov, 2019, s. 79-101. ISBN 978-80-89614-64-6.
4. DOMENOVÁ, Marcela, OLŠAVSKÁ, Gabriela. „Cathalogus Librorum“ Gregora Tarkoviča z roku 1841. In: *Liber Verbum Monumentumque II. (konfesionalita, duchovná a knižná kultúra v dejinách)*. Ed. Marcela Domenová. Prešov: ŠVK Prešov, 2019, s. 121-129. ISBN 978-80-89614-63-9.
5. NĚMCOVÁ, LUCIA. Učebnice 19. storočia zachované v Prešove ako fragment knižnej kultúry (slovakikálne a bohemikálne učebnice v HF ŠVK v Prešove). In: *Kniha 2019: zborník o problémoch a dejinách knižnej kultúry*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2019, s. 247-260. ISBN 978-80-8149-120-7.
6. NĚMCOVÁ, Lucia. Martin Hattala a jeho dielo v historickom fonde Štátnej vedeckej knižnice v Prešove. In: *Z dejín národnej kultúry Slovenska I. (udalosti, osobnosti a pamiatky z obdobia formovania moderného slovenského národa)*. Ed. Marcela Domenová. Prešov: ŠVK v Prešove, 2019, s. 66-78. ISBN 978-80-89614-64-6.
7. NĚMCOVÁ, Lucia. Modlitebné knihy v historickom fonde Štátnej vedeckej knižnice v Prešove. In: *Liber – Verbum – Monumentumque II. : konfesionalita, duchovná a knižná kultúra v dejinách*. Ed. Marcela Domenová. Prešov: ŠVK v Prešove, 2019, s. 110-120. ISBN 978-80-89614-63-9.

8. OLŠAVSKÁ, Gabriela. Diela A. F. Kollára vo fondoch historických knižníc mesta Prešov. In: *Z dejín národnej kultúry Slovenska I. (udalosti, osobnosti a pamiatky z obdobia formovania moderného slovenského národa)*. Ed. Marcela Domenová. Prešov: ŠVK Prešov, 2019, s. 20-30. ISBN 978-80-89614-64-6.
9. OLŠAVSKÁ, Gabriela – KAČMÁR, Šimon. Slovenské učebnice vydané v prvých dekádach 20. storočia v Prešove. In: *Kniha 2019 : Zborník o problémoch a dejinách knižnej kultúry*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2019, s. 261-281. ISBN 978-80-8149-120-7.

3. pri budovaní vlastných elektronických databáz bibliografických a biografických informácií spracovať minimálne 700 dokumentov

Analytické spracovanie dokumentov vlastného knižničného fondu s dôrazom na vzácne historické dokumenty s vročením do 16.-20. storočia (datované do roku 1918) patrí k hlavným odborným úlohám knižnice. Celkovo sme spracovali **717 bibliografických záznamov**. Záznamy, ktoré boli overované, opravované, revidované počas revízných prác v depozitoch knižnice, nie sú obsiahnuté v tomto ukazovateli.

4. realizovať 3 odborné a vedecké podujatia

Organizovanie a odborná garancia odborných podujatí v oblasti výskumu dejín knižnej a duchovnej kultúry či dokumentovania pamiatok kultúrneho dedičstva, venovaných vybranej téme, jubileám či udalostiam, sa v roku 2019 odrazilo v 3 odborných podujatiach: 1 vedeckí konferencia a 2 odborné výstavy. Niektoré podujatia boli oficiálne registrované aj v rámci aktivít, ktoré sa pre tento rok pripravili v rámci DEKD 2019:

1. *Slovenská republika rád a jej odraz v literatúre a historickej spisbe* – tematická odborná panelová výstava s expozíciou dokumentov, usporiadaná pri príležitosti 100. výročia Slovenskej republiky rád – Szlovák Tanácsköztársaság, dočasného štátneho útvaru (16.06.-07.07.1919), trvanie: 21.06.-14.09.2019.

Snahou výstavy bolo priblížiť udalosti, ktoré viedli k jej vzniku v kontexte historického vývinu po rozpade Rakúsko-Uhorska s prihliadnutím na východné Slovensko, pohľady z dobovej tlače, osobné spomienky prešovského lekára Júliusa Holénia, knihovníka Bela Kleina-Tesnorskalského z Pamätnej knihy mesta Prešova, odraz udalostí v periodikách ako Naša zastava, Eperjesi lapok, Šarišské hlasy, Eperjesi munkás, Naša červená zastava, Košické červené hlasy, tlače z obdobia vzniku ČSR, dobe poplatné tlače zo 60. rokov 20. storočia, kedy bola SRR venovaná najväčšia (ideologicky zameraná) pozornosť, ale aj reflexia zo súčasnej literatúry;

2. *Reformácia - protireformácia a Prešov: z dejín knižnej a duchovnej kultúry mesta* – odborná panelová výstava s expozíciou dokumentov, usporiadaná pri príležitosti pripomenutia si 400. výročia úmrtia košických mučeníkov, trvanie: 16.09.- 27.12.2019.

Bola tvorená panelovou časťou s textovým (aj archívnym materiálom, ako list Filipa Melanchthona, adresovaný Prešovu v roku 1554) a obrazovým materiálom a bola doplnená o ukážky tlačí z fondov knižnice a historickej Kolegiálnej knižnice k danej tematike. Dôraz sa kládol na mesto Prešov, šírenie reformačných myšlienok, postupné budovanie cirkevnej správy protestantov, ale aj na protireformáciu a jej dôsledky pre obyvateľov Prešova a protihabsburské povstania, Caraffove jatky (1687), najvýznamnejšie udalosti zo života prešovských evanjelikov až do 80. rokov 18. storočia po Tolerančný patent. V samostatnej časti boli predstavení košickí mučeníci, katolícki kňazi Marek Križin, Štefan Pongráč a Melichar Grodecký, ktorí boli v čase povstania Gabriela Bethlena (september 1619) zavraždení, pozornosť bola venovaná problematike umiestnenia ich ostatkov až po ich kanonizáciu pápežom Jánom Pavlom II. (1995). Čiastočne boli predstavené aj rehoľné spoločenstvá pôsobiace v meste Prešov v období protireformácie, a to františkáni, jezuiti a minoriti. V rámci knižnej kultúry sa zdokumentovali pôvodné vydania diel M. Luthera, F. Melanchthona, J. Kalvína, H. Bullingera i iných reformátorov zachovaných najmä v historickej Kolegiálnej knižnici, ale tiež protireformačné tlače, produkcia jezuitskej Akademickkej tlačiarne v Trnave s dôrazom na historický fond ŠVK v Prešove. Panelovú časť výstavy doplnili ukážky najnovších odborných publikácií k problematike výstavy;

Výstavy prezentovali vlastnú vedeckú a odbornú činnosť zamestnancov ŠVK, pretože došlo aj k spracovaniu problematiky, konfrontovaniu stavu poznania a prípravy. Verejnosti sme sprístupnili dokumenty z fondov historických knižníc mesta. Negatívom je priestorová otázka a možnosť presunu výstav zo študovni OHKF do iných verejnosti viac prístupných priestorov knižnice.

3. *Náboženské pomery a konfesionalita v odraze knižnej kultúry a prameňoch (osobnosti – udalosti – pamiatky)*, 10.-11.09.2019 (90 účastníkov) – vedecká interdisciplinárna konferencia s medzinárodnou účasťou, ktorú usporiadala knižnica pri príležitosti pripomenutia si 460. výročia Confessio Heptapolitana, 450. výročia Confessio Scepusia a 400. výročia úmrtia tzv. košických mučeníkov, v rámci cyklu *Duchovná kultúra a konfesionalita v dejinách*.

V programe konferencie vystúpilo 24 aktívnych účastníkov. Prvý deň bol program rokovania rozdelený do troch tematických skupín, v popredí stáli dejinné udalosti, osobnosti a ich diela (Theatrum Eperiese... od Jána Rezika, Versuch einer Geschichte der königl. freyen Stadt Eperies in Oberungarn od Jána Samuela Kriebela), cirkevné rády a rehole (františkáni v Prešove a v Nižnej Šebastovej, jezuiti v Trnave) – dejiny i stavebné objekty s nimi spojené (kláštor, kostol, škola, prešovská Kalvária), dobové písomné pramene (korešpondencia Mikuláša Oláha, evanjelické matriky), hmotné pramene (Cintoríny a sakrálné pamiatky, prícestné kríže), dobová tlač (protestantské periodiká, dejiny evanjelickej a. v. cirkvi (v Gemerí a Rožňave), resp. náboženské pomery na istom území (panstvo Michalovce). Druhý deň rokovania bol rozdelený do dvoch tematických blokov, pričom prvý blok bol zameraný na knižnú kultúru (Akademická tlačiareň v Trnave, modlitebné knihy, prvotlače) a historické knižnice (kláštor františkánov v Prešove, evanjelické lýceum v Kežmarku, opátstvo Jasov, ŠVK v Prešove) spojené s cirkevnými rádmi, šľachtickými rodmi (Andrássy a knižnica v SNM-Múzeum Betliar) a inštitúciami, s rôznou problematikou (konfesionálne pomery, reformácia a protireformácia, homiletika, čarodejnice), druhý okruh bol venovaný osobnostiam náboženského života (Alexej Petrov, Bohuš Nosák-Nezabudov, Alexej Omeljanovič, Milan Lach. Referáty z konferencie budú uverejnené v tlačenej podobe v jednom zo zborníkov plánovaných na rok 2020.

Konferencia počtom účastníkov podčiarkla spoluprácu s jednotlivcami, inými akademickými, kultúrnymi a vedeckými inštitúciami na Slovensku a v zahraničí a poskytla priestor aj na prezentáciu vlastnej vedeckej a výskumnej činnosti odborných zamestnancov knižnice. Zároveň poukázala na fakt, že podobná problematika, či už v prepojení na výskum konfesíí, cirkevných dejín a dejín duchovnej – knižnej kultúry má svoje opodstatnenie aj v budúcnosti. Konferencia bola doplnená aj o sprievodné podujatie – odbornú exkurziu na prešovskú kalváriu, ktorú viedla PhDr. Darina Petranská.

C) Udržateľnosť národného projektu

1. **zabezpečiť tvorbu minimálne 81 digitálnych kultúrnych objektov v členení podľa typov kultúrnych objektov nasledovne: 31 videoobjektov, 10 fotografií, 40 skenov 2D objektov**

V rámci udržateľnosti NP DICRK prostredníctvom činnosti najmladšieho odborného pracoviska sme pokračovali v mapovaní, identifikovaní a dokumentácii živých prejavov rómskej kultúry, a to v oblastiach orálna história a literatúra, hudobné dedičstvo Rómov vrátane dokumentácie divadiel a Rómovia a remeslá vrátane dokumentácie oblasti výtvarného umenia. Základom pre spracovanie finálnych digitálnych výstupov boli nahrávanie realizované počas pilotnej prevádzky, ale boli zaznamenané aj nové kultúrne nahrávky. Výsledkom tejto činnosti je splnený ukazovateľ **81 digitálnych kultúrnych objektov** za rok 2019. Všetky tieto DKO sú evidované v KIS Virtua a boli sprístupnené na prezentačnom portáli www.portalsvk.sk.

2. **realizovať minimálne 3 podujatia k významným udalostiam spojených s rómskou kultúrou a životom rómskeho etnika**

Živá kniha k Svetovému dňu Rómov – Duo Farsa a flamenco sa predstavili na UM UM Komunitnom festivale súčasného divadla a umenia v Starej Ľubovni realizovali (31.05.2019);

Živá kniha k holokaustu – Lucia Segľová z Ústavu rómskych štúdií Prešovskej univerzity a hudobný hosť Samuel Bandy v Humennom (20.09.2019);

Živá kniha k Svetovému dňu rómskeho jazyka – Film L'oli paradička jeho tvorcovia: herečka Kamila Mitrášová, producenti Marka a Richard Staviarský, ľudová hudba Štefana Cinu v priestoroch Vila centra pre umenia v Prešove (15.11.2019);

Podrobnejšie informácie o podujatiach sú uvedené v podkapitole 2.7.

3. **realizovať 1 odborné podujatie a vydať elektronický zborník**

Konferenciu *Kultúra Rómov v digitálnom prostredí* sme pripravili a realizovali 20.11.2019 v spolupráci s Metodicko-pedagogickým centrom v Prešove. Keďže obsah konferencie mal aj vzdelávací charakter, podujatia bolo určené najmä pedagógom, ktorí môžu výstupy z konferencie využiť vo vzdelávacom procese.

Cieľom podujatia bolo zmapovať a získať informácie o inštitúciách, organizáciách i jednotlivcoch na Slovensku, ktorí sa venujú rómskej kultúre s cieľom hľadania odpovedí na otázky týkajúce sa podpory rómskej kultúry, realizovaných aktivít a spracovania, prezentácie a uchovania získaných údajov. Na konferencii bolo prezentovaných 12 príspevkov, z nich 4 predstavili zahraniční účastníci z Ukrajiny.

Cieľom konferencie bolo získať informácie o inštitúciách a jednotlivcoch, kt. sa venujú dokumentovaniu rómskej kultúry. Keďže viacero z nich sa digitalizácii ešte nevenuje, vydanie zborníka sme presunuli na rok 2020. Naším cieľom je osloviť ešte ďalšie inštitúcie a pripraviť tak širší obsah o dokumentovaní rómskej kultúry nie len na Slovensku a jej prezentovaní v digitálnom priestore.

3.2 Prioritné projekty a ich vyhodnotenie

Kontrakt ako základný dokument v súlade so záväznými ukazovateľmi štátneho rozpočtu stanovuje objem finančných prostriedkov, ktoré sú poskytnuté na zabezpečenie činnosti knižnice a plnenie stanovených cieľov a ukazovateľov. Významnou podporou pre ďalšie rozvojové aktivity sú prioritné projekty, ktoré má knižnica možnosť každoročne predložiť s požiadavkou na pridelenie finančných zdrojov. Návrhy v celkovom objeme 38 268 € boli predložené v dvoch programových prvkoch tak ako je to uvedené v tabuľke 9.

Projekt na nákup knižničných fondov je pravidelne navrhovaný do prvku 08T 0106 v snahe získať účelové zdroje na nákup dokumentov do knižničného fondu. Do programového prvku 08T 0109 *Stratégia rozvoja slovenského knihovníctva na roky 2015-2020* boli predložené dva projekty. Všetky predložené návrhy prioritných projektov boli podporené v plnej výške.

Tabuľka 9 Prioritné projekty predložené na rok 2019

Názov projektu	Bežné výdavky (kategória 630) v €	Kapitálové výdavky v € (kategória 700)	Žiadané SPOLU v €	Schválené prostriedky v €
<i>Prvok 08T 0106 Projekt akvizície zbierkových predmetov a knižničných fondov</i>				
Nákup knižničných fondov	20 000,00	0,00	20 000,00	20 000,00
<i>Prvok 08T 0109 Stratégia rozvoja slovenského knihovníctva</i>				
Implementácia RFID technológie v knižnici – 4. etapa 2. časť	0,00	13 000,00	13 000,00	13 000,00
Spracovanie projektovej dokumentácie na interiérové úpravy OKIS	0,00	5 268,00	5 268,00	5 268,00
SPOLU	20 000,00	18 268,00	38 268,00	38 268,00

Prioritný projekt **Nákup knižničných fondov** je projektom, ktorý knižnica podáva pravidelne na získanie účelových finančných prostriedkov na akvizíciu. Bližšie informácie o realizácii tohto projektu sú uvedené v podkapitole 2.2 Akvizícia a spracovanie knižničného fondu a v podkapitole 3.1 Vyhodnotenie kontraktu.

Rok 2019 bol pre prioritný projekt **Implementácia technológie RFID v knižnici** posledným rokom realizácie, kedy sa zavŕšila aj druhá časť 4. etapy obstaraním a zakúpením samoobslužného výpožičného automatu, tzv. selfcheck pre používateľov. Toto zariadenie bolo dodané, inštalované a spustené v testovacom režime vo 4. štvrtroku.

Obsahom tretieho projektu s názvom **Štátna vedecká knižnica v Prešove – interiérové úpravy oddelenia knižnično-informačných služieb (2. NP) a rekonštrukcia strechy** bolo spracovanie projektovej dokumentácie pre interiérové stavebné úpravy 2. nadzemného podlažia OKIS vrátane rekonštrukcie strechy, ktorá bola statickým posudkom z roku 2018 definovaná ako nevyhovujúca. Projekt spracovala Ing. arch. Eva Kupčihová, vybraná na základe prieskumu trhu. Špecifickou požiadavkou v rámci lokálneho programu knižnice bola požiadavka na návrh bezbariérového prístupu do budovy, na 1. aj 2. nadzemné podlažie. Navrhnutý bol exteriérový výťah, z čoho následne vyplynula požiadavka na spracovanie projektu dopravnej situácie a projektu zmeny plynovej prípojky. V snahe riešiť komplikovanú dopravnú situáciu na Námestí mládeže čo najjednoduchšie, v projekte je riešená komplexná zmena hlavného vstupu do budovy vrátane vybudovania nájazdovej rampy.

Túto plánovanú rekonštrukciu priestorov OKIS však nemožno chápať ako náhradu celkového riešenia nevyhovujúcej priestorovej situácie knižnice. Všetky už realizované, resp. plánované kroky sú dôsledkom viacerých skutočností. Na jednej strane je to statický problém so strechou, ktorý, ak sa nebude včas riešiť, môže prerásť do havarijného stavu s potenciálnym ohrozením zdravia zamestnancov a návštevníkov knižnice. Na druhej strane máme snahu modernizovať a zatraktívniť knižničný priestor pre používateľov tak, aby sa denná fyzická návštevnosť knižnice, ktorá je teraz cca 350 osôb, zvyšovala. K tomu má prispieť nielen bezbariérový vstup do budovy, ale aj do študovni na 2. nadzemnom podlaží.

4. ROZPOČET ORGANIZÁCIE

Plnenie rozpočtu v €

Tabuľka 10 Plnenie rozpočtu knižnice

Ukazovateľ	Skutočnosť 2018	Schválený rozpočet 2019	Upravený rozpočet 2019	Skutočnosť 2019	% čerpa- nia 4:3	Index 18/17x100 4:1
a	1	2	3	4	5	6
Príjmy celkom, z toho:	61 138	20 500	20 500	20 923	102	34
200 Nedaňové príjmy, z toho:	61 138	20 500	20 500	20 923	102	34
210 Príjmy z vlastného ma- jetku	2 298	2 000	2 284	2 284	100	99
220 Administratívne a iné po- platky	21 394	18 500	18 091	18 514	102	87
230 Kapitálové príjmy	26 207					
290 Iné nedaňové príjmy, z toho:	11 239		125	125	100	1
292 012 dobropisy	10 512		125	125	100	1
292 017 vrátky	719					
292 019 refundácie	8					
292 027 iné	-					
300 Granty a transfery	-					
600 Bežné výdavky, z toho:	1 175 041	1 185 364	1 295 503	1 294 938	100	110
610 Mzdy, platy, služobné prí- jmy a OOV	476 947	422 530	529 150	529 150	100	111
620 Poistné a príspevok do poisťovní	167 162	152 663	185 680	18 5680	100	111
630 Tovary a služby, z toho:	528 265	606 958	573 162	572 597	100	108
631 Cestovné náhrady	4 104	4 000	4 536	4 536	100	111
632 Energie, voda a komun.	50 666	64 000	57 837	57 837	100	114
633 Materiál	139 256	132 500	148 343	148 343	100	107
634 Dopravné	6 239	9 900	6 185	6 185	100	99
635 Rutinná a štand. údržba	93 011	147 958	87 572	87 572	100	94
636 Nájomné za prenájom	147 791	115 000	188 129	188 129	100	127
637 Ostatné tovary a služby	87 198	133 600	80 560	79 995	99	92
640 Bežné transfery, z toho:	2 667	3 213	7 511	7 511	100	282
Členské príspevky	213	213	213	213	100	100
Odstupné						
Odchodné			3 269	3 269	100	
Náhrada príjmu	2 454	3 000	4 029	4 029	100	164
700 Kapitálové výdavky, z toho:	67 679		31 528	31 524	100	47
710 Obstaranie kapitálových aktív	67 679		31 528	31 524	100	47
Výdavky celkom / BV + KV /	1 242 720	1 185 364	1 327 031	1 326 462	100	107

Poznámka: v uvedenom prehľade sú zahrnuté všetky rozpočtové prostriedky organizácie, vrátane prostriedkov EÚ a na spolufinancova-
nie a mimorozpočtové výdavky

BV – bežné výdavky

KV – kapitálové výdavky

4.1 Zhodnotenie plnenia záväzných ukazovateľov

Rozpis záväzných ukazovateľov štátneho rozpočtu na rok 2018:

- záväzný ukazovateľ **príjmy ŠR** stanovený na 20 500 €, k 31.12.2019 dosiahol skutočnú výšku **20 923 €**, plnenie na 102,00 %;
- záväzný ukazovateľ **bežné výdavky** schválený vo výške 1 185 364 € bol v priebehu roka 2019 upravený na sumu 1 295 503 €, skutočnosť k 31.12.2019 je **1 294 938 €**, percentuálne plnenie je na 100%;
- záväzný ukazovateľ **kapitálové výdavky** nebol k 01.01.2019 schválený, rozpočtovým opatrením bol upravený na 31 528 €, skutočnosť k 31.12.2019 je **31 524 €**, plnenie na 100 %;
- záväzný ukazovateľ **mzdové prostriedky** vo výške 422 530 € bol upravený na sumu 529 150 €, percentuálne plnenie je 100 %;
- záväzný ukazovateľ **limit zamestnancov** stanovený na 44 predstavuje k 31.12.2019 v priemernom evidenčnom prepočítanom stave hodnotu 43,1.

Tabuľka 11 Záväzné ukazovatele rozpočtu

Ukazovateľ	Klasifikácia	Rok 2019 (v €)
Príjmy ŠR (zdroj 111) Kód programu 08S0105 Knižnice a knižničná činnosť	kat. 200	20 500
Bežné výdavky spolu	kat. 600	1 185 364
01.3.3 Iné všeobecné služby, z toho:		1 173 364
- mzdy, platy, služobné príjmy a OOV	kat. 610	422 530
08.5.0 Výskum a vývoj v oblasti rekreácie, kultúry a náboženstva		12 000
Limit zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme		44

Prehľad vykonaných rozpočtových opatrení

V priebehu roka bolo k schválenému rozpočtu vykonaných **9 rozpočtových opatrení (RO)**:

- RO č. 1** – zvýšenie rozpočtu bežných výdavkov v prvku programovej štruktúry 08T 0106 Projekt akvizície zbierkových predmetov a knižničných fondov vo výške **20 000 €** na financovanie prioritného projektu „Nákup knižničných dokumentov“;
- RO č. 2** – zvýšenie rozpočtu bežných výdavkov v prvku programovej štruktúry 08S 0105 Knižnice a knižničná činnosť vo výške **103 399 €**, v tom kat. **610** mzdy, platy, služobné príjmy a OOV vyrovnaná **76 620 €** a kat. **620** poisťovné a príspevok do poisťovní **26 779 €** na zabezpečenie zvýšenia tarifných plátov zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme v zmysle Uznesenia vlády č. 571 z 12.decembra 2018;
- RO č. 3** – zvýšenie rozpočtu kapitálových výdavkov v prvku programovej štruktúry 08T 0109 Stratégia rozvoja slovenského knihovníctva vo výške **13 000 €** na realizáciu prioritného projektu „Implementácia RFID technológie v knižnici – 4. etapa, 2.časť“, č. IA 28 173;
- RO č. 4** – zvýšenie rozpočtu kapitálových výdavkov v prvku programovej štruktúry 08T 0109 Stratégia rozvoja slovenského knihovníctva vo výške **5 268 €** na realizáciu prioritného projektu ŠVK PO - Rekonštrukcia a modernizácia objektov v správe ŠVK, č. IA 39 724 na vypracovanie projektovej dokumentácie ku interiérovým úpravám oddelenia knižnično-informačných služieb (2. NP) a rekonštrukciu strechy;
- RO č. 5** – zníženie rozpočtu bežných výdavkov v prvku programovej štruktúry 08S 0105 Knižnice a knižničná činnosť o **11 400 €** – presun do kapitálových výdavkov;
- RO č. 6** – zvýšenie rozpočtu kapitálových výdavkov v prvku programovej štruktúry 08S 0105 Knižnice a knižničná činnosť o **11 400 €** - IA 35 948 ŠVK PO - Nákup strojov, prístrojov, zariadení a náradia na tvorbu nového webového sídla, zdroj 131I;
- RO č. 7** – zníženie rozpočtu bežných výdavkov v prvku programovej štruktúry 08S 0105 Knižnice a knižničná činnosť o **1 860 €** – presun do kapitálových výdavkov;
- RO č. 8** – zvýšenie rozpočtu kapitálových výdavkov v prvku programovej štruktúry 08T 0109 Stratégia rozvoja slovenského knihovníctva vo výške **1 860 €**, č. IA 39 724 ŠVK PO – Rekonštrukcia a modernizácia objektov v správe ŠVK na spracovanie doplnujúcej projektovej dokumentácie – úprava hlavného vstupu oddelenia služieb a projektu na spevnené plochy z dôvodu komplexného riešenia dopravného značenia
- RO č. 9** – presun v rámci rozpočtu bežných výdavkov v prvku programovej štruktúry 08S 0105 Knižnice a knižničná činnosť z EK 630 na EK 610 vo výške **30 000,00 €** na zabezpečenie rastu nízkej priemernej mzdy;

Tabuľka 12 Štruktúra rozpočtu po úpravách RO

Ukazovateľ	schválený rozpočet	úprava rozpočtu	upravený rozpočet k 31.12.2019
Príjmy celkom	20 500	-	20 500
Bežné výdavky spolu, z toho:	1 185 364	110 139	1 295 503
08S0105 Knižnice a knižničná činnosť, z toho:	1 185 364	90 139	1 275 503
- mzdy, platy (610)	422 530	106 620	529 150
08T0106 Projekt akvizície zbierkových predmetov a KF		20 000	20 000
Limit zamestnancov	44	-	44
Kapitálové výdavky spolu, z toho:	-	31 528	31 528
08S0105 Knižnice a knižničná činnosť	-	11 400	11 400
08T0109 Stratégia rozvoja slovenského knihovníctva		20 128	20 128
Výdavky vrátane kapitálových celkom	1 185 364	141 667	1 327 031

4.2 Príjmy organizácie

Príjmy organizácie podľa ekonomickej klasifikácie

Závazný ukazovateľ príjmy ŠR (zdroj 111) bol schválený vo výške 20 500 €, dosiahnuté príjmy ku koncu roka v rámci zdroja 111 sú **20 923 €**, čo je plnenie na 102 %. Na plnení záväzného ukazovateľa príjmov štátneho rozpočtu sa prevažnou mierou podieľali príjmy z vlastnej činnosti, a to poplatky za porušenie predpisov – nedodržanie výpožičnej lehoty, poplatky za predaj služieb a predaj publikácií z edičnej činnosti. K ďalším príjmom vo výške 2 284 € patrí príjem z vlastníctva majetku, a to z prenájmu pozemku, a mimoriadnym príjmom sú príjmy z dobropisov.

Tabuľka 13 Štruktúra príjmov

Ukazovateľ	schválený rozpočet	upravený rozpočet	skutočnosť k 31.12.2019	% plnenia
Príjmy celkom, z toho:	20 500	20 500	20 923	102
200 Nedaňové príjmy celkom, z toho:	20 500	20 500	20 923	102
210 Príjmy z vlastníctva majetku	2 000	2 284	2 284	100
220 Príjmy z vlastnej činnosti, z toho:	18 500	18 091	18 514	102
- pokuty a penále za porušenie predpisov	11 000	11 342	11 765	
- predaj výrobkov, prác a služieb	7 500	6 749	6 749	
230 Kapitálové príjmy	---	-	-	
290 Iné nedaňové príjmy	---	125	125	100
300 Granty a transfery	---	---	---	---

Tabuľka 14 Plnenie príjmov

Ukazovateľ	Plnenie v €
210 príjmy z vlastníctva majetku, z toho:	2 284
- 212002 z prenajatých pozemkov (krátkodobý prenájom časti pozemku na prevádzkovanie luna-parkov)	100
- 212002 z prenajatých pozemkov (prenájom pozemku na umiestnenie reklamných zariadení podľa zmluvy)	2 184
220 administratívne a iné príjmy, z toho:	18 514
- 222003 z porušenia predpisov (sankcie za oneskorené vrátenie výpožičiek)	11 765
- 223001 z predaja služieb (príjmy za registráciu nových používateľov, reprografické služby, rešerše a poskytovanie medzinárodnej medziknižničnej výpožičnej služby)	6 749
230 kapitálové príjmy, z toho:	-
- 231 príjem z predaja kapitálových aktív	-
290 iné nedaňové príjmy, z toho:	125
- 292 ostatné príjmy (z dobropisov, z refundácie nákladov)	125
300 granty a transfery:	-

Vyhodnotenie mimorozpočtových príjmov

Mimorozpočtové príjmy v roku 2019 neboli poskytnuté.

4.3 Výdavky organizácie

Výdavky podľa ekonomickej klasifikácie

Celkové rozpočtované výdavky knižnice pre rok 2019 boli vo výške 1 185 364 €, po úprave vzrástli na 1 327 031 €, skutočnosť k 31.12.2019 je **1 326 462 €**. Čerpanie bolo členené na:

- bežné výdavky 1 294 938 €
- kapitálové výdavky 31 524 €

a) čerpanie bežných výdavkov celkom:

Finančné prostriedky vo výške 1 294 938 € boli použité na bežnú činnosť knižnice, na výplatu miezd a odvodov do poisťovních fondov, na nákup energií, materiálov a rôznych služieb pre zabezpečenie bezproblémovej prevádzky knižnice, vrátane výdavkov na udržateľnosť národného projektu Dokumentačno-informačné centrum rómskej kultúry financované v rámci OPIS PO2 a na vedecko-výskumnú činnosť.

610 Mzdy v hodnote **529 150 €** boli použité na výplatu tarifných miezd, osobných príplatkov, príplatkov za riadenie, príplatok za vedenie vozidla, nadčasovú prácu, odmien pri príležitosti letných dovolení a vianočných sviatkov pre zamestnancov knižnice, zdroj 111;

620 Poistné a príspevok do poisťovní v sume **185 680 €** boli použité v zákonom stanovenej výške;

Tabuľka 15 Čerpanie výdavkov v položke Tovary a služby (630)

Pol. Názov	upravený rozpočet	čerpanie k 31.12.2019	% čerpania
631 Cestovné výdavky	4 536	4 536	100,0
632 Energie, voda, komunikácie	57 837	57 837	100,0
633 Materiál a dodávky	148 343	148 343	100,0
634 Dopravné	6 185	6 185	100,0
635 Rutinná a štandardná údržba	87 572	87 572	100,0
636 Nájomné za nájom	188 129	188 129	100,0
637 Ostatné tovary a služby	80 560	79 995	99,0
Tovary a služby spolu	573 162	572 597	100,0

630 Tovary a služby v hodnote **572 597 €** boli použité na tieto účely:

631 Cestovné výdavky v sume 2 071 € boli vyplatené cestovné náhrady pri tuzemských pracovných cestách a v sume 2 465 € pri zahraničných pracovných cestách, celkom na daný účel bolo použitých 4 536 €, z toho 1 182 € bolo čerpanie cez funkčnú klasifikáciu 08.5.0 - výskum a vývoj v oblasti rekreácie, kultúry a náboženstva;

632 Energie, voda, komunikácie: suma 57 837 € bola čerpaná v týchto podpoložkách:

- 632001 – Energie: 41 031 € (elektrická energia a plyn);
- 632002 – Vodné, stočné: 3 167 €;
- 632003 – Poštové služby: 4 255 €;
- 632004 – Komunikačná infraštruktúra: 2 332 € (poplatky za užívanie rezortných komunikačných a počítačových sietí, prístup k internetu);
- 632005 – Telekomunikačné služby: 7 052 € (poplatky za práce a služby telekomunikácií vrátane IP telefónie);

633 Materiál: v rámci celej položky bolo čerpanie vo výške 148 343 €, ktoré boli použité v týchto podpoložkách:

- 633001 – Interiérové vybavenie: 4 718 € - kreslá a konferenčné stoly (kancelária riaditeľky, OOF, OHKF), 1ks archívna skriňa, kancelárske stoly pre DICRK, koberce pre sekretariát a OASF, závesný systém na obrazy pre OHKF a DICRK, žienky a lavičky na podujatia;
- 633002 – Výpočtová technika: 10 485 € na nákup a obmenu HW – PC 3x, monitor 2x, termo tlačiareň, tlačiareň na potlač čipových kariet, záložný zdroj NETYS, tablet, snímač čiarových kódov, káble pre IT
- 633003 - telekomunikačná technika: 2 673 € - výmena mobilných aparátov
- 633004 – Prevádzkové stroje, prístroje, zariadenia, technika, náradie: 3 652 € nákup dataprojektora k inteligentnej fólii - propagácia a reklama, vysávača a umývacieho stroja na podlahy pre sklad kníh, skartovačky, rezačky na papier, sadu GOLA kľúčov, kalkulačky
- 633006 – Všeobecný materiál: 18 308 €, nákup knižných zarážok - deličov regálov do skladu knižničného fondu, kancelárskych, čistiacich a hygienických potrieb, košov na prevoz kníh, tonerov, plátna na banner,
- 633007 – Špeciálny materiál: 2 921 € na nákup materiálov pre knihársku dielňu;

- 633009 – Knihy, časopisy, noviny: suma 103 112 € bola čerpaná na bežné nákupy periodickej a neperiodickej literatúry, z toho 20 000 € bolo čerpaných v rámci účelovo určených finančných prostriedkov v prvku programovej štruktúry 08T 0106;
- 633010 – Pracovné odevy, obuv a PP: 162 € - tričká a letná obuv pre skladníkov;
- 633013 – Softvér: 79 €, softvér MS OFFICE Standard 2019 - 1x;
- 633015 – palivo ako zdroj energie: 82 € na nákup nafty pre motorgenerátor (pre potreby DICRK);
- 633016 – Reprezentačné: 2 151 €, občerstvenie – TSK, verejný odpočet a reprezentačné výdavky pri organizovaní vedeckých konferencií v réžii OHKF, reklamné predmety;

634 Dopravné – čerpanie 6 185 € bolo použité na nákup pohonných hmôt, úhradu havarijného a povinného zmluvného poistenia áut, údržbu áut, STK, diaľničné známky;

635 Rutinná a štandardná údržba: 87 572 € bolo použitých na opravu interiérových žalúzií, na diagnostiku a kalibrovanie UPS, opravu UPS Netys k serverom, opravu a servisné prehliadky klimatizácie, servis expanznej nádoby v kotolni, opravu a údržbu kopírovacích strojov, výmena nožov rezačky - dielňa, opravu vjazdu do garáže, výmena garážových dverí a maľovanie interiéru garáže, opravu odtokových žlabov zadného traktu sídelnej budovy výmenou (Hlavná ul.), maliarske práce v podchode na vstupe do sídla knižnice, elektroinštalačné práce na Hlavnej ul., podporu od výrobcu na HW a SW vybavenie zariadení v rámci udržateľnosti;

636 Nájomné za prenájom skladu kníh, mobilného regálového systému, kopírovacieho stroja, 1 parkovacieho miesta pri sídelnej budove knižnice na Hlavnej ul. a za prenájom priestorov Centra pre umenie VIOLA na realizáciu „Živej knihy“ oddelenia DICRK boli čerpané prostriedky v celkovej sume 188 129 €;

637 Služby: výdavky v sume 79 995 € boli čerpané na:

- 637001 – Školenia, kurzy, semináre, konferencie: 2 549 €, seminár k povinnostiam mzdovej účtovníčky, k zákonu o ochrane osobných údajov a Nariadeniu GDPR, k registratúre;
- 637002 – Konkurzy a súťaže 3 254 € na vyplatenie odmien podľa zmluvy na základe autorského zákona za umelecký výkon - vzdelávacie podujatie v rámci TSK pre Úžasné divadlo fyziky, odmeny účinkujúcim pri realizácii podujatí *Živá kniha* - z činnosti odborného pracoviska dokumentačno-informačného centra rómskej kultúry, za umelecký výkon ako súčasť prezentácie knižnice na festivale UM UM v Starej Ľubovni, odmenu hercovi účinkujúcemu v súvislosti s participáciou ŠVK v Prešove na projekte „Roma Theater – Secret Values of the Largest Minority in the Visegrad Region/Rómske divadlo – tajné hodnoty najväčšej menšiny vo Vyšehradskom regióne“;
- 637003 – Propagácia, reklama: 569 € inzercia v Zlatých stránkach, reklamný polep na dverách oddelenia služieb;
- 637004 – Všeobecné služby: 16 321 € za revízie elektrických a plynových zariadení, komínov, bleskozvodov, elektronického zabezpečovacieho systému, polygrafické práce a grafické spracovanie publikácií v rámci vedecko-výskumnej činnosti, kosenie, umývanie okien, preklady textov podľa prepisu audiovizuálneho diela pri spracovávaní digitálnych kultúrnych objektov do rómskeho a anglického jazyka, parková úprava oddychovej zóny, dotlač spevníka z edičnej činnosti DICRK, súčinnosť pri výkone kontroly NKÚ ku projektu OPIS PO2 - DICRK;
- 637005 – Špeciálne služby: 2 793 € za právne služby, ochranu objektov, služby BOZP, PO;
- 637006 - Náhrady: 40 € - lekárske prehliadky vodičov;
- 637011 – Štúdie, expertízy, posudky: 300 € bolo použitých na opakovanú analýzu posúdenia zdravotných rizík podľa zákona 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia;
- 637012 – Poplatky a odvody: 475 € poplatky do umeleckých fondov, LITA, bankové poplatky;
- 637014 – Stravovanie: suma 26 166 € použitá ako príspevok zamestnávateľa na stravovanie zamestnancov v zmysle zákona;
- 637015 - poistné: 31 € za cestovné poistenie pri ceste do zahraničia
- 637016 – Prídel do SF: 6 915€;
- 637027 – Odmeny na základe dohôd vykonávaných mimo pracovného pomeru: suma 14 859 € na tieto činnosti: upratovanie - celoročne, vykurovanie - sezónne, vypracovanie recenzií, jazykovej korektúry a prekladov resumé pri spracovaní edičných titulov v rámci vedecko-výskumnej činnosti prostredníctvom EK 08.5.0, tlmočenie v rámci participácie na projekte Rómske divadlo – tajné hodnoty najväčšej menšiny vo Vyšehradskom regióne“, kontrola kvality metadát digitálnych kultúrnych objektov, zaškolenie zamestnancov DICRK k tvorbe a zápisu metadát podľa pravidiel RDA, lektorovanie vzdelávacieho podujatia „Vedecký brloh“, tvorba lektorského textu a prezentácia ŠVK na tému „Prešovská Kalvária“; ;
- 637035 – Dane: 5 542 € daň z nehnuteľnosti, poplatky RTVS, vývoz odpadu;
- **640 Bežné transfery** vo výške 7 511 € boli použité na členské príspevky, nemocenské dávky a odchodné pre 2 zamestnancov.

640 Bežné transfery vo výške 7 511 € boli použité na členské príspevky, nemocenské dávky a odchodné pre 2 zamestnancov.

b) čerpanie kapitálových výdavkov celkom:

Knižnica v roku 2019 čerpala kapitálové výdavky na IA č. 35 948 vo výške **11 400 €** v rámci prvku programovej štruktúry **08S 0105** – tvorba nového webového sídla, v prvku programovej štruktúry **08T0109**, IA č. 28 173 sumu **12 996 €** na implementáciu RFID technológie v knižnici - 4. etapa, 2.časť – nákup a inštalovanie používateľského samoobslužného výpožičného automatu a na IA č. 39 724 sumu **7 128€** na projektovú dokumentáciu pre interiérové a exteriérové úpravy oddelenia knižnično-informačných služieb a projekt spevnených plôch s komplexným riešením organizácie dopravy pred vstupom do knižnice.

Výdavky podľa funkčnej klasifikácie**a) 01.3.3. – Iné všeobecné služby, bežné výdavky spolu 1 283 503 €.**

Tabuľka 16 Bežné výdavky (funkčná klasifikácia)

Program	Zdroj	Položka	Názov	Rozpočet	Čerpanie	% čerpania
08S0105	111	610	Mzdy, platy a OOV	529 150	529 150	100
		610	Mzdy, platy a OOV	529 150	529 150	100
08S0105	111	620	Poistné a príspevky do poisťovní	185 140	185 140	100
		620	Poistné a príspevky do poisťovní	185 140	185 140	100
08S0105	111	630	Tovary a služby	541 702	541 592	100
08T0106	111	630	Tovary a služby	20 000	20 000	100
		630	Tovary a služby	561 702	561 592	100
08S0105	111	640	Bežné transfery	7 511	7 511	100
		600	Bežné výdavky spolu	1 283 503	1 283 393	100

b) 01.3.3 Iné všeobecné služby, kapitálové výdavky spolu 31 528 €

Tabuľka 17 Kapitálové výdavky (funkčná klasifikácia)

Program	Zdroj	Položka	Názov	Rozpočet	Čerpanie	% čerpania
08S0105	131I	710	Obstarávanie kapitálových aktív	11 400	11 400	100
08T0109	111	710	Obstarávanie kapitálových aktív	18 268	18 264	100
08T0109	131I	710	Obstarávanie kapitálových aktív	1 860	1 860	100
		700	Kapitálové výdavky	31 528	31 524	100

c) 08.5.0 Výskum a vývoj v oblasti rekreácie, kultúry a náboženstva, bežné výdavky 12 000 €

Tabuľka 18 Bežné výdavky (funkčná klasifikácia)

Program	Zdroj	Položka	Názov	Rozpočet	Čerpanie	% čerpania
08S0105	111	620	Poistné a príspevky do poisťovní	540	540	100
		620	Poistné a príspevky do poisťovní	540	540	100
08S0105	111	630	Tovary a služby	11 460	11 005	96
		630	Tovary a služby	11 460	11 005	96
		600	Bežné výdavky spolu	12 000	11 545	96

d) 08.5.0 Výskum a vývoj v oblasti rekreácie, kultúry a náboženstva, kapitálové výdavky neboli čerpané.**Vyhodnotenie plnenia programovej štruktúry**

Tabuľka 19 Bežné výdavky (programová štruktúra)

Program	Zdroj	Názov	Rozpočet	Čerpanie	% čerpania
08S0105	111	Knižnice a knižničná činnosť	1 275 503	1 274 938	100
08T0106	111	Projekt akvizície zbierkových predmetov a knižničných fondov	20 000	20 000	100
		Spolu	1 295 503	1 294 938	100

Tabuľka 20 Kapitálové výdavky (programová štruktúra)

Program	Zdroj	Názov	Rozpočet	Čerpanie	% čerpania
08S0105	131I	Knižnice a knižničná činnosť	11 400	11 400	100
08T0109	111	Stratégia rozvoja slovenského knihovníctva	18 268	18 264	100
08T0109	131I	Stratégia rozvoja slovenského knihovníctva	1 860	1 860	100
		Spolu	31 528	31 524	100

Vyhodnotenie čerpania výdavkov v rámci prioritných projektov za rok 2019

V prvku programovej štruktúry **08T 0106 Projekt akvizície zbierkových predmetov a knižničných fondov** knižnica financovala 1 projekt:

1. *Nákup knižničných dokumentov* v sume 20 000,00 €. V rámci projektu bolo zakúpených 1 106 knižničných jednotiek, z toho 491 domácich titulov a 615 zahraničných titulov. Finančné prostriedky boli vyčerpané v plnej výške.

V prvku programovej štruktúry **08T 0109 Stratégia rozvoja slovenského knihovníctva** boli zo strany zriaďovateľa finančne podporené 2 projekty:

2. *Implementácia RFID technológie v knižnici* - 4. etapa, 2. časť, č. IA 28 173 v sume 13 000,00 €, ktorým sme pre knižnicu zabezpečili dodanie používateľského samoobslužného výpožičného automatu, tzv. selfcheck. Jeho inštaláciou sa skvalitnili služby smerom k používateľovi znížením čakacej doby na výpožičku, ale aj vrátenie dokumentov. Finančné prostriedky neboli vyčerpané v sume 4 €.
3. *Rekonštrukcia a modernizácia objektov v správe ŠVK*, č. IA 39 724 na vypracovanie projektovej dokumentácie pre stavebné interiérové úpravy oddelenia knižnično-informačných služieb (2. NP) a rekonštrukciu strechy vo výške 5 268 €. Finančné prostriedky boli vyčerpané v plnej výške.

Výdavky organizácie na financovanie udržateľnosti projektu Dokumentačno-informačné centrum rómskej kultúry

Národný projekt **Dokumentačno-informačné centrum rómskej kultúry** podporený v rámci Operačného programu Informatizácia spoločnosti, prioritná os 2 „Rozvoj pamäťových a fondových inštitúcií a obnova ich národnej infraštruktúry“ a spolufinancovaný Európskym fondom regionálneho rozvoja bol vecne ukončený 31.10.2014. Finančné ukončenie bolo uzavreté 16.6.2015, čím sa projekt dostal oficiálne do obdobia trvalej udržateľnosti. V júni 2019 začal plynúť posledný rok obdobia udržateľnosti. Na jej financovanie v roku 2019 za zdroj 111 sa využívali finančné prostriedky nasledovne:

Tabuľka 21 Prehľad čerpania výdavkov v období udržateľnosti k 31.12.2019

Položka EK	Rozpočet v €	Upravený rozpočet 2019	Skutočnosť 2019	% plnenia
610	94 200	103 663	103 663	100
620	32 900	35 013	35 013	100
630	126 900	109 976	109 976	100
v tom: 631		1525	1 525	100
632		24 754	24 754	100
633		5 161	5 161	100
634		1 580	1 580	100
635		58 280	58 280	100
636		250	250	100
637		18 426	18 426	100
640	1 000	513	513	100
600 Spolu	255 000	249 165	249 165	100
700 Spolu				
600+700 Celkom	255 000	249 165	249 165	100

V rámci čerpania bežných výdavkov najväčší podiel predstavuje spotreba energií, výdavky na maintenance zariadení, opravu a údržbu zariadení, odmeny vyplácané podľa zmlúv na základe autorského zákona – preklady textov vytvorených pri spracovaní digitálnych kultúrnych objektov zo slovenského do anglického a rómskeho jazyka, umelecké výkony pri realizácii pravidelných podujatí Živé knihy“ a pri participácii našej inštitúcie v Budapešti v pozícii partnera v projekte „Rómske divadlo – tajné hodnoty najväčšej menšiny vo vyšehradskom regióne“. Nárast osobných výdavkov je v dôsledku aplikácie novely zákona č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorá vstúpila do platnosti 01.01.2019.

Hlavným poslaním odborného pracoviska dokumentačno-informačné centrum rómskej kultúry je najmä dokumentácia živých prejavov rómskej kultúry a ich virtuálna prezentácia. Dokumentovanie prejavov rómskej kultúry začína mapovaním a identifikáciou rôznorodých prejavov rómskej kultúry. Nasleduje zber materiálu v teréne, spracovanie, uchovávanie a sprostredkovanie vzniknutých digitálnych kultúrnych objektov. Proces digitalizácie je časovo náročný, pretože sa tvorí úplne nový obsah s požadovanou umeleckou hodnotou. Osobný umelecký vklad tvorcov je pridanou hodnotou každého vzniknutého digitálneho kultúrneho objektu.

Vyhodnotenie mimorozpočtových výdavkov

Mimorozpočtové výdavky knižnica nečerpala.

Vyhodnotenie čerpania finančných prostriedkov na zahraničné pracovné cesty

Knižnica čerpala výdavky na päť zahraničných pracovných ciest:

1. Zamestnanci oddelenia historických knižničných fondov v počte 4 osoby sa zúčastnili na podujatí v Zakarpatskej oblastnej univerzálnej knižnici F. Potušnjaka v Užhorode – prezentácia knihy Ivan Macinský - ukrajinský básnik, prekladateľ, ďalej absolvovali návštevu Zakarpatskej oblastnej organizácie zväzu spisovateľov Ukrajiny – výmena dokumentov. Výdavky vo výške cestovných náhrad predstavujú sumu 553,46 € a boli čerpané z funkčnej klasifikácie 0.8.5.0.
2. Praha, aktívna účasť na 22. Kolokviu českých, moravských a slovenských bibliografov, téma príspevku: Knižovník a bibliograf Jozef Repčák a jeho vzťah k regiónu, Historický ústav AV ČR. Výdavky na cestu vo výške cestovných náhrad pre 1 osobu boli vo výške 191,90 €, FK 0.8.5.0.
3. Krakow, Poľsko, Biblioteka Jagiellońska – vedecká konferencia s medzinárodnou účasťou, účel: III. Miedzynarodowa Konferencja „Granice i Pogranicza“, aktívna účasť s príspevkom *Poloniká v Prešove/staré tlače s dôrazom na krakowskú provenienciu*. Výdavky hradené z FK 0.8.5.0 sú vo výške 425,54 € pre 1 osobu.
4. Praha, seminár romistiky FF UK, Ústav etnológie na Akadémii rómskych štúdií, 1 osoba z DICRK, výdavky 146,06 €.
5. Budapešť, participácia ŠVK na realizácii projektu Rómske divadlo – tajné hodnoty najväčšej menšiny vo vyšehradskom regióne, 7 osôb, výdavky 1 144,50 €.

4.4 Zhodnotenie plnenia kontraktu podľa činnostíVýkon odborných knižničných činností

Tabuľka 22 Plnenie kontraktu podľa činností – výkon odborných knižničných činností

Výdavky na projekt v členení podľa ekonomickej klasifikácie	Finančné krytie						Rozpočtované príjmy z financovanej činnosti	
	Výdavky celkom		Z prostriedkov ŠR		Z mimorozp. zdrojov			
	*	**	*	**	*	**	*	**
a	1	2	3	4	5	6	7	8
610 - Mzdy, platy, služobné príjmy a OOV spolu	328 330	425 487	328 330	425 487				
620 - Poistné a príspevok do poisťovní spolu	119 763	150 127	119 763	150 127				
630 - Tovary a služby spolu:	468 058	451 616	468 058	451 616				
640 - Bežné transfery spolu:	2 213	6 998	2 213	6 998				
600 - Bežné výdavky spolu	918 364	1 034 228	918 364	1 034 228			20 500	20 923
710 - Obstarávanie kapitálových aktív spolu:								
700 - Kapitálové výdavky spolu	0	31 524	0	31 524			0	0
600 + 700 SPOLU	918 364	1 065 752	918 364	1 065 752			20 500	20 923

* údaj, ktorý je v zhode s údajom uvedeným v Kontrakte na rok 2019

** skutočnosť čerpania k 31.12.2019 v celých číslach

Vedecko-výskumná činnosť

Tabuľka 23 Plnenie kontraktu podľa činností – VVČ

Výdavky na projekt v členení podľa ekonomickej klasifikácie	Finančné krytie						Rozpočtované príjmy z financovanej činnosti	
	Výdavky celkom		Z prostriedkov ŠR		Z mimorozp. zdrojov			
	*	**	*	**	*	**	*	**
a	1	2	3	4	5	6	7	8
610 - Mzdy, platy, služobné príjmy a OOV spolu								
620 - Poistné a príspevok do poisťovní spolu		540		540				
630 - Tovary a služby spolu:	12 000	11 005	12 000	11 005				
640 - Bežné transfery spolu:								
600 - Bežné výdavky spolu	12 000	11 545	12 000	11 545				
710 - Obstarávanie kapitálových aktív spolu:								
700 - Kapitálové výdavky spolu	0	0	0	0				
600 + 700 SPOLU	12 000	11 545	12 000	11 545				

* údaj, ktorý je v zhode s údajom uvedeným v Kontrakte na rok 2019

** skutočnosť čerpania k 31.12.2019 v celých číslach

Zabezpečenie financovania udržateľnosti projektov

Tabuľka 24 Plnenie kontraktu podľa činností – udržateľnosť NP

Výdavky na projekt v členení podľa ekonomickej klasifikácie	Finančné krytie						Rozpočtované príjmy z financovanej činnosti	
	Výdavky celkom		Z prostriedkov ŠR		Z mimorozp. zdrojov			
	*	**	*	**	*	**	*	**
a	1	2	3	4	5	6	7	8
610 - Mzdy, platy, služobné príjmy a OOV spolu	94 200	103 663	94 200	103 663				
620 - Poistné a príspevok do poisťovní spolu	32 900	35 013	32 900	35 013				
630 - Tovary a služby spolu:	126 900	109 976	126 900	109 976				
640 - Bežné transfery spolu:	1 000	513	1 000	513				
600 - Bežné výdavky spolu	255 000	249 165	255 000	249 165				
710 - Obstarávanie kapitálových aktív spolu:								
700 - Kapitálové výdavky spolu	0	0	0	0				
600 + 700 SPOLU	255 000	249 165	255 000	249 165				

* údaj, ktorý je v zhode s údajom uvedeným v Kontrakte na rok 2019

** skutočnosť čerpania k 31.12.2019 v celých číslach

4.5 Finančné operácie

Finančné operácie v hlavnej kategórii 400 a 500 ekonomickej rozpočtovej klasifikácie sa v roku 2019 nereali-
zovali.

4.6 Samostatné účty

Počiatkový stav na účte sociálneho fondu bol **1 836 €**, príjmy tvoril odvod z objemu vyplatených miezd vo výške 1,5 %, čo predstavovalo **6 916 €**. Výdavky z účtu sociálneho fondu v priebehu roka mali celkovú hodnotu **7 328 €** a boli použité ako príspevok na stravovanie zamestnancov. **Konečný stav** sociálneho fondu k 31. 12. 2019 je **1 424 €**. Depozitný účet nemal v roku 2019 žiadne obraty.

5. PROSTRIEDKY EURÓPSKEJ ÚNIE A NA SPOLUFINANCOVANIE

Knižnica nečerpala finančné prostriedky z rozpočtu Európskej únie ani iné prostriedky zo zahraničia.

6. PERSONÁLNE OTÁZKY

6.1 Organizačná štruktúra

Odborná činnosť knižnice v roku 2019 bola zabezpečovaná v zmysle organizačnej štruktúry a organizačného poriadku, ktorý podrobnejšie definuje pracovnú náplň jednotlivých útvarov, zodpovednosť a povinnosti ich zamestnancov, pričom jednotlivé oddelenia zodpovedali predovšetkým za:

1. dokumentačno-informačné centrum rómskej kultúry (5 zamestnancov):

- a) mapovanie a dokumentovanie prejavov živej rómskej kultúry v rámci celého Slovenska, zber dát a dokumentov, odbornú evidenciu a spracovanie získaných dát a dokumentov,
- b) budovanie geografickej databázy informácií z oblasti rómskej kultúry – mapová služba,
- c) podieľ sa na edičnom spracovaní získaných kultúrnych objektov a dát v oblasti rómskej kultúry,
- d) organizovanie kultúrnych, vzdelávacích, popularizačných a prezentačných podujatí so vzťahom k rómskemu etniku na celoslovenskej i medzinárodnej úrovni, atď.;

2. oddelenie akvizície a spracovania fondov (7 zamestnancov):

- a) akvizíciu dokumentov do knižničného fondu, medzinárodnú výmenu dokumentov, kontrolu dodávania povinných výtlačkov, akvizíciu domácej i zahraničnej periodickej literatúry a jej evidenciu,
- b) spracovanie všetkých získaných dokumentov,
- c) analytické spracovanie seriálov,
- d) vyradovanie dokumentov z knižničného fondu, atď.;

3. oddelenie ekonomiky a prevádzky (3,5 zamestnanca):

- a) rozpočtovanie a financovanie príjmov a výdavkov v rámci organizácie v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách
- b) ekonomickú agendu súvisiacu s prevádzkou knižnice a so systémom Štátnej pokladnice,
- c) mzdovú a odvodovú agendu zamestnancov,
- d) verejné obstarávanie,
- e) správu všetkých objektov a ochranu majetku knižnice,
- f) prevádzku a údržbu motorových vozidiel, expedíciu a prísun poštových zásielok,
- g) hotovostné operácie knižnice, atď.;

4. oddelenie historických knižničných fondov (4 zamestnanci):

- a) budovanie historických knižničných fondov, ich akvizícia a odborné analytické spracovanie,
- b) vedecko-výskumná činnosť v oblasti dejín knižnej kultúry,
- c) edičnú, publikačnú činnosť a prezentáciu knižnice v oblasti dejín knižnej kultúry,
- d) poskytovanie knižnično-informačných služieb súvisiacich s historickým knižničným fondom, atď.;

5. oddelenie informačných technológií (5 zamestnancov):

- a) zabezpečovanie systémovej analýzy knižničných procesov, rozvoj, údržbu a prevádzku počítačov, lokálnych sietí a pripojenia knižnice na internet,
- b) implementáciu, koordináciu nasadzovania a prevádzku knižnično-informačného systému a ďalšieho softvéru používaných vo všetkých organizačných útvaroch knižnice,
- c) dodržiavanie štandardov v oblasti IT, určuje pravidlá a režimy práce s prostriedkami IT, dodržiavanie licencií a zmlúv, atď.;

6. oddelenie knižnično-informačných služieb (9 zamestnancov):

- a) poskytovanie knižnično-informačných služieb v zmysle zákona č. 126/2015 Z. z. o knižniciach v platnom znení, realizáciu služieb všetkých študovní, prístup k internetu a elektronickým informačným zdrojom,
- b) poskytovanie konzultačných služieb a realizáciu informačnej výchovy, atď.;

7. oddelenie ochrany fondov (8 zamestnancov):

- a) správu, ochranu, prísun a odsun knižničného fondu ŠVK, starostlivosť o sklady,
- b) revíziu a vyradovanie knižničného fondu,
- c) preventívnu starostlivosť o dokumenty, väzbu periodík, základnú ochranu historických tlačí, atď.;

8. útvar riaditeľa (2,5 zamestnanca):

- a) manažovanie knižnice v súlade s príslušnými právnymi predpismi,
- b) správu registratúry, evidenciu písomností v zmysle zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám, správu archívu, spisového protokolu, evidenciu a správu majetku organizácie, prevádzka vzdelávacieho centra,

- c) realizáciu kontrolnej činnosti, ochrana osobných údajov
- d) správu agendy v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia, požiarnej ochrany, civilnej obrany a utajovaných skutočností,
- e) personálnu evidenciu a pracovnoprávnú agendu, vykonávanie úloh v oblasti sociálnej a zdravotnej starostlivosti o zamestnancov,
- f) zabezpečovanie právnych služieb,
- g) projektová činnosť všeobecne, riadenie a publicitu národného projektu počas udržateľnosti.

6.2 Stav zamestnancov

Závazný limit zamestnancov pre rok 2019 bol stanovený vo výške 44, priemerný evidenčný prepočítaný počet zamestnancov bol 43,1.

Pohyb v zamestnanosti v roku 2019 je nasledovný: pracovný pomer sme ukončili s 3 zamestnancami – 2x odchod do dôchodku a 1x dohodou, nový pracovný pomer sme uzatvorili s 4 zamestnancami. Na dohodu o vykonaní práce knižnica zamestnávala celkovo 17 zamestnancov, pričom predmetom dohôd bolo zaškolenie zamestnancov DICRK k tvorbe a zápisu metadát podľa pravidiel RDA, vypracovanie recenzentského posudku, jazyková korektúra a preklady resumé pri spracovaní edičných titulov, kontrola kvality metadát digitálnych kultúrnych objektov, lektorovanie vzdelávacieho podujatia „Vedecký brloh“, tvorba lektorského textu a prezentácia knižnice na tému „Prešovská Kalvária“, tlmočenie na podujatí počas realizácie projektu v Budapešti. Práce na dohodu o pracovnej činnosti vykonávali 4 zamestnanci (upratovacie práce a vykurovanie).

Knižnica vlni zamestnávala 6 zamestnancov so zmenenou pracovnou schopnosťou, 3 zamestnanci pracovali na skrátenej pracovnej úvazok. Týždenný pracovný čas bol v zmysle prijatej kolektívnej zmluvy 37,5 hodiny, priemerný vek zamestnanca bol 46,23 roka.

Tabuľka 25 Počet zamestnancov - vývoj

Stav	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
fyzický	36	35	39	45	45	43	44	44	44	45
prepočítaný	35,7	34,7	37,3	44	44,9	42,4	43,1	43,6	42,8	43,1

Tabuľka 26 Veková štruktúra zamestnancov k 31.12.2019

18r.-25r.	26r.-30r.	31r.-35r.	36r.-40r.	41r.-45r.	46r.-50r.	51r.-55r.	56r.-60r.	nad 60r.
0	4	4	8	7	5	3	8	6

Tabuľka 27 Vzdelanostná štruktúra zamestnancov k 31.12.2019

Vysokoškolské (VŠ)	z toho VŠ knihovnícke	Úplné stredné odborné (ÚSO)	z toho ÚSO knihovnícke	Stredné odborné (SO)
26	6	15	1	4

Tabuľka 28 Kvalifikačná štruktúra zamestnancov k 31.12.2019

Zaradenie	Počet celkom	VŠ	ÚSO	SO
vedúci zamestnanci	8	7	1	-
odborní knihovnícki zamestnanci	23	16	7	-
ostatní odborní zamestnanci	5	3	2	-
ekonomicko-administratívni zamestnanci	3	-	3	-
manuálne pracujúci zamestnanci	6	-	2	4
SPOLU	45	26	15	4

6.3 Priemerná mzda

Závazný ukazovateľ čerpania mzdových prostriedkov v pôvodnej výške 422 530 € bol zvýšený rozpočtovými opatreniami na **529 150 €**, priemerná mesačná mzda pri fyzickom stave počtu zamestnancov k 31.12.2019 činila 980 € na zamestnanca, pri priemernom evidenčnom prepočítanom počte je dosiahnutá priemerná mesačná mzda vo výške **1 023 €**. Zamestnanci boli odmeňovaní v zmysle zákona č. 553/2003 Z. z. v novelizovanom znení a bol im poskytovaný základný tarifný plat, osobný príplatok, príplatok za riadenie, príplatok za vedenie vozidla, príplatok za nadčas u 1 zamestnanca a odmeny pri príležitosti letných dovolení a vianočných sviatkov.

Tabuľka 29 Vývoj priemernej mzdy v €

Priem. mzda	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
v SR	769	786	805	824	858	883	912	954	1 013	1 064*
v ŠVK	625	656	660	762	667	722	767	838	928	1 023

* 1.-3. Q. 2019 (Zdroj: Štatistický úrad SR)

Priemerná mzda zamestnancov knižnice v roku 2019 bola na úrovni 96 % priemernej mesačnej mzdy v hospodárstve zverejnenej k 3. štvrťroku 2019, a to najmä vďaka legislatívnym zmenám. Platy zamestnancov knižnice sa zvýšili v priemere o 10% oproti roku 2018.

6.4 Personálna politika, sociálna starostlivosť

V oblasti sociálnej a zdravotnej starostlivosti knižnica umožnila zamestnancom reštauračné stravovanie poskytovaním stravovacích poukážok preventívne lekárske prehliadky a vstupné lekárske prehliadky nových zamestnancov.

Kolektívna zmluva s odborovou organizáciou pôsobiace v knižnici bola podpísaná na roky 2019-2020, keďže na rovnaké obdobie bola uzatvorená aj Kolektívna zmluva vyššieho stupňa pre zamestnávateľov vo verejnej správe. V kolektívnej zmluve boli dohodnuté, resp. spresnené niektoré ustanovenia pracovného poriadku knižnice ako aj premietnuté ustanovenia uvedenej Kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa, napr. pružný pracovný čas, 7,5 hodinový pracovný čas, 5 dní dovolenky navyše, percentuálna úprava náhrad v čase pracovnej neschopnosti, podmienky tvorby a čerpania sociálneho fondu a pod.

V súlade s kolektívnou zmluvou a v záujme starostlivosti o psychickú pohodu zamestnancov sa v spolupráci s odborovou organizáciou uskutočnili:

1. **športovo-rekreačný deň v múzeu v Hanušovciach nad Topľou s návštevou viaduktu, evanjelického kostola** pre všetkých zamestnancov (07.09.2019),
2. **výlet do opálových baní** pre záujemcov z radov zamestnancov (13.09.2019),
3. **Mikulášske radovánky** pre deti zamestnancov (06.12.2019).

6.5 Bezpečnosť a ochrana zdravia, požiarne ochrana

Snaha knižnice v starostlivosti o zamestnancov bola orientovaná na vytvorenie lepších pracovných podmienok, čo sa prejavilo hlavne v skvalitnení pracovného prostredia dodržiavaním zákonných predpisov v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia, požiarnej ochrany.

V oblasti **bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a požiarnej ochrany** boli činnosti zabezpečované zmluvne prostredníctvom dodávateľských služieb realizované spoločnosťou Falck Fire Services, a.s. Bratislava, s ktorou knižnica opätovne uzatvorila zmluvu na poskytovanie uvedených služieb ešte začiatkom roka 2017 na 48 mesiacov. Počas roka boli vykonané úlohy, ktoré vyplývajú zo zákonných opatrení:

- a) aktualizácia a doplnenie predpísanej dokumentácie,
- b) vstupné školenia u novoprijatých zamestnancov,
- c) verejná komplexná previerka BOZP s opatreniami a ich následným odstránením,
- d) poskytovanie osobných ochranných pracovných prostriedkov v zmysle internej smernice,
- e) vypracovanie smerníc pre dodržiavanie základných povinností v oblasti BOZP v zmysle zákona č. 367/2001 Z. z.

V roku 2019 boli v oblasti **požiarnej ochrany** realizované úlohy v zmysle platných vyhlášok. Úlohy sa plnili najmä v týchto oblastiach:

1. aktualizácia a doplnenie predpísanej dokumentácie,
2. vstupné školenia novoprijatých zamestnancov,
3. revízia ručných hasiacich prístrojov a hydrantov,
4. kontrola depozitárov kníh a ostatných priestorov v rámci prevencie,
5. periodické školenie zamestnancov o ich povinnostiach pri vzniku požiaru a úlohy vyplývajúce z požiarnych poplachových smerníc a evakuačných plánov,
6. školenie členov protipožiarnych hliadok, ich pripravenosť preverená cvičným požiarom poplachom.

Dodávateľ v priebehu roka 2019 zabezpečil školenie pre 3 novoprijatých zamestnancov.

7. ZÁVER

Silné stránky

1. Štátna vedecká knižnica v Prešove sa vždy snaží dosiahnuť čo najvyššiu **efektívitu v poskytovaní služieb zavádzaním moderných informačných technológií**. Posledným príkladom tohto snaženia je projekt implementácie RFID technológie, ktorý sme v roku 2019 úspešne uzavreli. Jeho implementácia trvala dlhšie ako sme plánovali, pretože projekt bol naplánovaný na 4 roky, ale jeho realizácia trvala s prestávkami 8 rokov. Výsledným efektom je nielen lepšia ochrana dokumentov knižničného fondu a uľahčený výkon viacerých pracovných procesov, ale najmä väčší komfort pri využívaní knižničných služieb. Používatelia si bez asistencie zamestnanca môžu sami realizovať výpožičky, aj ich vrátenie, pričom vrátenie požičaných dokumentov nie je viazané na otváracie hodiny knižnice. V dobe informačných technológií považujeme takéto služby za veľké plus, podobne ako je výber peňažných prostriedkov z bankomatov v akomkoľvek čase.
2. Druhou oblasťou, v ktorej knižnica dominuje, je oblasť **spracovania historických knižničných fondov**. To sa za posledné desaťročie odrazilo vo viacerých úspechoch knižnice: akreditácia na vedecko-výskumnú činnosť na poli dejín knižnej kultúry, vydanie zaujímavých odborných publikácií o historických tlačoch, vyhlasovanie vzácnych dokumentov za historický knižničný fond, mapovanie a spracovanie HKF aj mimo knižnice, prednášková a publikačná činnosť. Odborné kapacity, ktoré v knižnici máme, sú natoľko erudované, že poskytujú odborné konzultácie v tejto oblasti aj pre iné kultúrne inštitúcie. Vzhľadom na pomerne vysoký počet dokumentov vo fonde HKF (vlastný aj v trvalej správe), nehovoriac o historických fondoch v regióne, je nevyhnutné uvažovať o rozšírení personálnych kapacít útvaru, ktorý je po odbornej stránke jediným pracoviskom v regióne, ktoré je schopné zabezpečiť kvalitné odborné spracovanie (tvorbu popisných metadát).
3. **V oblasti dokumentovania rómskej kultúry** sa knižnica stala jedinečným odborným pracoviskom s dosahom na celé Slovensko, ktorého zamestnanci sa už prezentujú na odborných fórach. Zachytenie živých prejavov rôznych kultúrnych aktivít, odborných aktivít, rozhovorov a ich transformácia do digitálnej podoby s virtuálnou prezentáciou cez internet má svoju jedinečnosť práve preto, že túto formu a spôsob dokumentovania a spracovania realizujeme ako jediní na Slovensku. Práca DICRK sa odrazila **v ocenení Roma Spirit 2019**, ktorú knižnica a jej pracovisko získalo v kategórii kultúra na základe rozhodnutia medzinárodnej poroty. Ocenenie, ktoré udeľuje Asociácia pre kultúru, vzdelávanie a komunikáciu v Bratislave, sme si prevzali v novembri 2019 na slávnostnom odovzdávaní v Divadle Aréna v Bratislave. Už nominácia na ocenenie svedčí, že práca centra je zaujímavá a zaslúži si pozornosť. A práve rozhodnutie členov medzinárodnej poroty, ktorí prácu DICRK vopred nepoznali a mali možnosť sa s ňou zoznámiť práve vďaka digitálnym výstupom, je prejavom toho, že uchovanie rómskeho kultúrneho dedičstva v digitálnej forme je dôležité rovnako ako samotné živé prejavy.

Slabé stránky

1. **Jednoznačne za najslabšiu stránku knižnice**, ktorá výrazne ovplyvňuje všetky činnosti knižnice, považujeme **jej nevyhovujúcu priestorovú situáciu**. V súčasnosti knižnica spravuje tri objekty, ale prevádzku má v štyroch objektoch. Štvrtý objekt, budova skladu KF, je prenajatý. Veľkým mínusom je nevhodné dispozičné riešenie pre knižničné účely a dislokácia jednotlivých prevádzok, čo spôsobuje výraznú stratu času pri presunoch zamestnancov a vyžaduje vysoké finančné výdavky na opravy a na prenájom.

Z pohľadu hospodárenia nie je prenájom priestorov ideálnym stavom, ale vzhľadom na absenciu iných riešení bol jediným možným. Rovnako ani prevádzka vlastných objektov nie je bezproblémová. Najväčším mínusom je **málo parkovacích miest**. Na Námestí mládeže sme vlni vytvorili 8 parkovacích miest, čo je maximum, ktoré sme vzhľadom na priestor mohli dosiahnuť, ale na Hlavnej ul. nemáme žiadne parkovacie miesta. Jedno miesto musíme prenajímať od vlastníka susedného objektu, aby aspoň služobné motorové vozidlá mohli na krátky čas zaparkovať. Situácia s parkovaním je teda komplikáciou nielen pre zamestnancov, ale aj pre návštevníkov, a to najmä pri realizovaných podujatiach, kedy návštevnosť jednoznačne stúpa.

Do budúcnosti z hľadiska efektívnosti prevádzky a nadväzne aj vynakladania finančných prostriedkov je potrebné sa naozaj zamýšľať nad tým, ako zabezpečiť pre knižnicu vlastný priestor nielen pre poskytovanie služieb, ale aj pre uloženie fondu. V tejto súvislosti je ideálnym riešením myšlienka **výstavby novej knižnice**, keďže stavebný pozemok knižnica stále má, alebo **zakúpenie dostatočne veľkého objektu** vo vhodnej lokalite a jeho **adaptácia** pre účely modernej knižnice. Za úvahu stojí **možné odkúpenie prenášaného objektu**, ktorý už dnes spĺňa väčšinu podmienok pre dobrý depozit knižničného fondu.

Obrázok 11 Cena Roma Spirit 2019

Obrázok 12 Certifikát o získaní ocenenia

Pod záštitou prezidentky Slovenskej republiky Zuzany Čaputovej.
Pod záštitou verejnej ochrankyne práv prof. Márie Patakyovej, PhD.

Asociácia pre kultúru,
vzdelávanie a komunikáciu

Rozhlas a televízia
Slovenska

Úrad splnomocnenca vlády
SR pre rómske komunity

udeluje

11. ROČNÍK

Certifikát
pre

Štátna vedecká knižnica v Prešove

Laureáta kategórie Kultúra

Nominácia za aktivity Dokumentačno-informačného centra rómskej kultúry,
ktoré dokumentujú a prezentujú rómske kultúrne dedičstvo v oblasti hudby,
literatúry, výtvarného umenia a orálnej histórie.

Ábel Ravasz,
splnomocnenec vlády SR
pre rómske komunity

Marta Gajdosíková,
riaditeľka Dvojky RTVS

Magdaléna Rothová,
riaditeľka ACEC

V Bratislave dňa 30. novembra 2019

Realizované s finančnou podporou Ministerstva spravodlivosti SR v rámci dotačného programu na presadzovanie, podporu a ochranu ľudských práv a slobôd a na predchádzanie všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerance. Za obsah tohto dokumentu výlučne zodpovedá Asociácia pre kultúru, vzdelávanie a komunikáciu (ACEC).

ŠTATISTIKA VÝKONOV ŠVK

Príloha č. 1

Ukazovateľ	Merná Jednotka	Skutočnosť 2017	Skutočnosť 2018	Skutočnosť 2019
AKVIZÍCIA A SPRACOVANIE				
CELKOVÝ STAV FONDU	kn. j.	604 820	617 859	629 343
Ročný prírastok , z toho:		12 700	13 055	11 484
– knihy	kn. j.	11 008	11 143	9 994
– periodické dokumenty		1 537	1 674	1 278
– špeciálne dokumenty		155	238	212
Ročný prírastok , z toho:		12 700	13 055	11 484
– nákup		6 129	5 668	5 370
– povinný výťah		4 239	4 481	4 131
– dary	kn. j.	2 162	2 106	1 632
– výmena		69	156	235
– digitálne kultúrne objekty		81	90	81
– vlastné publikácie		0	17	28
– bezodplatný prevod, náhrady		20	153	7
Úbytky knižničného fondu	kn. j.	7	16	1 064
Spracovanie nových prírastkov	záznamy	12 700	13 055	11 484
Analytické spracovanie	záznamy	1 619	1 504	1 518
Spracovanie HKF	tituly	1 200	1 003	717
Retrospektívne spracovanie	kn. j.	---	---	---
Edičná činnosť:				
- tlačené	tituly	5	3	2
- elektronické		4	3	2
KNIŽNIČNO-INFORMAČNÉ SLUŽBY				
REGISTROVANÍ POUŽÍVATELIA , z toho:		6 975	5 684	5 472
– aktívni používatelia		4 611	4 335	4 316
POČET NÁVŠTEVNÍKOV celkom, z toho:		399 121	363 251	343 689
– požičovňa	osoby	78 133	68 171	69 095
– študovne		6 075	5 583	5 204
– OPAC, webstránka, portál		312 309	283 726	265 622
– podujatia		2 604	5 771	3 768
VÝPOŽIČKY celkom, z toho:		269 924	251 513	252 768
– absenčné	kn. j.	224 654	208 035	204 743
– prezenčné		45 270	43 478	48 025
– MVS a MMVS spolu, v tom:		3 348	3 590	3 504
- iným knižniciam		2 833	2 983	2 883
- z iných knižníc		515	607	621
Podujatia pre verejnosť celkom, z toho:		174	174	158
– výstavy, besedy, prednášky	počet	84	85	64
– výstavy nových kníh		47	46	45
– informačná výchova		39	40	45
Odborné podujatia		4	3	4
INFORMAČNÁ ČINNOSŤ				
Informačná a rešeršná činnosť celkom, z toho:				
– bibliografické informácie	počet	15 821	8 632	9 774
– faktografické informácie		13 402	13 290	7 123
– rešerše		239	230	223
Reprografické služby pre používateľov	počet	24 172	16 887	18 120
OCHRANA FONDOV				
Knihviazačské a knihárske práce , z toho:	počet	2 820	2 985	3 277
– oprava dokumentov	kn. j.	807	936	1 151
– väzba novín a časopisov	zv.	2 013	2 049	2 126
Revízne práce – signatúry	počet	27 962	30 065	27 749
Revízne práce – knižničné jednotky		42 520	46 259	44 254

ZHODNOTENIE VÝSLEDKOV INTERNÝCH, EXTERNÝCH KONTROL A AUDITOV VYKONANÝCH ZA OBDOBIE ROKA 2019

Interné kontroly

Na základe Smernice o kontrolnej činnosti a vybavovaní sťažností v Štátnej vedeckej knižnici v Prešove (Smernica o vnútornej kontrole) a v súlade s Organizačným poriadkom ŠVK v Prešove, Pracovným poriadkom ŠVK v Prešove a právnymi predpismi vykonáva knižnica vnútornú kontrolnú činnosť, ktorou je rozhodnutím riaditeľky poverený interný zamestnanec.

V roku 2019 sa uskutočnilo **20 plánovaných interných kontrolných akcií**, ktoré boli vo všeobecnosti zamerané na plnenie úloh a dodržiavanie predmetu činnosti knižnice, na dodržiavanie platnej legislatívy pri spracovávaní osobných údajov, na hospodárenie a nakladanie s majetkom a majetkovými právami knižnice, ktoré nadobudla v priebehu svojej činnosti a zaevidovanie, prešetrovanie a vybavenie sťažností. Cieľom vykonaných kontrol bolo zistenie súladu pri plnení úloh a dodržiavaní predmetu činnosti knižnice v rámci kompetencií vymedzených organizačným poriadkom a ostatnými dokumentmi upravujúcimi organizačné usporiadanie.

Kontroly boli realizované na všetkých organizačných útvaroch a používaných v informačných systémoch alebo vo výstupoch z informačných systémov:

- knižnično-informačný systém Virtua,
- kniha jász - výstupy zo systému na monitorovanie dopravy s názvom COMMANDER - monitoring vozidiel satelitným systémom,
- výstupy z ekonomického systému SOFTIP PROFIT na spracovanie pokladničnej knihy, spracovanie údajov z personalistiky a mzdy a účtovníctva,
- elektronický dochádzkový systém,
- webové stránky: www.svkpo.sk, www.portalsvk.sk,
- zoznam úbytkov,
- prírastkový zoznam,
- kamerový systém.

V rámci mimoriadnych kontrol, resp. kontrol mimo plánu kontrolnej činnosti sa realizovala kontrola stavu vyraďovacích prác, revízie fondu, dodržiavanie príslušných právnych noriem pri vedení zoznamu úbytkov z dôvodu organizačných zmien od I/2019, kedy sa proces revízie a následného vyraďovania rozdelil na dve časti.

Súčasťou kontrolnej činnosti bolo **11 kontrol v oblasti ochrany osobných údajov** a dodržiavania platnej legislatívy v oblasti ochrany osobných údajov v rámci dodržiavania Bezpečnostnej smernice na ochranu osobných údajov. Kontroly realizované zodpovednou osobou v rámci IS Edičná činnosť, IS Personalistika a mzdy, IS účtovníctvo, IS Kamerový systém, IS Používatelia a IS Rómska kultúra boli uskutočnené priebežne a náhodne v rámci plánu kontrol (vnútorná kontrola) a v rámci kontrol súlade s Bezpečnostnou smernicou na ochranu osobných údajov. Tiež sa uskutočnili **2 kontroly v oblasti informačnej bezpečnosti** zamerané na inštaláciu legálne zakúpeného softvéru, inštaláciu shareware, freeware, trial a demo, aktuálnosť antivírusovej a spywareovej ochrany u náhodne vybraných staníc a OOF, OEP a OASF.

Kontrolné akcie realizovali predovšetkým zamestnanec vnútornej kontroly pod dohľadom riaditeľky a vedúcich zamestnancov, vedúci zamestnanci, ktorým kontrolná činnosť vyplýva z riadiacej funkcie, zodpovedná osoba pre oblasť ochrany osobných údajov a bezpečnostný manažér pre oblasť dodržiavania informačnej bezpečnosti.

Pri kontrolách neboli zistené žiadne väčšie nedostatky. Všetky návrhy menších zmien a úprav na jednotlivých oddeleniach, ktoré vzišli z kontrolnej činnosti, sa začali realizovať ihneď po ich navrhnutí, resp. sa zrealizovali v blízkej dobe po kontrole.

Externé kontroly a audity

V 2. polroku roku 2019 bola vykonaná **jedna externá kontrola** a nebol vykonaný žiadny audit. Kontrolným orgánom externej kontroly bol Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky.

Kontrolný orgán:

Najvyšší kontrolný úrad SR

Dátum vykonania kontroly:

13.08 – 05.11.2019

Predmet kontroly:

Rozvoj pamäťových a fondových inštitúcií a obnova ich národnej infraštruktúry

Výsledok kontroly:

NKÚ SR konštatoval jedno zistenie ohľadne oneskoreného zaradenia obstaraného tovaru do majetkovej evidencie knižnice. Zápisnica z prerokovania protokolu stanovila termín na prijatie opatrenia na odstránenie zisteného nedostatku a termín predloženia správy o plnení tohto opatrenia. Knižnica uvedený nedostatok zistila ešte počas realizácie NP DICRK a ihneď prijala potrebné opatrenia, o čom informovala aj kontrolnú skupinu NKÚ.

Prešov, 20. február 2020

Mgr. Valéria Závadská, riaditeľka